

Uvodnik

Andrej Bratuž

V pričakovanju jeseni

Po kratkih počitnicah se naš tednik spet vrača med svoje bralce. Mesec avgust je že za nami, in večina tistih, ki so preživeli svoje počitnice doma ali pa na potovanjih in izletih, pri morju ali v hribih, se že vživlja v vsakdanji ritem in delo. Tudi velike množice turistov, ki so se zlasti za Veliki šmaren vozili po prepolnih cestah ali z vlaki in letali, so se umirile.

Poletni čas navadno velja za čas oddiha, lahko tudi brezdelja in popuščenja vsakdanje napetosti. Ni pa zato v njem zamrlo vse dogajanje. Poletni premor je prav tako bogat in poln življenja. Dovolj je, da pogledamo dnevno časopisje in radiotelevizijske postaje in lahko ugotovimo, da je to res. Vse to je opazno tako v širšem svetovnem kot v domačem okviru.

Vse to lahko zasledimo tudi v političnem življenju. Vojne na žalost še kar naprej razsajajo, prav tako ne mirujejo naravne in druge nesreče. Politično življenje ima sicer marsikdaj drugačne ritme. Parlament in druge izvoljene deželne, pokrajinske in krajevne ustanove so imele svoje počitnice. Vlada je nekoliko zavrla svoje delo, čeprav vodenje javnih zadev zahteva svoje. Politične in druge sile pa raje zbirajo svoje pristaše in somišljenike na raznih odmevnih manifestacijah. Kljub nekakšnemu zastoju političnega delovanja sredi poletja pa se v politiki vseeno kaj dogaja, na začetku jeseni pa se bo to še okrepilo. Politika pomeni skrb za blagor in v tem smislu moramo razumeti delo in prizadevanja raznih državnih in deželnih ustanov, političnih strank ter izvoljenih predstavnikov.

Poglavje zase predstavlja kultura. Poleti je zanjo kar dovolj časa. To prihaja do izraza npr. na številnih prireditvah na prostem (včasih tudi v lahkotnejših vsebinah), na raznih glasbenih festivalih in likovnih razstavah. Vse to je povezano tudi s turizmom, ki je zlasti v poletnem času povsod zelo živahen, in sicer ne samo v obmorskih ali gorskih središčih, ampak tudi v mestih z zgodovinskimi in umetniškimi spomeniki.

Bližajoča se jesen je pri nas zelo bogata in pestra. Pri tem naj omenimo npr. septembrske študijske dneve v Dragi. Na tej slovenski svobodni tribuni se desetletja krešejo misli in ideje rojakov iz matične, zamejske in zdomske Slovenije. V posameznih pokrajinah se začnejo uresničevati tradicionalne kulturne pobude. Zanimive so tudi mednarodne prireditve, kakršni sta npr. v Gorici svetovni folklorni festival in violinsko tekmovanje Lipizer. Še kasneje bo stoletnica rojstva Simona Gregorčiča obeležila delo in podobo "goriškega slavčka". Nekatere pomembne proslave so že bile v prvih mesecih letošnjega leta.

Kmalu se bodo spet odprle naše šole, ki so osnovni temelj naše narodne biti. Njim se bomo posvetili kdaj prihodnjič. Kmalu se bo spet začelo naše načrtno kulturno-prosvetno delo. Pevski zbori, dramske skupine in druge dejavnosti so pristen odraz tega vsestranskega dela. Z njim bomo lahko še naprej dokazovali, da smo na tem zahodnem robu slovenskega sveta še vedno življenjski in ustvarjalni.

Posvet v Landarju prenešen na oktober

Združenje don Eugenio Blanchini in kulturno središče Veritas pripravljata posvet o jezuitih iz Nediških dolin, ki bi moral potekati 2. septembra v Landarju. Prireditelji sporočajo, da so ga iz organizacijskih razlogov prenesli na mesec oktober.

Živobarven most iz poletja v jesen

Foto DPD

Časi se spreminjajo, mi z njimi. In naš radio tudi...

“Kaj se dogaja na našem radiu?” in še: “Boste pisali kaj o neznosno slabih slovensčini, ki smo jo prisiljeni poslušati po Radiu Trst A?” Samo dve vprašanji, ki sem ju zadnje čase ničkolikokrat slišal. Ponavadi zelo potrpežljivo povem, da pri Novem glasu nismo poklicani, da bi udrihali čez kolege, in ne dežurni cenzorji, kot tudi povem, da je Radio Trst A naš radio, kot ga ponavadi imenujemo, in že s tem povemo, da nam ni vseeno, kakšen je, eden od najbolj pomembnih akterjev obveščanja pri nas, a tudi sam sin časa.

Časi se spreminjajo, navade tudi in tudi mi z njimi, to je preprosto in že tisočletja znano dejstvo, ki pa danes velja tudi za Radio Trst A in posredno za slovensko televizijo deželnega sedeža RAI. Radio Trst A se je spremenil; ni več tak, kakršen je bil pred leti, kar je po svoje tudi prav. Nekateri se z več in skoraj izključno “govorjenimi oddajami” strinjajo, drugi ne, tretji ob zares nemogoči slovensčini določenih oddaj pač “obrnemo” na drugo postajo, četrti radia sploh ne poslušajo, peti zvesto in redno sledimo poročilom in še bi lahko našteval.

Dejstvo je, da se Radio Trst A spreminja, kar je odraz časa in družbe, a tudi političnih in drugih izbir, ko gre za nastavljanje osebja, pa naj bo to pri programih kot tudi v časnikarskem oddelku.

V zadnji številki smo v Novem glasu objavili prispevek s psevdonimom Eho, ki je lep primer pisanja o našem radiu s strani nekoga, ki razmere zelo dobro pozna od znotraj; tudi med vrsticami se je dalo kaj prebrati. Zapis bi seveda imel veliko večjo “težo”, če bi bil podpisan, a dejstvo je, da je vseeno odprl tematiko, ki zadeva približe vso našo narodno skupnost.

Šest ljudi z Radia Trst A je odšlo v pokoj, ugiba se, koliko jih bo na novo nastavljenih in po

kakšnem ključu bodo nastavljeni, kar je sicer znana in javna tajna pri nas, saj se ve, kako se to dela, a se o tem javno nikjer nič ne napiše, ker smo pri nas že vajeni, da se pri nas “samo gladi in ugaja”. Do onemoglosti. Dejstvo pa je, da je zelo zaskrbljujoče, da programski oddelek po smrti dr. Filiberta Benedetiča nima več direktorja, ki bi lahko suvereno odločal o delu in programu. Še bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da naši krovni organizaciji in politične stranke niso naredile ničesar, da bi se to stanje spremenilo. Če so slučajno kaj naredile, je bilo to samo bolj ali manj uspešno, tiho in javnosti dobro skrito!, lobiranje za svoje somišljenike, ko je šlo in ko gre za nastavitve. Da pa bi udarile po mizi in zahtevale slovenskega direktorja za slovenske programe, tega niso storile; če pa so, mi tega ne vemo. Zakaj to počno, vedo oni. Zanimalo bi nas tudi vedeti, ali je to samo odraz današnjega stanja politične nemoči slovenske narodne manjšine, kajti tu gre za politično vprašanje, da se razumemo.

Osebnost imam Radio Trst A zelo rad in vem, da nisem sam, ki to trdim, kot lahko tudi mirno zapišem, da ni vse slabo, kar se poslušša. Goričani lahko mirno zatrdijo, recimo, da svojega področja še nikdar niso imeli tako medijsko dobro pokritega kot sedaj, ko poroča iz Gorice naša kolegica Erika Jazbar! In tudi ni res, da vsi mladi na našem radiu govorijo slabo slovensčino, kot je obenem tudi res, da so na Radiu Trst A zaposleni nekateri, ki s svojim noslanjem in momljanjem za mikrofon ne bi smeli nikdar! Prav ima direktor deželnega sedeža RAI Roberto Collini, ko pravi, da ne ve, da bi bilo kaj narobe z gledljivostjo naše televizije, ker se nihče ne pritožuje, vsaj sam, da ni dobil pritožb.

Od nas je odvisno, kakšen Radio Trst A in televizijo imamo, zares! In zato se čudimo našim javnim upraviteljem in politikom! Glede vidljivosti televizije pa na koncu še to, da se je včasih potrebno potruditi, odšteti sto, dvesto evrov za dobro postavljeno anteno, sto evrov za nov radio (preizkušeno, in to v kraju, kjer se ne bi niti moglo videti televizije!). Če seveda hočemo videti in slišati naš radio in našo televizijo, kajti Radio Trst A in slovenska televizija to sta, nam prav zato ni vseeno, v kakšnem stanju sta!

Jurij Paljki

Romanje na Barbano

V ponedeljek, 4. septembra, bo veliko slovensko goriško-tržaško romanje na Barbano pod geslom: “Marija Kraljica družine, prosí za nas!”

Somaševanje ob 11. uri bo vodil novi ljubljanski pomožni škof g. Anton Jamnik. Ob 14.30 pete litanijske Matere Božje.

SLOVIK

*Izobraževanje je naložba,
je jasnejši pogled,
je kapital za prihodnost.*

Prijavi se na
Multidisciplinarni program
za kakovostno kadrovske rast.

Rok prijave zapade 8. septembra 2006
info@slovik.org www.slovik.org

Dežela Furlanija-Juljska krajina Živahno politično razpravljanje

Pred desetletji je čas počitnic pomenil tudi politično zatišje, a danes ni več tako. Prav v času, ko se politični možje odpravljajo na počitnice, bolj ali manj sprožajo vprašanja, ki bi jih bilo treba čim prej obravnavati. To se je potrdilo tudi letos zlasti na deželni ravni. Pri tem mislimo na razna razkrivanja in razmotrivanja deželnih politikov o prihodnji ureditvi in delovanju Furlanije-Juljske krajine s posebnim oziranjem na prihodnji mandatno dobo, novi deželni svet in odbor. Pozornost je neizogibno osredotočena na predsednika Illyja in njegovo politično prihodnost. Za nami je namreč polovica sedanje mandatne dobe, zato so se poklicni politiki že začeli ukvarjati s pripraviljanjem "terena" za izbiro v zvezi s prihodnjo mandatno dobo deželne uprave. Ob tem je prvo vprašanje to, ali se bo sedanji predsednik Illy potegoval za ponovno izvolitev na prihodnjih deželnih volitvah, ki bodo predvidoma v prvi polovici leta 2008. Od odgovora na to vprašanje je odvisno tudi oblikovanje ustreznega zaveznitva med zainteresiranimi političnimi silami. Na temelju dosedanjega predsednikovega delovanja se da sklepati, da se namerava potegovati za nadaljevanje vodenja deželne uprave, vendar nekateri vplivni furlanski krogi bolj ali manj odkrito postavljajo svoje zahteve. Posebno glasen je v tem pogledu videmski župan Sergio Cecotti, sicer univerzitetni profesor. Slednji se namreč zavzema za večjo avtonomijo provinc, zlasti videmske. V ospredje se po-

stavlja tudi eden glavnih predstavnikov Marjetice, sedanji odbornik za okolje in podpredsednik deželne odbora Gianfranco Moretton. Stranke v zadnjem času namenljajo veliko pozornost izglasovanju novega volilnega zakona, katerega osnutek je že izdelala zadevna komisija deželne uprave ob precejšnjem soglasju tako strank večine kot opozicije. Kamen spotike pri manjših strankah, kot so Zeleni in SIK (Slovenski in italijanski komunisti), je predlagani vstopni prag 4% glasov za prisotnost v deželnem svetu. Glede izvolitve predstavnikov slovenske narodne skupnosti omenjeni zakon predvideva vstopni prag 0,5% glasov in volilno povezavo s kako večjo stranko, ki lahko izvoli več svetovalcev in mora enega od teh odstopiti pridruženim manjšinski listi. Te možnosti bi se lahko poslužila stranka Slovenske skupnosti ali kaka druga samostojna slovenska grupacija. Kot vidimo, ne gre za zajamčeno, temveč olajšano izvolitev predstavnika. Tudi stranke desnosredinske opozicije so se začele pripravljati na prihodnje deželne volitve. Opogumljajo jih namreč izidi letošnjih parlamentarnih volitev, na katerih so stranke Doma svoboda in naprej prejela v Furlaniji-Juljski krajini skoraj 10% več glasov od strank Demokratičnega zaveznitva, ki vodijo deželno upravo. Vendar je treba stvarno upoštevati, da omenjeni zgolj matematični seštevek ni še jamstvo, da se bo samoumevno ponovil na deželnih volitvah, na katerih se volivci

odločajo pretežno iz drugačnih razlogov kot pri političnih volitvah. Tega se zavedajo tudi sami predstavniki Doma svoboda, v vrstah katerega obstajajo tudi razna nesoglasja. Potrebna je tudi temeljita reorganizacija zlasti gibanja Naprej Italija, ki nima z volitvami določenih notranjih struktur.

Pri tem splošnem orisu političnega ozračja v Furlaniji-Juljski krajini ne moremo mimo vrašanja obnovitve Kraške gorske skupnosti, okoli katere prav v tem času potekajo razpravljanja posebno v političnih sredinah slovenske manjšine. Gre namreč za institucionalno obliko povezave med občinami na tržaškem in goriškem Krasu, ki je uspešno delovala nad dvajset let in jo je prejšnja desnosredinska deželna uprava kratkoma ukinila očitno zato, ker so v njej imele prevladujoč vpliv slovenske občine. Bila bi tudi najbolj primerna za upravljanje načrtovanega Kraškega parka. Illyjeva koalicija je na zahtevo slovenskih dejavnikov vključila v svoj program tudi njeno obnovitev. Sedaj pa od več strani prihajajo pomisleki o primernosti njene oživitve, kar razumljivo zaskrblja slovenske občine na Goriškem in Tržaškem.

Dežela se je končno zavedela, da vprašanje plinskih terminalov v Tržaškem zalivu ni zgolj finančne narave, temveč potrebuje temeljito obravnavo z vseh vidikov. V tem smislu je deželni odbor na predlog odbornišтва za okolje Morettona na svoji prvi seji po poletnem premoru v petek, 26. avgusta, sklenil zahtevati od načrtovalcev (španskih družb Endesa in Gas Natural) in rimske vlade dodatno dokumentacijo, na osnovi katere naj bi najbolj vpletene občine na novo preučile svoje dosedanje odklonilno stališče do graditve omenjenih objektov.

Alojz Tul

Furlanija-Juljska krajina/ O uplinjevalnikih

Zahteva po dopolnitvi dokumentacije

Deželna vlada Furlanije-Juljske krajine (FJK) bo od italijanske vlade ter od španskih družb Endesa in Gas Natural zahtevala dopolnitev dosedanje dokumentacije o načrtovani izgradnji plinskih terminalov oz. uplinjevalnikov v Tržaškem zalivu, je na današnji prvi seji po poletnih počitnicah sklenila deželna vlada FJK. Vlada FJK meni, da lahko svoje mnenje izreče še letos. Kot so sporočili iz tiskovnega urada deželne vlade, je predsednik Illy pojasnil, da so deželni uradi preučili dokumentacijo o načrtih izgradnje obeh terminalov, tistega sredi Tržaškega zaliva (zanj se zavzema družba Endesa) in tistega blizu Žavelj pri Trstu (zanj se zavzema družba Gas Natural), ki jo je v začetku leta prejela od italijanske državne

vlade. Pri tem so ugotovili, da ni popolne skladnosti z italijanskimi in evropskimi predpisi. Pomanjkljivo je zlasti argumentiranje posameznih tehničnih rešitev, pa tudi

plina zlasti v prihodnosti v pričakovanju izgradnje novih termoelektrarn na plin oz. preureditve obratov, ki trenutno uporabljajo druga trda goriva. Po Illyjevih besedah ima plin v nasprotju z drugimi energetskimi viri to prednost, da proizvaja manj

predstavitev morebitnih alternativnih rešitev. Illy vsekakor upa, da bo v Italiji prišlo do izgradnje večjega števila plinskih terminalov, da se država izogne pomanjkanju

ogljikovega dioksida, ki povzroča pojav tople grede. Predsednik deželne vlade tudi upa, da bodo v FJK zgradili vsaj enega od dveh načrtovanih terminalov. Tako bi v deželi zagotovili uporabo plina tako za civilno rabo in industrijsko proizvodnjo kot za proizvodnjo električne energije. V prihodnje bo namreč v Torviscosi v Furlaniji začela delovati nova plinska elektrarna družbe Edison, elektrarno družbe Endesa v Tržiču pa bodo delno preuredili. Poleg tega bi po Illyjevih besedah s izgradnjo terminala prišlo do znižanja cen plina in električne energije, ki so v sosednjih državah za 25 odstotkov nižje kot v FJK, poleg tega pa bi to imelo pozitiven učinek na deželno gospodarstvo in na finančne prihodke deželne uprave.

Furlanija-Juljska krajina

Prošnje za priznanje slovenskih primarnih ustanov: rok zapade 15. septembra

Služba za jezikovne in kulturne identitete ter za rojake v tujini Osrednje direkcije za šolstvo, kulturo, šport in mir sporoča, da ustanove in združenja, ki nameravajo zaprositi za priznanje ali za potrditev priznanja kot ustanova primarnega pomena za slovensko manjšino v prihodnjem finančnem letu 2007, morajo predložiti prošnjo do petka, 15. septembra 2006. K prošnji je treba priložiti ustrezno dokumentacijo v smislu 10. člena z odlokom Predsednika dežele F-Jk št. 253/2005 razglašenega pravilnika. Pravilnik št. 253/2005 in informativna pola, ki jo je treba izpolniti in skupaj z drugimi dokumenti priložiti k zgoraj navedeni prošnji, sta na razpolago na deželnem uradnem spletišču pod naslovom www.regione.fvg.it/istruzione/istruzione.htm v predalu "Focus" pod geslom "Minoranza slovena". Na razpolago je dvojezična, v italijanski in slovenski napisana verzija informativne pole.

Nov zbornik

Naša dežela podrobno in natančno v številkah

Dežela Furlanija-Juljska krajina je v preteklih tednih izdala letošnji izvod statističnega zbornika »Dežela v številkah« (it.

Regione in cifre). Na 240 straneh je med bogatim gradivom na voljo cela vrsta podatkov o prebivalstvu, okolju, prometu, infrastrukturah in javnih

delih; tu dobimo tudi vse številke v zvezi s proizvodnimi sektorji, od kmetijskega, mimo trgovskega in industrijskega do energetskega in turističnega. Pomembno novost – opozarja deželni svetnik Slovenske skupnosti Mirko Špacapan – pa zasledimo v drugi polovici zbornika, kjer lahko v letošnji različici publikacije poleg poglavij o socialnem sektorju (javne usluge zdravstva, šolanja, kulture, ipd.) prvič zasledimo posebno poglavje o jezikovnih manjšinah (od str. 203 do 210). Najprej so tu navedeni podatki o manjšinah na celotnem državnem ozemlju, nato pa podrobneje tisti v zvezi z narodnimi skupnostmi in jezikovnimi manjšinami Furlanije-Juljske krajine. Med drugim imamo tu na razpolago dvojezični seznam občin, kjer živijo prebivalci slovenskega jezika, ter podatke o vpisih v šole s slovenskim učnim jezikom. Špacapan torej z zadovoljstvom ugotavlja, da je po zaslugi vodje deželne statistične službe, dr. Adriane Janežič, manjšinska stvarnost naše dežele končno dobila svoj zaslužen prostor v uradni statistični knjigi.

Povejmo na glas

Ponovno v soočenja z izzivi

Čas poletnih počitnic in oddiha se hitro odmika, v kolikor se ni že povsem odmaknil. Vračamo se na počitnice, ki smo jih zapustili pred tedni in preveč občutek, da bomo nadaljevali tam, kjer smo na pričetku prostih dni svoje delo in obveznosti zapustili. Seveda smo osveženi, če smo imeli srečo in naša počitniška brezskrbnost ni bila motena. Vračamo se z obnovljenimi močmi in napol od daleč opazujemo izzive, ki nas pričakujejo in vabijo v nova soočenja. Nemara ponovno ugotovljamo, da je to naše življenje kot vrtnec vetra ali drveč tok velike reke, ki se nikdar ne zaustavi in zahteva od nas, da se nenehno bojujemo za svoj prostor in ravnotežje. Za svoj prostor in ravnotežje v svojem osebnem življenju kakor tudi znotraj vseh ljudi, torej sveta in človeštva v celoti. Res, v dogodkih sveta je zapopaden utrip našega osebnega življenja, v dogodkih naše zasebnosti, kot bi se zrcalile vse štiri strani sveta. Vse se zdi povezano, kot bi izhajalo iz istega središča, povsod so nujna prizadevanja, opredeljevanja, odločanja, v tistih največjih in tistih najmanjših prostorih. In tako v dogodkih sveta lahko prepoznamo težo, ki lega na nas, saj so ti dogodki nemirni, pravzaprav vedno nemirnejši, polni uporabe sile in vojn. Voja med Izraelom in Libanom dokazuje, da se spopad med civilizacijami zaostre, medtem ko poskuša terorizem spodkopati razviti svet z nevarnimi grožnjami. Razviti svet še nadalje sledi ukazom napredka in svobodnega trga ter se

boji, da mu bo zmanjkalo energetskih virov. Dodatni poseg v Perzijski zaliv je verjetno le vprašanje časa, pri čemer so Združene države Amerike najodločnejša in med razviti vse bolj vodilna sila, ki istočasno trepetata za lastno varnost. Kako nas vse to ne bi navdajalo z občutkom, da bi stvari vendar lahko bile drugačne in bi se odločili probleme reševati na druge in boljše načine? Se res ni več mogoče dogovarjati in dogovoriti? Ni mogoče z dogovarjanjem reševati in rešiti svetovnih problemov? Ne bi smeli dopustiti, da v dogovor več ne verjamemo, ker ne obstajajo samo svetovni problemi. Bolje bi se namreč lahko dogovarjali tudi v miroljubni Evropi. Res, da Slovenija stopa v evro in je to velikanski uspeh, toda ker smo manjšina, smo prepričani, da bi se lahko še bolje dogovarjali, kar se tiče manjšin. Gotovo bi lahko bilo bolje na Koroškem in zakaj ne tudi pri nas, kjer med drugim pričakujemo udeležanje zaščitnega zakona. Verjamemo v dogovor, kar se tiče uplinjevalnikov v Tržaškem zalivu, in v vse tiste dogovore, ki poglobljajo razumevanje med ljudmi in to kjer koli. Verjamemo v dogovor, čeprav ga sedanja globalna vladavina brezčutne ekonomije vse bolj potiska v kot. Vračamo se torej v vrtnec vsakdana in drveč tok ritma časa in izzivi se nam bližajo. Vse je odvisno le od ene stvari: se bomo kot posamezniki, narod, država odločili za pot sporazumevanja ali bomo klonili vse bolj vabečemu klicu takšnega ali drugačnega obračunavanja?

OB ŠTIRIDESETLETNICI
POROKE SEM PELJAL ŽENO
NA DOPUST V MONGOLIJO.

ZA PETDESETLETNICO
JO POJDEM PA ISKAT!

Tranzicija bo še dolga...

Minuli teden je v Sloveniji veliko prahu dvignila novica, o kateri objavljamo tri "vestičke" Slovenske tiskovne agencije, ki kažejo, kako daleč je še naša domovina Slovenija od pravne države. Novice je objavila STA 23. in 24. t.m.

1. Predsednik Zveze združenj borcev narodnoosvobodilnega boja Janez Stanovnik je v izjavi za STA odločitev višjega sodišča v primeru Ribičič označil za popolnoma logično in tudi pričakovano. "Ta odločitev je zelo pomembna, ker potrjuje zgodovinsko ugotovljeno dejstvo, da je žalostno poglavje povojnih pobojev, ki smo ga v zvezi borcev nekajkrat najbolj odločno obsodili, odločitev jugoslovanskega centralnega vrha in ne lokalnih slovenskih oblasti," je ocenil Stanovnik.

S tem procesom se je skušalo obiti pravno državo in sprožiti javno kampanjo, ki ni bila usmerjena samo osebno proti Ribičiču, ampak proti partizanstvu in narodnoosvobodilni borbi na sploh, je prepričan Stanovnik.

Predsednik zveze borcev je izpostavil, da je že vodja preiskave povojnih pobojev Pavel Jamnik na posvetu v državnem svetu, preden je vložil ovadbo zoper Ribičiča, "jasno izjavil, da nima pravno relevantnih dokazov". "Šef policije se je oglasil pri šefu izvršne oblasti in ga opozarjal, da indici, s katerimi policija razpolaga, niso pravno relevantni. Šef izvršne oblasti je kljub temu dejal, da je ovadbo treba vložiti in minister za notranje zadeve je to tudi izvršil," povzema Stanovnik.

Po njegovem prepričanju je popolnoma jasno, da taka odločitev povojnih pobojev ni mogla biti samo odločitev slovenske oblasti, pa kdor koli je že bil takrat na oblasti. "To je morala biti odločitev vrha centralnih oblasti države, vojske in policije, v Sloveniji pa so bili samo izvršitelji in ne odredbodajalci," je prepričan Stanovnik.

Napovedi nekaterih posameznikov o civilnih tožbah pa po mnenju Stanovnika kažejo le to, "da so tisti, ki so sprožili celotno zadevo, to storili le z namenom, da bi spodbudili javni nemir in javni linč ter s tem preprečili, da bi po 60 letih v Sloveniji končno prišlo do sprave". Vsi ti manevri so dokaz, da je bil cilj cele zadeve le javna kampanja in linč, je še prepričan predsednik krovne borčevske organizacije.

2. Skrajno sramotno je, da demokratična Slovenija v 15 letih obstoja in po 60 letih od povojnih pobojev ni uspela najti enega zločinca in ga pripeljati pred sodišče, po odločitvi ljubljanskega višjega sodišča, ki je dokončno zavrnilo preiskavo v zadevi Mitja Ribičič, v imenu Nove Slovenske zaveze pravi nekdanji generalni državni tožilec Anton Drobnič. Ker z odločbo sodišča ni seznanjen, primera konkretno ni želel komentirati, je pa opozoril na dvojna merila sodišča.

Sodišče ima dvojna merila, saj je bilo v zadevi Ribičič strogo natančno in precizno, medtem ko isto sodišče, včasih celo isti sodniki, v drugih primerih ravna popolnoma drugače, poudarja Drobnič. Tako so Mitjo Ribičiča "v enem letu oprostili vseh obtožb, v primeru škofa Gregorija Rožmana pa v 60 letih niso niti začeli postopka za preveritev sodbe, medtem ko so ga obsodili v desetih dneh".

Nova slovenska zaveza sicer ne namerava sprožiti nobenih odškodninskih zahtevkov zoper državo ali zasebnih tožb, saj se s kazenskim pregonom ali odškodninskimi zahtevki ne ukvarjajo, pravi Drobnič. Pozna pa celo vrsto ljudi, "na stotine bi jih našel v svojih dokumentih", ki so bili žrtve povojnega dogajanja in bi lahko sprožili ustrezne postopke.

V evidencah Nove slovenske zaveze imajo sicer zabeleženih več kot 12.000 žrtev povojnih pobojev. Kot je znano, je Višje sodišče v Ljubljani v sredo zavrnilo pritožbo vrhovnega državnega tožilca Andreja Polaka zoper odločitev zunajobravnavnega senata ljubljanskega okrožnega sodišča, ki je zavrnilo zahtevo tožilstva za preiskavo v zadevi Mitja Ribičič. S tem je zadeva postala pravno močna. Višje sodišče je svojo zavrnilno odločitev utemeljilo s tem, da ni utemeljenega suma za preiskavo. Zahtevo za preiskavo zoper Mitjo Ribičiča zaradi kaznivega dejanja hudodelstva zoper civilno prebivalstvo po prvem odstavku 374. člena kazenskega zakonika je Vrhovno državno tožilstvo sicer vložilo 21. aprila letos. To je bila že druga tovrstna ovadba za Ribičiča v enem letu. Kriminalisti so namreč že maja lani nekdanjega visokega funkcionarja organizacije OZNA (oddelka za zaščito naroda) za Slovenijo ovadili zaradi suma storitve kaznivega dejanja genocida.

3. Kljub temu da je Višje sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožbo vrhovnega državnega tožilca zoper odločitev zunajobravnavnega senata ljubljanskega okrožnega sodišča, ki je zavrnilo zahtevo tožilstva za preiskavo v zadevi Mitja Ribičič, zadeva s tem ni končana, je za STA ocenil direktor Muzeja novejših zgodovine Ljubljana Jože Dežman. "Svoji od več kot 200 umorjenih imajo možnost nadaljevati postopek kot subsidiarni tožilci," je pojasnil Dežman.

Direktor omenjenega muzeja ne želi komentirati odločitve sodišča, kljub temu pa meni, da bi moralno sodišče dati vsaj možnost nadaljnje preiskave. "Da so na tej točki zaustavili zadevo, je skrajno nespodobno," je prepričan Dežman. Po njegovem mnenju je ključno vprašanje za slovensko pravosodje, kdaj bodo "nehali z mentalno nezavestno blokado in se resno začeli ukvarjati z zaščito žrtev". Pravosodje je po njegovem prepričanju vzdrževalo sistem "boljševističnega brezpravja" do konca Jugoslavije, ob tem pa so ščitili storilce namesto žrtev.

Ob tem je Dežman opozoril, da so viri, ki so bili uporabljani s policijske strani, javno dostopni. Slovenija lahko zato za miru začne bogato javno razpravo, ali je dokazno gradivo utemeljeno, ali ni, je dodal. "Se pravi, se bomo lahko pogovarjali, ali je bil Mitja Ribičič res le knjigovodja v postopku," kot želijo nekateri pokazati.

paljk@noviglas.it

POGOVOR Tino Mamić

Okrepimo medijsko povezanost Primorske na obeh straneh meje!

Pred kratkim je Tino Mamić postal glavni urednik Primorskih novic, dnevnika, ki izhaja za mejo. Novega urednika smo obiskali v uradu časopisa v Koprju in smo mu čestitali za novo službo. Postavili smo mu tudi nekaj vprašanj.

Ali se lahko predstaviš našim bralcem?

Moji predniki po očetovi strani izvirajo iz Dalmacije, po mamini pa iz Stomaža. Doma sem iz Šturij pri Ajdovščini, vendar sem se po poroki preselil v Koper. Na ljubljanski univerzi sem diplomiral iz zgodovine in novinarstva. Prvo službo sem dobil kot urednik pri reviji Ognjišče, nato sem delal kot korektor za slovenščino na Uradnem listu EU v Luksemburgu, od tam se preselil v Bruselj, kjer sem bil zaposlen kot novinar za spletne strani direktorata za pravosodje. Z družino smo se odločili za vrnitev domov, zato sem sprejel vabilo Primorskih novic in postal novinar zunanje politike novepečenega dnevnika.

Pred kratkim si postal odgovorni urednik Primorskih novic. Kako si se uveljavljal v novo službo?

Precej dela imam, kar posebej bremeni mojo družino. Sicer pa to delo sprejemam kot izziv in dolžnost, da stvari premaknem naprej. Na uredništvu nam ni z rožicami poslano, ker so finančno gledano nekateri projekti bili napačno načrtovani. To gre predvsem na račun mlajših novinarjev, ki jim ne moremo zagotavljati dostojnih razmer za delo. Po drugi strani pa so ravno ti mlajši novinarji najbolj občutljivi, saj si ustvarjajo družine in kupujejo stanovanja, pa še kredita, posojila ne morejo dobiti.

Kateri so pozitivni in kateri negativni vidiki časnikarstva?

Novinarji smo vedno na udaru. Vsaka napakica se lahko opazi in kritike so včasih zelo ostre. Politiki in gospodarstveniki si v medijih želijo čimveč prostora, zato vsak dan prihaja do različnih manjših ali tudi večjih pritiskov. Moja naloga je, da skušam novinarja zaščititi, če se nadenj spravi nezadovoljen politik. Po drugi strani pa moramo novinarji upoštevati kodeks novinarske etike. V slovenskih medijih je še vedno preveč politično ali svetovnonazorsko motiviranih novinarskih prispevkov.

Ali je tisk demokratičen? Ali se še opazi totalitarnost sistema? Ali je za vernega človeka težavno biti sprejet v službi?

Noben novinar ni povsem demokratičen in pravičen. Vsi ljudje, tudi novinarji, smo subjektivni. Ne nazadnje ima tudi novinar pravico, da gre na volitve in se politično opredeli. Ključni trenutek nastopi, ko se novinar odloča, ali bo svoje mnenje vpletel tudi v poročanje o dogodku. Pomembno je, da se vsak novinar trudi pisati objektivno. Številni novinarji, ki imajo polna usta neopredeljenosti

in novinarske avtonomije, nosijo v srcih kulturni boj. Nekateri slovenski mediji se še vedno prevečkrat spreminijo v poligon za politično

Kaj misliš o kardinalu Alojzu Stepincu? Zadnje čase je bilo precej polemik zaradi plošče, ki jo je slovenska Cerkev odkrila kardinalu

vendar po tem mostu prevečkrat hodijo drugi... Poglejmo samo zaščitni zakon...

Veliko slovenskih politikov ne vidi niti onkraj ljubljanske obvoznice, kaj šele do Postojne ali Trsta. Le redki so pripravljeni za manjšino tudi kaj storiti in žrtvovati. Pošiljanje denarja sicer zelo pomaga, a ni dovolj. Zamejstvo mora zaživeti skupaj z matico. Dokler bomo Primorci na obeh straneh meje tako poredko obiskovali prireditve onstran meje, ne bo premika. Doumeti bi morali, da je Slovensko stalno gledališče v Trstu namenjeno tudi Sežancem in Koprčanom, tako pa smo pred kratkim odprli novo gledališče v Koprju. V Programskem svetu RTV, denimo, ni predstavnika zamejcev. Isto velja za Državni zbor in tako naprej. Upam, da bo Svet za Slovence v zamejstvu postal dejavnik, ki ga bodo pristojni poslušali. Bojim se namreč, da bi lahko ostalo le pri besedah...

Z novim letom bo imela tudi Slovenija evro, s padcem meje se obeta več sodelovanja med narodi... Kaj ti misliš?

Meja počasi izginja, vendar ne v glavah. Razen političnega sodelovanja obeh Goric je meja tako trdna kot prej. Čezmejnje sodelovanja je premalo. Poglejmo samo, koliko zamejskih knjig in časopisov se proda na Primorskem! Zelo malo, premalo. Primorskih novic se v zamejstvu proda samo nekaj izvodov. Isto velja za italijansko manjšino v Sloveniji. Nekateri bi jo najraje postavili v geto in ji plačali, da nas pusti pri miru. Zaščita manjšine ni samo financiranje! Kaj ti pomaga še tako obilno financiranje, če manjšina izumira?

Star si 34 let, torej si še mlad! Kaj misliš o današnji mladini? Včasih kaže, da mladim manjka tista odprtost do življenja, včasih so "starejši" bolj "mladi" kot pa mladi sami.

O mladih zelo radi govorimo slabšalno. Mladina je razvajena, pokvarjena, nevzgojena itd. Nikoli pa se ne vprašamo, zakaj je mladina taka. Je bila razvajena tudi pred pol stoletja? Ne. Torej je za razvajenost kriva vzgoja, to pa so starši. O napakah staršev, ki jih tudi sam delam, pa bi lahko govoril dva dni. Skoda se mi zdi, da je toliko strokovnih knjig napisanih o vzgoji, mi pa vzgajamo še vedno tako, kot smo videli doma ali po televiziji. Za vsak poklic imamo že obvezno šolo. Za starševstvo in življenje v zakonu pa še tečajji niso obvezni.

Kaj bi svetoval nekemu, ki hoče postati časnikar?

Naj se glede na svoj svetovni nazor skuša boriti za resnico in pravico. Naj ostane svoboden in ne pristaja na sprejemanje "darilec".

Za konec nam lahko zupaš svoja pričakovanja?

Želim si, da bi se po koncu mojega urednikovanja novinarji Primorskih novic počutili bolj svobodni in avtonomni. Druga želja pa je, da bi začeli medijsko sodelovati na obeh straneh meje.

Karlo Nanut

gonjo. Spomnimo se samo vodstva društva novinarjev, kako se je opredeljevalo pred referendumom o RTV Slovenija. Tudi v gospodarstvu najdemo precej ljudi, ki jih pri njihovih poslovnih odločitvah vodi politična opredeljenost. O korupciji v gospodarstvu pa novinarji ne pišemo prav veliko.

Kaj pa nastop spleta? Kakšen izziv prinaša globalizacija?

Današnji človek je usmerjen v zunanji izgled. Poglejmo samo oglase ali pocukrane filme, ki nam za vzor postavljajo vitke prsate dolgolaskne in mišičnjake. Paradoksalno je, da tak oglas gleda populacija, v kateri se tretjina ljudi otepa težav s preveliko težo. V Sloveniji narašča zanimanje za tabloidne medije, za resno časopisje pa je edino upanje tehnologija, ki ceni proizvodnjo časopisa. Prav zato je poslanstvo kakovostnega tiska še toliko večje. Seveda se moramo globalizaciji prilagajati in zapletene stvari tako opisati, da bodo razumljive tudi preprostemu človeku. Najbolj pa si želimo, da bi s pomočjo globalizacije začeli medijsko povezovati Primorsko na obeh straneh meje.

Kaj pa narodna sprava? Zdelo se je, da je prišlo do premika, ko je predsednik Republike Slovenije Janez Drnovšek predlagal spravo med Italijo, Slovenijo in Hrvaško. Kaže pa, da ni tako.

V ozadju predlagateljev tega dejanja je politika. Spravno dejanje sicer pozdravljam, vendar se zavedam, da bo narjeno s političnimi interesi. Pogoj za spravo je katarza, očiščenje. Le s priznanjem svojih napak (ali napak svojih političnih "prednikov") lahko pridemo do sprave. Vprašati se moramo, kaj lahko jaz storim za spravo, ne pa, kaj bo moj sosed storil zanjo.

na Kredarici.

To je klasična tema v času kisljih kumaric, ki jo nekateri politiki podžigajo. Vesoljna Slovenija se prereka o tabli, ki jo bo nekdo postavil v svoji stavbi. Po drugi strani pa imamo še vedno ulice, ki so poimenovane po množičnih morilcih. Zakaj o Stepincu in Slovincih ne bi pripravili zgodovinskega posveta namesto tiskovnih konferenc? O zgodovini naj sodijo zgodovinarji, ne politiki. Vsaj to bi si človek, ki je med drugo vojno rešil ogromno število življenj židom in Slovincem, nedvomno zaslužil!

Igralnice v Novi Gorici: kaj misliš o gradnji novih igralnic in o polemikah, ki so sledile? So ljudje dovolj obveščeni o nevarnostih, ki jih prinašajo igralnice?

Menim, da tu mediji nismo odigrali prave vloge. Javnosti nismo dovolj obveščali tudi o drugi plati medalje. Negativnih posledic igralništva je veliko, zato bi o vseh vidikih bilo dobro več govoriti. Denar ne sme biti sveta vladar!

Slovenija je država, ki je dokaj hitro pokazala napredovanje in bila sprejeta v Evropsko zvezo. Kje je skrivnost tega hitrega vzpona?

To je res, če se primerjamo z drugimi postsocialističnimi državami. Seveda smo vsi ponosni, da je Slovenija najboljša evropska učenka. Vseeno pa moramo pogledati tudi na izhodiščni položaj - koliko so v zadnjih petnajstih letih napredovali v Pragi in koliko v Ljubljani? Ko se hvalimo z napredkom, bi morali pogledati tudi, kako so gospodarsko napredovali v Španiji in na Irskem.

Jesen bo začel delovati v Ljubljani ravno ustanovljeni Svet za Slovence v tujini, ki mu bo predsedoval predsednik slovenske vlade Janez Janša. Pravi, da je manjšina most,

Več kot 2000 romarjev na 24. srečanju treh dežel na Svetih Višarjah

"Marija, priča Božje ljubezni"

V soboto, 19. avgusta, je na Svetih Višarjah potekalo 24. srečanje treh dežel pod geslom "Marija, priča Božje ljubezni". Prvo romanje - danes imenovano "srečanje treh dežel" - je bilo pravzaprav romanje samo dveh škofij, videmske in ljubljanske nadškofije, in sicer 23. avgusta 1981 na Svetih Višarjah. Slovesnost je vodil takratni videmski nadškof Alfredo Battisti, z njim pa so sodelovali ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar, videmski pomožni škof Emilio Pizzoni ter več deset slovenskih in italijanskih duhovnikov. Tedaj je nadškof Battisti v uvodnem pozdravu poudaril, da ima višarska božja pot edinstveno mesto v Evropi. Samo tu se dotikajo vsi trije veliki evropski

rodovi: slovanski, romanski in germanski. Tu se srečujejo tri kulture, tri civilizacije, trije jeziki. Nadškof Šuštar je pritrldil videmskemu nadpastirju in zaželel, da bi občutili, kako prav doživeta vera ljudi različnih kultur, zgodovinskih izročil in različnih družbenih ureditev povezuje. Sprva je kazalo, da bodo podobna srečanja vsako drugo leto, a so se pobudniki, ki se jim je že pri drugem romanju pridružil tudi celovski škof dr. Egon Kapellari, postala nepogrešljiva vez videmske, ljubljanske in krške škofije. Slovesnosti, nemščini in italijanščini pa se je pridružila še furlanščina, pri nekaterih delih maše pa še latinščina. Pri organizaciji romanja so se vrstile vse tri škofije, vendar na

različnih krajih, nekako v povezavi pa so Višarje in Žabnice, Brezje ter Krka oz. Gospa sveta. Letošnje 24. srečanje treh dežel je bilo na Svetih Višarjah. Na tem božjepotnem kraju se najbolj izrazito srečujejo Italijani, Furlani, avstrijski Korošci in Slovenci, svetišče pa predstavlja edinstveno stičišče romanskega, germanskega in slovanskega sveta. Tovrstna romanja so povabila k poglobitvi vere in odkrivanju krščanskih korenin, medsebojni povezanosti in graditvi občestva med različnimi narodi in kulturami. Romanje želi prispevati tudi k sožitju narodov, solidarnosti in graditvi miru v Evropi.

Srečanje 19. avgusta se je začelo ob 10.30 z blagoslovom obnovljene Marijine božjepotne cerkve, pol ure kasneje, ob 11. uri, pa je bilo slovesno bogoslužje na travniku za cerkvijo in vrhom Sv. Višarij. Gostitelj letošnjega srečanja, videmski nadškof msgr. Pietro Brollo, še okreva po bolezni, zato ga je tokrat nadomestil upokojeni videmski nadškof Alfredo Battisti, gostitelj prvega srečanja in voditelj tudi letošnjega. Pridružili so se mu celovski škof msgr. dr. Alois Schwarz, ljubljanski nadškof in metro-

polit msgr. Alojz Uran, novo-meški škof msgr. Andrej Glavan, koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak, pomožni škof Tomaš Galis iz slovaške škofije Banske Bystrica ter upokojeni škof Jerome Gapangwa Nteziryayo iz mesta Uvira v Demokratični republiki Kongo. Sodelovali so še okrog 80 duhovnikov, v lepem in prijetnem vremenu pa se je na travniku za cerkvijo zbralo čez 2000 vernikov.

Nadškof Battisti se je v pridigi na kratko spomnil zgodovine, kako je nastalo romanje treh dežel prav na tem svetem kraju, na Svetih Višarjah pred petindvajsetimi leti. Tedaj so začeli to romanje zato, da bi vzpodbudili politike in da bi jim rekli: podrite zidove, odstranite vse ovire, vse bodoče žice in hitite delat za enotno Evropo. Mi kristjani smo vas že zdavnaj prehiteli. Po petindvajsetih letih - je dejal nadškof - sem vesel, da se je že veliko naredilo in eno takšno znamenje je tudi vstop Slovenije v Evropsko zvezo. Nato je nadškof Battisti omenil geslo tega romanja: Marija, znamenje Božje ljubezni in Kraljica miru. K Mariji so prišli predvsem zato, da bi najprej molili za mir v Sveti

deželi in na bližnjem vzhodu, kjer divja vojna - in z besedami Marijinega slavospeva je izrazil to prošnjo. Ob sklepu je poudaril: molimo tudi za Evropo, da bi se tudi v novi, prihodnji evropski ustavi ne sramovala krščanskih korenin in jih v ustavo tudi zapisala. V tem svetišču, na Svetih Višarjah, na križišču nemškega, slovenskega in furlansko-italijanskega

se ob Mariji odprli Božji ljubezni, jo sprejeli ter pričevali v današnjem svetu za upanje, mir in življenje". Škof Schwarz se je zahvalil za pripravo tega romanja, nato pa povedal, da prihodnje leto obhaja Marijino svetišče v Marijinem Celju 850-letnico in 8. septembra 2007 pričakujejo tam tudi papeža Benedikta XVI. Zato so preložili romanje treh dežel že na so-

naroda prosimo za Evropo. Sklenil je z besedami pokojnega papeža Janeza Pavla II., ki je v Komposteli rekel: "Stara Evropa, pošiljam ti krik ljubezni. Reši svoje krščanske korenine, reši svojo krščansko dušo". In ob drugi priložnosti: "Evropa, ali boš krščanska ali pa te ne bo". Ob koncu maše sta prisotne nagovorila tudi ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran in celovski škof msgr. Alois Schwarz. Nadškof Uran je spregovoril o Mariji kot priči Božje ljubezni in zaželel, naj bi bilo "to romanje priložnost, da bi

boto, 23. junija 2007, in bo v nekdanji benediktinski opatiji Millstatt ob jezeru med Beljakom in Špitalom, ki jo je ustanovil legendarni karantanski vojvoda sv. Domicijan, ki ga tam do danes častijo. V dobi bogate zgodovine je cerkev spadala tako v politično območje Gorice kakor tudi Celjskih grofov. Tematsko se bo romanje navezalo na jubilejno romanje v Marijino Celje, kjer milostna podoba kaže na Jezusa; tudi celovski škof Schwarz vabi v pripravi na romanje, da tudi mi kažemo na Jezusa in se mu približamo.

Vtisi z romanja v Lurd

Držite vaše svetilke vedno prižgane

Veliko ljudi vedno znova odhaja v Lurd k lurški Materi Božji. Med njimi je bilo pred nekaj tedni tudi več kot sto Slovencev, ki so se pridružili romarjem iz goriške nadškofije. "Držite vaše svetilke vedno prižgane" ali »Tenete le vostre lampade accese« - to je bilo geslo našega letošnjega romanja v Lurd.

Zakaj dvojezično geslo? Zato, ker smo se slovenski romarji pridružili italijanskim romarjem iz goriške nadškofije. Letos je bilo prvič to romanje organizirano tudi preko bolniške župnije v Ljubljani.

Zakaj svetilke? Zato, ker je letos v Lurdur veliko skavtov, ki so pomagali na vsakem koraku in

luč sije v Lurdur na vsakem koraku in letos je njena svetloba še posebej močna.

In zakaj o vsem tem pišem na našo skavtsko stran? Zato, ker sem tja poromala kot skavtinja. Pa ne kot skavtinja-romarka ali turistka, ampak kot skavtinja-pomočnica in spremljevalka.

Mar tudi skavti romajo v Lurd? Da. Italijanski mladi (AGESCI) in odrasli (MASC) skavti se že dolga leta pridružujejo tej karavani in pomagajo bolnikom in invalidom tam, kjer je najbolj potrebno. Pa sem šla še jaz, letos sicer edina iz Slovenije - vendar v upanju, da nas bo drugo leto več. Bilo pa je v Lurdur veliko skavtov, ki so pomagali na vsakem koraku in

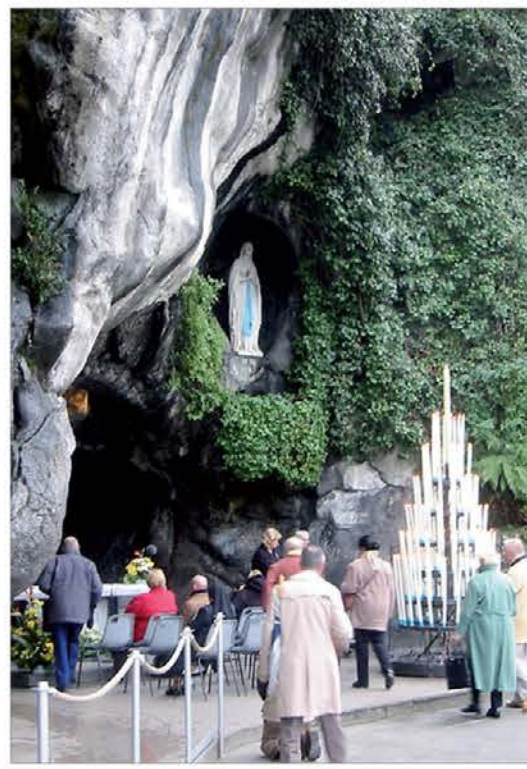
srečanja z Bi.Pi. so bila srečanja s prijatelji.

In kje sem bila potrebna? Povsod. Pri označevanju in prenašanju prtljage, za družbo na avtobusu in vlaku, za razdeljevanje vode in kavice na vlaku, za prijazen klepet ob bolniških posteljah, za sodelovanje pri maši in za prevod številnih informacij. Skavtsko služenje na samem vlaku je bilo intenzivno, še bolj pa v Lurdur. Prtljaga, namestitvev v hotelu, pomoč pri prijavi, informacije v našem jeziku, vsakodnevna pot z vozički iz hotela do cerkve in nazaj, iz hotela do votline, v procesiji z lučkami, pri maši, na Križevem potu, zanimivi klepeti ob kosilu in večerji, pa v senci pred hote-

lom, ... Pa še eno veliko služenje je za mano: delala sem pri »bazenih« oz. tam, kjer romarje »potopijo« v vodo iz lurškega studenca. To služenje je bilo najbolj naporno, vendar najlepše.

So bile naše svetilke res prižgane? Res so bile. Pri skupni maši, pri mednarodni maši v Pijevi baziliki, kjer se nas je zbralo čez dvajset tisoč, zvečer v procesiji in na Križevem potu. Povsod. Predvsem pa smo prižgali svetilke v naših srcih.

»Odnosite to luč v srcu s seboj!«, nam je naročil goriški nadškof Dino De Antoni, ki je bil z nami in med nami vse dni romanja. Prijazen mož, ki je sti-

snil roko v pozdrav prav vsakemu romarju posebej, nas je pri vsaki maši nagovoril tudi v slovensčini. On je bil tudi sam ena velika luč. In luči so bili vsi romarji v naši veliki skupini. Robi, Klemen, Sara, Tone, Jerko, ... in še veliko, veliko njih. Luči so bili tudi »beli angeli«, zdravniki in sestre, ki so nesebično pomagali bolnikom. Vsak posebej je posvetil v naše srce. Obljubili smo si: na svidenje prihodnje leto! Arrivederci il prossimo anno! Lurška Marija je prav gotovo slišala tudi to našo prošnjo.

Ester

22. NAVADNA NEDELJA

5 Mz 4, 1-2.6-8; Ps 14; Jak 1, 17-18.21-22.27; Mr 7, 1-8. 14-15

Božji besedi prislunemo še posebno zbrano ob nedeljah in praznikih pri skupni sv. maši. Božja beseda osvetljuje vso skrivnost ljubezni do Boga in do človeka.

Temu ali onemu se to zdi kot suhoparno premljevanje ene in iste resnice, ki jo že itak poznamo.

Toda tu gre za slavlje Boga. Njega pa še zdaleč ne poznamo tako, kot bi ga morali. Tudi dolžne časti mu ne dajemo dovolj. Nekaj hudo narobe bi bilo, če bi se naveličali hrane. Pri tem se nam lahko uprejo kuhanje, pomivanje ali enoličnost hrane. Hraniti pa se moramo, če hočemo ostati živi in zdravi. Prav tako moramo biti z vsem srcem in močjo v Bogu. Saj že otrok v materinem telesu diha z materjo. A pri tem ostajata dve različni osebi. Koliko bolj postajamo ljudje, če "dihamo" z Bogom. "V njem

živimo, se gibljemo in smo" (Apd 17, 28). "Isti pa je Bog, ki dela vse v vseh" (1 Kor 12, 6). Poslušanje Božje besede poživimo tudi z vajami branja in premišljevanja.

Ponekod skrbno pripravljajo že med tednom nedeljsko bogoslužje. To uspe, če je skupina majhna.

Drugje postavijo pred oltar ali kam drugam na vidno mesto glavno misel iz beril, posebno iz evangelija. Tako jo lahko premišljujejo skozi ves teden. Judje so si obešali Božjo besedo na čelo, pred oči. Na tak ali drugačen način so skušali živeti in Božji pričujočnosti.

Jezus je opominjal ljudi, naj bi ohranili Božjo besedo v srcu in naj bi se po njej ravnali. Zapademo namreč lahko zunanosti in videzu, ki ne izraža hvale, zahvale, kesanja, prošnje.

Mojzes priporoča ljudstvu spolnjevanje zakonov in odlokov, zapovedi Gospoda, našega Boga (5 Mz 4, 1.2.6). To je modrost in razumnost, ki ju cenijo tudi pogani (v. 6).

Marsikdo misli, da je z zapovedjo ljubezni vse urejeno. Toda ne smemo pozabiti, da smo ljudje grešni ter nagnjeni k hudemu že od začetka. Opraviti imamo namreč še naprej z iz-

virnim grehom, pa tudi vsak človek si mora priboriti osebno čvrsto človeško in versko držo.

Opraviti imamo z grehi, ki so sad tudi neurejenih družin in naroda. Odgovorni smo za skupno vero in nrvnost med nami. Določeno javno mnenje ali odstopanje od nrvnih vrednot imata nedvomno dolgotrajne posledice, ki bremenijo in kvarijo življenje v skupnosti. Zaradi tega je zdravljenje naroda in zlasti družin nujno in dolgoročno.

Tudi Cerkev kot skupnost verujočih je postavljena pred nove izzive in načine, kako oznanjati in živeti Kristusa v svetu, ki se naglo spreminja.

Prvo današnje berilo prinaša Mojzesov govor ljudstvu. Takole govori: "Kajti kateri veliki narod ima bogove, ki bi mu bili tako blizu, kakor je nam blizu Gospod, naš Bog, kadar koli ga kličemo?" (Mz 4, 7.8).

Poleg tega imamo izvenredno bližino našega Boga v "človeku" Jezusu Kristusu (1 Tim 2, 5). Apostol Jakob pokaže premočrtno vero v današnjem drugem berilu, ki mora biti vpeta v človekovo stvarnost. Biti mora dejavna.

Je utelešena v skrbi za sirote in vdove v njihovi stiski, ni omadeževana od sveta (Jak 1,27). Taki ljudje so uresničevalci besede in ne le poslušalci, ki sami sebe varajo (v. 22).

V današnjem evangeliju Jezus uporabi priložnost, da posvari ljudi, tudi nas, pred hinavščino. Nekateri se namreč togo držijo zunanjih predpisov, notranjo zapoved čistosti srca pa zanemarjajo. Hudobna namreč postaneta lahko srce in vsa notranjost.

Tudi umivanje rok pred jedjo je gola zunanjo-st, medtem ko bi morali umiti, očistiti srce in vso notranjost.

Jezus našteva tu vso umazanijo, ki se nabere v človeku; ta ga omadežuje. Taka umazanija so: hudobne misli, nečistovanja, tatvine, umori, prešustva, pohlepi, hudobije, zvijača, razuzdanost, nevoščljivost, bogokletje, napuh, nespamet (Mr 7,20-23).

Odkritosrčna pokora, spoved, dobra dela in molitve nam pomagajo do zopetne nedolžnosti, do bolj človeškega življenja.

Svetniki so to zmogli. Bog pa pomaga tudi nam, da premagujemo zlo in izboljšujemo svet.

Stališče Slovenske škofovske konference

Človeško življenje ni potrošni raziskovalni material

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci izraža obžalovanje in prizadetost nad odločitvijo Vlade Republike Slovenije, ki je na seji dne 20. julija 2006 s preglasovanjem podprla raziskovanje na embrionalnih matičnih celicah, se pravi na celicah, ki se pridobivajo iz človeških zarodkov, kar ima za posledico tudi uničenje le-tega. S takšnim stališčem so njeni predstavniki na zasedanju Sveta Evropske unije, dne 24. julija 2006 v Bruslju, podprli predlog financiranja raziskav, ki posredno vedno vključujejo uničevanje človeških zarodkov. Obstaja nevarnost, da se bo po-

speševalo mnenje, da je človeško življenje zgolj biološki material, ki nima moralne vrednosti in se ga sme uničevati. Spremljajoča resolucija sicer pravi, da raziskave na človeških zarodkih, ki imajo za posledico uničenje le-teh, niso dovoljene, toda drugače embrionalnih matičnih celic sploh ni mogoče pridobivati, zato je spremljajoča resolucija varljiv pesek v oči. Sprejeto stališče Sveta Evropske unije namreč omogoča, da bodo posamezne vlade držav članic in privatne institucije same financirale postopke, ki bodo za potrebe pridobivanja embrionalnih matičnih celic ustvarjali, vzgajali in uničevali človeške

zarodke. Potem pa bo nadaljnje raziskovanje na tako pridobljenih celicah Evropska unija lahko v novem »7. okvirnem raziskovalnem programu« izdatno finančno podpirala. Stališče Vlade RS je bilo za sprejetje takšne odločitve v Bruslju ključno. Če bi Vlada RS upoštevala mnenje Komisije RS za medicinsko etiko, ne bi izstopila iz skupine držav, ki so nasplošno znanstvenemu raziskovanju na človeških zarodkih in posledično njihovemu uničevanju. Izstop Slovenije iz skupine je zadoščal, da ta ni mogla več preprečiti sprejetja tako imenovane »kompromisne rešitve«, ki je v sebi proti-

slovna, dvoilična in neetična, saj na eni strani z obljubo financiranja raziskav na embrionalnih matičnih celicah spodbuja države, da omogočijo ustvarjanje in nato uničevanje človeških zarodkov, na drugi strani pa priznava, da je to moralno nedopustno.

Katoliška cerkev odločno nasprotuje vsakemu ustvarjanju in uničevanju človeških zarodkov v raziskovalne namene. Takšne raziskave so namreč vedno v nasprotju tako z dostojanstvom slehernega človeškega bitja kot tudi z Listino o temeljnih pravicah Evropske unije. Ta v svojem prvem členu govori, da ima vsako človeško bitje nedotakljivo dostojanstvo, ki mora biti vedno spoštovano in varovano. V zvezi s tem Komisija Pravičnost in mir soglašava z uradnim stališčem Komisije RS za medicinsko etiko, ki pa je bilo javnosti napačno predstavljeno. Vse-

binsko jasno nasprotovanje omenjene Komisije do takšnih raziskav so spremenili v »pozitivno mnenje«, na katerega se je Vlada sklicevala v utemeljitvi svojega stališča, v resnici pa le-ta ugotavlja, da »pomembno etično načelo veleva, da se znanje najprej pridobiti na etično manj problematične načine. Poleg tega so projekti te vrste po mnenju nekaterih uglednih znanstvenikov celo bolj obetavni tako za znanost kot za pričakovano terapevtsko uporabo. Zrelejšje matične celice iz odraslih ljudi so za rabo pri bolnikih varnejše kot embrionalne matične celice, ki so pluripotente in se lahko razvijajo v nezaželenih smereh. KME tudi sodi, da odvečni zarodki iz postopkov oploditve z biomedicinsko pomočjo niso etično nevtralen vir, kajti njihova uporaba lahko vpliva na našo predstavo o moralnem statusu člo-

veškega zarodka in na naše poglede na sprejemljivost instrumentalizacije, popredmetenja človeškega življenja«.

Zato pričakujemo:

1.: da bo Vlada RS tako na domači kot na evropski ravni štiti človeško življenje od spočetja dalje;

2.: da Vlada tudi v prihodnje ne bo financirala in spodbujala znanstvenih raziskav, ki bi temeljile na uničevanju človeških zarodkov;

3.: da bodo slovenski poslanci v Evropskem parlamentu, ko bodo konec novembra letošnjega leta glasovali o omenjeni odločitvi, odločno nasprotovali znanstvenim raziskavam na embrionalnih matičnih celicah, kajti vsem varljivim spremljajočim resolucijam navkljub to nujno vodi v uničevanje človeških zarodkov.

Anton Stres, celjski škof in predsednik KPM

Jamlje / Nekaj utrinkov iz zadnjih mesecev

Lepi župnijski dogodki

Zadnje čase smo imeli v Jamljah pri Doberdolu kar nekaj lepih župnijskih dogodkov. Na sv. Jožefa smo se spomnili s posebno župnijsko slovesnostjo vseh tistih župljanov, ki so bili v zadnji vojni internirani v Nemčijo in so se srečno vrnili domov. Iz te skupine sta danes živa še dva župljana. S hvaležnostjo sta na ta dan ob darovanju prinesla na oltar goreči sveči. Ob godu našega župnijskega zavetnika sv. Antona Padovanskega smo imeli kar dve slovesnosti. Prvič sta pristopili h Gospodovi miži dve deklici. Bogu hvala in staršem za ta prelepi dar.

Druga pomembna slovesnost je bila blagoslovenje obnovljenega kipa našega župnijskega zavetnika sv. Antona Padovanskega. Naš župnik g. Ambrož Kodelja je poskrbel, da smo ga dali restavrirati. Kip sv. Antona Padovanskega je nekaj posebnega. Običajno je svetnik upodobljen z Jezuškom v naročju. Naš pa ima v levi roki knjigo, v desni pa z napol odprto dlanjo izraža gesto pridigarja. Njegov pogled je usmerjen v daljavo, kot da bi imel pred seboj poslušalce, ki jih nagovarja. Obraz izžareva milino in dobroto, ki je bila značilna za tega svetnika. Lasje so ostriženi s klasično tonzuro, kot

so jo imeli nekoč redovniki. Ta upodobitev je zelo redka, še zlasti v kiparstvu in predstavlja sv. Antona Padovanskega kot cerkvenega učitelja. Zato sklepamo, da so ga oskrbeli očetje benediktinci, ki so občasno duhovno oskrbovali našo vas in imeli bogoslužje v naši stari cerkvi sv. Križa. Prihajali so iz tedanje opatije Sv. Ivana ob Timavi, v današnjem Štivanu pri Devinu. Ta kip nas povezuje z našo staro cerkvijo, ki je stala ob sedanjem pokopališču in so od nje ostale po prvi svetovni vojni samo še razvaline. Sezidana je bila okoli leta 1500. Pisni vir jo omenja prvič leta 1593 kot cerkev pri sv. Križu. V njej je bil tudi enstranski oltar, ki je bil posvečen sv. Antonu Padovanskemu. Postavila ga je bratovščina z istim imenom, ki je bila tedaj v naši vasi številna. Kot posebnost naj dodam, da so člani te bratovščine redno enkrat na leto poromali na svetnikov grob v Padovo. Ta romanja so bila še do začetka prejšnjega stoletja in so pozneje prenehala.

Ko pa so v letih 1853 do 1856 tedanjo razpadajočo cerkev sv. Križa naši predniki temeljito obnovili, so jo na željo prav te bratovščine preimenovali v cerkev oltarja sv. Antona Padovanskega. Izgleda, da so tedanji oltarni kip prinesli iz stranke oltarja in ga postavili v obnovljeni cerkvi na glavni oltar.

ske cerkve izšla v zajetni mapi slovitave avstro-ogrške vojaškega avtorja Franza Bambergerja. Na njej je pripisan datum 12.9.1915. To skico je odkril naš g. župnik Ambrož Kodelja v enem izmed dunajskih antikvariatov. Izdali smo jo kot razglednico in nam je tako v drag spomin. Prve italijanske granate v prvi svetovni vojni so padle na Jamlje v januarju 1916 in so tedaj poškodovale samo cerkveno streho. Tako je tedanje stanje opisal avstrijski oficir Abel Kornel. Italijani so zavzeli Jamlje 23. maja 1917. Avstro-ogrška vojska se je pomaknila na Kras proti Brestovici. Od tam so s topovi bombardirali položaje v Jamljah in okolici in tako zrušili tudi že poškodovani zvonik in poškodovali cerkvene zidove. Sama cerkev po prvi svetovni vojni je bila močno poškodovana, vendar zidovi niso bili do tal porušeni, ostala pa je več kot polovica zvonika. Prav tako se je ohranil tudi del kamnitega oltarja. Šele pri obnovi vasi po prvi svetovni vojni so začeli nekateri vaščani, pa tudi drugi, ropati in odvažati lepe obdelane kamne, ki so ležali pod ruševinami, še zlasti zato, ker se je vas obnavljala nižje ob deželni cesti in so tam naredili novo cerkev in pozneje tudi župnišče. Danes je od nekdanje cerkve ostal le del prezbiterja in nekaj tlaka. Zadnji večji barbarski

12. Mednarodna likovna kolonija

Umetniki za Karitas

Na Sinjem vrhu nad Ajdovščino je od ponedeljka, 14., do petka, 18. avgusta, potekala 12. mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas, ki se je je udeležilo 7 umetnikov iz Slovenije: Jože Bartolj, Simon Jugovic Fink, Biserka Komac, Janko Orač, Branko Šuster, Rafko Terpin, Valentina Verč in posebna gosta iz Avstrije: Helmut Kortan in Susanne Kortan Gimbel.

Geslo kolonije:

»Naredite iz vašega doma in vaše družine drugi Nazaret, kjer vladajo ljubezen, mir, veselje in edinost, kajti ljubezen se začne doma« (bl. M. Terezija).

Z izkupičkom prodanih del bo škofijska karitas Koper preko sklada Nazareška hišica pomagala mladim družinam pri reševanju stanovanjske problematike.

V sredo, 16.8., je strokovni sodelavec in tudi udeleženec letošnje kolonije ter kulturni urednik na Radiu ognjišče Jože Bartolj vodil Pogovor o umetnosti in dobroti. V pogovoru so sodelovali vsi udeleženci in si bili enotni, da je kolonija Umetniki za karitas bistveno drugačna od številnih drugih kolonij, saj bolj kot različnost posameznih avtorjev pride do izraza namen, to je dobrota in solidarnost. Večer je obogatil pesnik Jože Pavlič s predstavitvijo svoje nove zbirke Živim.

V zelo delovnem vzdušju so udeleženci za namen kolonije ustvarili 31 likovnih del v skupni vrednosti 3,5 mio. SIT. V četrtek, 17.8., je bil že tradicionalni »Dan odprtih vrat«, ko so se lahko udeležencem pridružili tudi drugi slikarji in kiparji. Nekateri so svoj likovni zapis ustvarili na kraju samem, drugi pa so darovano delo že prinesli s sabo in čas izkoristili za druženje z ostalimi udeleženci. Tovrstnih

obiskovalcev za en dan in darovalcev je bilo kar 58, med njimi je bila večina udeležencev prejšnjih kolonij. Darovali so 81 likovnih del z ocenjeno vrednostjo 2 mio. SIT. Dan odprtih vrat je bil namenjen tudi številnim obiskovalcem, tudi prvim kupcem, saj je bilo prodanih 13 slik v skupni vrednosti 1,1 mio. SIT. Dan se je zaključil s

Masukov - Križani

prireditvijo, ki so jo oblikovali Mladi z Gore in MPZ Janez Svetokriški iz Vipavske doline. Škof msgr. Metod Pirih se je zahvalil Karitas za izpeljavo projekta, ki je namenjen družinam, kot najpomembnejši skupnosti ljudi, zahvalil pa se je tudi umetnikom, ki so darovali svoj čas in svoj talent za pomoči potrebne. Prav tako sta priznanje umetnikom, predvsem pa promociji umetnosti in dobrote izrekla ravnatelj škofijske karitas Koper Matej Kobal in ajdovski župan Marijan Poljšak. Sam projekt, udeležence kolonije in njihova dela sta predstavili Jožica Ličen in umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn. Likovna dela bodo v ateljeju na Sinjem vrhu na ogled do sredine septembra. Izdaja kataloga in prva prodajna razstava bo na dvorcu Zemono pri Vipavi 25. novembra letos, potem pa je predvidenih še 10 prodajnih razstav v različnih krajih po Sloveniji in v zamejstvu.

Jožica Ličen

Kratke

Sveti Ivan v Gorici

Iz dušnopastirskega središča sv. Ivan v Gorici so nas obvestili, da bo prišlo v mesecu septembru do nekaterih sprememb in posebnih slavij.

G. Marijan

G. Alessio

P. Mirko

V nedeljo, 3. septembra, bo ob 10. uri ponovitev nove maše g. Alessia Stasija, ki bo od srede septembra dalje novi duhovni pomočnik v duhovnjiji.

V nedeljo kasneje, 10. septembra, se bo p. Mirko Pelicon, dosedanji upravitelj središča, poslovil od goriških vernikov, prijateljev in vseh, s katerimi je v zadnjih petih letih sodeloval. Maša bo ob 11. uri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku, ki je p. Mirku posebno draga tudi zato, ker je njen zavetnik ustanovitelj Družbe Jezusove. Ob tej priložnosti bo jutranja nedeljska maša ob 10. uri pri sv. Ivanu odpadla.

V nedeljo, 17. septembra, pa bo z mašo ob 10. uri prevzel vodstvo slovenske duhovnije novi župnijski upravitelj g. Marijan Markežič skupaj z vikarjem g. Stasijem. Toplo vabljeni vsi goriški verniki!

Medžupnijski romarski izlet na Barbano

Šolske sestre Notre dame organizirajo v ponedeljek, 4. septembra, medžupnijski romarski izlet na Barbano, Mirenski Grad in Grad Kromberk. Avtobus bo odpeljal z Oberdankovega trga v Trstu ob 7. uri, ob 7.20 bo na Proseku (pri spomeniku), ob 7.30 v Sv. Križu (pri gostilni "Verena"). Po sv. maši, ki bo na Barbani za slovenske vernike iz Goriške in Tržaške, se bomo odpeljali v Slovenijo, v vas Bilje, kjer bo kosilo. Ob 16. uri bomo imeli na Mirenskem Gradu večernice, nato bomo šli v Kromberk na ogled gradu. Stroški za barko, kosilo in avtobus znašajo 30 evrov. Romarji naj se vpišejo čimprej, in sicer na tel. št. 040 220693. Romarji s Proseka in Kontovela se lahko vpišejo kar pri g. Bojanu Nabergerju (040 225713).

Maja 2006 ga je restavriral, popravil in pozlatil g. Leopold Strnad. Kip je delo neznanega rezbarja in je narejen iz hruškovnega lesa in to iz celega hloda, torej ni izdolben, kot so običajno izdolbeni podobni kipi. Čas nastanka je nekje pred letom 1700. Tako lahko sklepamo, da je sedanji kip, ki krasi našo jameljsko cerkev, prvotni kip iz naše stare cerkve, saj je bil narejen pred letom 1700, kar se je ob restavriranju tudi ugotovilo. To je obenem edini primer, ki je ohranjen iz nekdanje cerkve, ki je bila porušena v prvi svetovni vojni. Kot posebnost naj dodam, da je perorisa naše nekdanje župnij-

poseg pa je pred leti naredila doberdobska občinska uprava, ko je ob pokopališču, samovoljno, brez dovoljenja župnije in kulturno zgodovinskovarstvenih ustanov uničila ostanke zvonika za nepotrebno pot na pokopališče. Čeprav je spomin na prvo svetovno vojno zbledel, se obiskovalci še vedno ustavijo in vprašujejo, kje je potekala fronta v prvi svetovni vojni na Krasu. Zadnja leta so pogosti obiski Mažarov, saj se potomci avstro-ogrskih vojakov zanimajo, kje so se bojevali njihovi dedje. To je mali utrinek iz naše kraške vasi.

Elena Agostini

Kratke

Združeni iz Sovodenj so se srečali s pokrajinsko odbornico Maro Černic

Občinska svetniška skupina Združeni iz Sovodenj, ki jo sestavljata stranka Slovenska skupnost in občanska lista Skupaj za Sovodnje, se je 10. avgusta srečala s pokrajinsko odbornico in članico goriškega pokrajinskega tajništva SSK Maro Černic. Glavne teme srečanja so bile problematike, ki se tičejo okolja v občini Sovodnje ob Soči. V ta namen so odbornico najprej seznanili s problemom odlagališča pri Malnišču, ki leži nedotaknjeno že skoraj deset let in predstavlja pravo ekološko bombo, še posebno v poletnih mesecih, ko je nevarnost požarov večja. Odlagališče si je odbornica tudi ogledala. Nadalje je pogovor stekel še o problematikah industrijskega onesnaževanja v sovodenjski občini. Svetniki so našli obrate, ki delujejo na severnem delu Sovodenj, kjer neposredno pri vasi leži goriška industrijska cona, in v Rupi, kjer obratuje kemična tovarna Kemica. Pri tem je bila izpostavljena prošnja, da bi prišlo vsaj do monitoriranja splošne stopnje onesnaženosti v sovodenjski občini. V zvezi s tem je odbornica povedala, da bodo aparaturo, ki jo je goriška občina najela za merjenje količine formaldehida v severnem delu mesta pri Livarni s prispevkom goriške Pokrajine, uporabljali tudi za meritve v drugih delih občine in na ozemlju drugih občin. Dobrodošlo bi bilo tudi, da bi se glede te problematike vzpostavili stiki med sovodenjsko občino in štandreškimi rajonskim svetom. Druga pomembna tema sta bila cestni promet in stanje pokrajinskega cestnega omrežja v občini Sovodnje. Ugotovljeno je bilo, da bi bilo potrebno več kontrole nad prometom in obnovitev vodoravne signalizacije. Pri tem je bilo tudi izpostavljeno izredno slabo stanje cestnih pločnikov na pokrajinski cesti skozi vas Sovodnje.

Sovodenjski svetniki so odbornico vprašali, kako je z obnavljanjem Kraške gorske skupnosti. Odbornica je povedala, da obstajajo določeni zapleti, ki se tičejo zakonodaje, in da je njen namen meseca septembra sklicati župane goriških občin bivših članic Gorske skupnosti in slišati tudi njihovo mnenje. Dodala je tudi, da je goriška Pokrajina v tem trenutku na razpolago, zato da ne pride do zamud pri izvajanju in načrtovanju razvoja na Krasu.

Nadalje se je pogovor med odbornico Maro Černic in svetniki skupine Združeni dotaknil še razvoja, ki se tiče mirskega letališča, pobude za uresničitev namakalnega sistema kmečkih zemljišč, vodostaja reke Soče v poletnih mesecih, stanja glede razmnoževanja divjačine in obnove zgodovinskih objektov, kot je Rubijski grad in dostop do boljše tehnologije za internetno povezavo.

KC Bratuž: 6x1 razstava

V soboto, 26. avgusta, so v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž odprli osmo izvedbo fotografske manifestacije "6x1 razstava". Tudi tokrat sodelujejo mojstri iz šestih fotografskih

krožkov vsega Posočja, poleg njih pa še gost, fotoklub iz Nove Gorice. Številne navzoče je uvodoma pozdravila predsednica kulturnega hrama Franka Žgavec, nekaj misli tudi o tem, kako so spodbudne take pobude, ki povezujejo umetniška snovanja na obeh straneh meje, sta povedala tudi pokrajinska odbornica Mara Černic in občinski odbornik Silvester Primožič. O kakovosti eksponatov je spregovoril pokrajinski koordinator Združenja fotoklubov Giovanni Viola, v imenu deželne koordinacije fotoklubov pa Enzo Gambato. Razstava, odprta do konca septembra, je res vredna ogleda!

Nov gostinski lokal na Travniku

"Hočemo ovrednotiti naša vina in prostor!"

Po vročem juliju je Goričane v jesenskem avgustu na Travniku čaka prijetno presenečenje, saj se je kar čez noč pojavil na pročelju stare stavbe napis Wine Cafe 1628 Piazza Grande. Domačin Adriano Culot je v rodni hiši, ki so jo bili zgradili davnega leta 1628, odprl nad vse zanimive vinoteko, bar, pravzaprav gostinski lokal, kakršnih bi moralo biti v Goriči veliko več, če bi zares hoteli dati mestu tisto podo in čar, ki bi vabila turiste. Ko smo mu čestitali za lep uspeh, gostinski lokal je namreč več kot vzorno urejen in starem delu hiše, in sicer tako,

da se vidi, kako je hiša zgrajena iz kamena, je gospod Adriano Culot povedal, da je imel idejo za lokal že več let v mislih, uresničitev obnove pa je bila bolj počasna. "Naš namen je ovrednotiti naša vina, zato ponujamo vina iz naše dežele, predvsem seveda iz Brd in tudi vrhunska slovenska vina iz bližnje Slovenije. Prav tako

Adriano Culot

lahko povem, da režemo samo naš, v naši deželi posušen pršut," je povedal gospod Adriano, ki lokal vodi s svojo ženo. Razkazal nam je prostore in videli smo tudi sobo za zaprte skupine. Pomislili smo na študente in slavja ob diplomah, a ne samo na študente. Pogled na razstavljena vina, ki

jih v vinoteki prodajajo, je zadostoval, da smo bili prepričani o kakovosti ponudbe. Gospod Adriano je še povedal, da si veliko obeta od praznikov, ko bodo pripravljali darila, seveda z obveznim kakovostnim vinom z našega področja. Iskreno vesel je bil naših čestitk za zamisel, da streže tudi na lepo urejenem prostoru pred vinoteko.

1. septembra še zadnji koncert v Gorici Končuje se zanimiv glasbeni tečaj

Goriška je bila v prejšnjih tednih prizorišče zanimive glasbene pobude. Kulturno in glasbeno društvo iz Fare je v zadnjih avgustovskih dneh priredilo poseben tečaj za flavtiste in pianiste. Vodila sta ga priznana glasbenika Giorgio Marcossi (flavta), ki se je šolal na številnih evropsko priznanih glasbenih šolah, in Andrea Carcano (klavir), ki je študiral pri pianistu Brunu Caninu. Tečaj flavte se je sklenil z nizom koncertov: v soboto, 26. avgusta, v Fari ob Soči, v nedeljo, 27. avgusta, v kraju Cavasso nuovo pri Pordenonu ter v ponedeljek, 28. avgusta, v Kanalu ob Soči. Zadnji koncert iz omenjenega niza bo na sporedu jutri, v petek 1.

septembra, v prostorih pokrajinskega muzeja v grajskem naselju v Gorici ob 21.00. Vstop je prost. Koncert bodo oblikovali gojenci, ki so se udeležili desetdnevnega

tečaja (od 21. avgusta do 1. septembra). Izvajali bodo skladbe avtorjev, ki so krojili glasbeno prizorišče v 18., 19. in 20. stoletju. Gre za znane skladatelje, kot so Bach, Schubert, Reinecke, Dutilleux, Tullon, Enesco in Frank. Poletne šole v Fari se je udeležilo 15 tečajnikov. Med temi sta bila dva Novogoričana in trinajst flavtistov z Goriškega, Videmskega in iz Pordenona.

Glasbeniki, ki so se udeležili študijskih dni, so na zelo različnih nivojih študija, saj je že sam starostni razpon precejšen in se giba med 15. in 30. letom starosti. Intenzivni tečaj je za flavtiste trajal od 21. do 26. avgusta, za tem pa je bil na vrsti še tečaj klavirja. Organizator omenjenih pobud je društvo "Associazione culturale e musicale" iz Fare ob Soči s predsednikom Brunom Spessotom na čelu. Gre za društvo, ki ima čez celo leto zanimiv in pester program, ki vključuje koncertno sezono, posamezne nastope gojencev, mednarodne tečaje komorne glasbe za godala in klavir ter za klarinet in izlete z bogato kulturno vsebino. Poudariti gre predvsem dunajski izlet ob priložnosti vsakoletnega novoletnega koncerta, ki ga v avstrijski prestolnici izvaja Wiener Philharmoniker.

V Marijinem svetišču v Julijcih Štandrežci in Sovodenjci na Svetih Višarjah

Svete Višarje so za Primorce najbolj priljubljeno Marijino romarsko svetišče. To so potrdili tudi letošnji poletni meseci, ko se je k Mariji zgrnilo veliko slovenskih romarjev. V mesecu av-

gustu sta bili dve množični vseslovenski in mednarodni srečanja. Najprej so prišli na Sv. Višarje številni romarji iz treh Slovenij, nato pa še iz treh dežel Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije.

skupno pot. Njim so se pridružili še nekateri drugi. Ema

Lupin, zagnana organizatorica, je bila vidno zadovoljna, ko je imela na seznamu več kot sto prijavljenih. V nedeljo, 20. avgusta, sta v zgodnjih jutranjih urah odpoštovala iz Sovodenj in Štandreža dva avtobusa, katerima so se pridružili še številni osebni avtomobili, tako da je imela svetovišarska žičnica kar nekaj dela, da je vse pripeljala na sveto goro. Nekaj se jih je opogumilo in peš krenilo po tradicionalni romarski poti iz Žabnic. Pot so letos lepo uredili in se po njej kar prijetno hodi. V zadnjih petdesetih letih ni bila še tako vzdrževana. Škoda le, da so ob njej posekali več mogočnih smrek, ki bi lahko še delale senco utrujenim romarjem. Slovesno sv. mašo na sv. Višarjah je daroval štandreški župnik Karel Bolčina ob sodelovanju žabniškega župnika Dionisia Mateužca. Po dobrem kosilu v Preshernovi gostilni na Sv. Višarjah in po ogledu Belopeških jezer je številna prijetna družba odšla proti domu.

Dolgoletna tradicija v prodaji gum v Gorici Ob 45-letnici delavnice Luigi Komjanc

Gremo h Gigiju po nove gume! Gremo h Komjančevim na optiko! Kolikokrat nam ti dve želji, včasih pravi nuji, brljo v mislih in nam ne dajo miru, dokler ju ne opravimo, saj je varnost na cesti zelo pomembna. Stokovna beseda in dober nasvet sta bistvena, toliko bolj danes, v konkurenčno neizprosno sistem. Prodajalnica v ulici Rossini št. 22 se je v času tudi v tem dobesedno izkazala, kar jasno potrjuje dolgoletna in solidna prisotnost na tržišču. Poleg prodaje prvovrednih gum ter celotnega servisa, ki je s temi povezava, nudi strankam tudi druge usluge: tehnične preglede, ureditev podvožja, manjša mehanska dela ipd. 28. avgusta letos je minilo točno 45 let, odkar se Komjančeva družina v glavnem ukvarja s prodajo gum na drobno in debelo. V

tem časovnem razmahu se je tržišče precej spremenilo in tako tudi sami prodajalni pogoj, a vendar so se Komjančevi v letih znali prilagoditi času in njihov glavni trgovski objekt se še vedno nahaja v samem centru obsoškega mesta. Lojze Komjanc, vsi ga poznajo kot Gigija, in neutrudna žena Marta sta dobesedno iz nič speljala na noge majhno družinsko podjetje, ki se je s časom okrepilo in razširilo. Danes uspešno nadaljujeta družinsko tradicijo hčerka Lidija in sin Fabio. Ob koncu Komjančeva družina čuti dolžnost, da se zahvali vsem številnim strankam v zamestju ter tudi v matični domovini - in ne samo - za izkazano zaupanje v vseh teh desetletjih. "Neprestano vlagamo moči v vaše zadovoljstvo in za vašo boljše in prijetnejšo vožnjo."

In memoriam / Ada Gabrovec vd. Černic

Občuteno slovo od narodnozavedne učiteljice

V soboto, 12. avgusta, je ob deseti uri žalostno zapel navček v župnijski cerkvi sv. Florjana v Števerjanu. Velika množica ljudi se je poslovila od matere, none, predvsem pa učiteljice in zagnane kulturne delavke Ade Gabrovec vd. Černic, ki je v Gospodu mirno zaspala na svojem domu v Števerjanu v četrtek, 10. t.m., in sedaj ob možu čaka vstajenja na domači božji njivi. Pri pogrebni maši so somaševali domači župnik Anton Lazar, novomašnik Alessio Stasi, msgr. Oskar Simčič, Marijan Markežič in Karel Bolčina, na koro pa je obred spremljal domači cerkveni zbor, ki je pokojnici v slovo zapel tudi pred cerkvijo. Med homilijo je župnik Lazar orisal bogato življenjsko pot gospe Ade, dobre matere in none, zavedne Slovenke in navdušene pobudnice-spodbujevalke prosvetnega delovanja v domači vasi in vsepovsod, kamor jo je zanesla učiteljska pot, ki se je začela prav v Števerjanu 1. 1944, kakor je sama povedala v intervjuju, objavljenem 21. okt. 2004 v Novem glasu, in se po kraškem šolskem romanju končala spet v rojstni vasi. Njeno življenjsko popotovanje, še posebno v mladosti, je bilo kar trnovno zaradi splošne revščine in hudih vojnih časov, ki niso prizanesli nikomur. Pokojnica se je rodila v Števerjanu 4. 4. 1920. Tu se je tudi poročila s Stefanom Černicem 1. 1950. V zakonu se jima je rodilo šest otrok, Snežica, Anka, Alenka, Marko, Kazimir in Marinka. Njim je bila trden zglede vere in narodne pokončnosti. Usoda ji je prerano iztrgala hčeri Alenko (l. 1986) in Anko (l. 2003) in ji s tem in s smrtjo matere in moža zadala nezaceljive rane. Učiteljstvo je bilo zanjo več kot

samo poklic. Otroci so se ob njej počutili »kot ena velika družina«. Ko se je po štiriletnem delu v tovarni v Podgori, kamor je zahajala s kolesom ali peš, in po

ve». Kot hvaležen spomin na pokojnico so iz iskrenega srca privrele besede novomašnika Stasija, ki je bil kot bližnji sosed izredno nave-

opravljenem učiteljskem izpitu z dušo in telesom posvetila učiteljstvu, je ob tem še z zagnanostjo učila petje, pripravljala otroke z igrkami in recitacijami na nastope, pa tudi za šolske radijske oddaje. Veliko let je skrbelo za dobro delovanje knjižnice v Števerjanski šoli. Vedno je bila aktivno povezana z župnijsko skupnostjo. Rada je krasila oltar ob raznih priložnostih, kot je poudaril g. Lazar, ki je dejal tudi, da je »svojo ljubezen in dobroto podarjala predvsem tistim, ki so potrebovali pomoč. Za vse, kar je storila v življenju za družino in širšo skupnost, moramo biti hvaležni Bogu, ki ji je dal milost, da je bilo njeno življenje tako rodovito in je prineslo številne sado-

zaživel v družbi, petju, molitvi, pogovoru kakor nekdanj. Še enkrat se nam je pred očmi zarisala podoba učiteljice, hišne gospodinje, matere, sosede. Močan, bojeviti značaj, trma in nepopustljivost v zastavljenem cilju, bujna domišljija, velikodušnost in navdušenje, ki je včasih mejilo na pristranskost, skrb za lepoto domačega jezika, pesmi, izročila, velik čut za pripovedovanje, vzgajanje, poučevanje, neposredna, močna čustva in pripravljenost pomagati, ukreniti, spremenjati. Kako jo je v zadnjih časih skrbelo, da se naši domovi praznijo, da je na vaških ulicah vse tiho, da je vedno manj otrok, mladine. Skrbelo jo je, kako je mladim težko delati za druge, za skupnost, kako

po trenutnem navdušenju popustijo in se povrnejo v svoj zaprti svet, kamor drugi nimajo dostopa. Kako je bila Ada vsako leto vesela ob obisku svetega Miklavža in kolednikov za Svete tri kralje. Kako je pričakovala dan nove maše. In ga je dočkala.

Ada, če si predstavljam tvoj prehod v večnost, mi v ušesih odjekne zven kljube na vratih, ki z dvorišča tvojega doma v Gabrskem koncu vodi v brajdo, ki ji pravimo Blaščevo. Kolikokrat sem kot sosed slisal odpirati ta vrata. Blaščevo je bil tvoj raj. Tam rastejo sadna drevesa vseh sort, posejana na gosto in brez pravega reda, jablane, hruške, češnje, marelice, češnjice... Nekoč so se tam podile kokoši, koze, v hlevu so bili prašiči, okoli tebe psi, mačke, ki si jih vse poznala po imenu in znala povedati njihovo življenjsko zgodbo, opisati njihov značaj, kakor bi bile ljudje, tvoji najožji znanci in prijatelji. Tam si pozabljala na temine življenja, na otroštvo v revščini brez očeta, tam si ponavljala tako priljubljene Gregorčičeve verzice, tam si pripovedovala bajne zgodbe iz preteklosti in vzgajala svoje vnuke. In vsakega gosta, naključnega, pričakovanega, domačega, tuja si vedno peljala v Blaščevo. Po dolgem, napornem potovanju, Ada, si prispela v tvoje večno Blaščevo, v brajdo, kjer nered postane čudoviti red, kjer se slučajnost spremeni v nujnost, dvom v gotovost, smrt v življenje. Nasvidenje, Ada, hvala za vse!

V cerkvi so se od nje poslovili in ji izrekli svojo hvaležnost še Števerjanski župan Hadrijan Corsi, Bruno Podveršič, njen prvi stanovski kolega, in Damjan Hlede, njen nekdanji učencec, predstavnik vseh tistih, ki jih je z velikodušno materinsko roko vodila po osnovnih poteh znanja. Izrazom sožalja svojcem se pridružujeta tudi uprava in uredništvo Novega glasa, tednika, ki je bil prisoten na njenih knjižnih policah poleg mohorjev in nešteti drugih knjig slovenskih besednih umetnikov.

Iva Koršič

Obvestila

Seja profesorskega zbora srednje šole Trinko bo v petek, 1. septembra, ob 9. uri.

KD Sabotin, društvo CRASG in župnija sv. Mavra in Silvestra v sodelovanju s krajevno skupnostjo Pevma-Štmaver-Oslavje in Goriškim muzejem vabijo na ogled ostankov fresk cerkvice sv. Valentina na Sabotinu in fosilov v okolici cerkvice. Razstava bo na ogled 3. septembra od 10. do 12.30 v cerkvi v Štmavru in 10. septembra od 9. do 12. v cerkvi v Pevmi.

Rupa: 10. sept. 2006 bo Dan bolnikov. Ob 15. uri spovedovanje, ob 16. uri sv. maša s sv. maziljenjem bolnikov in ostarelih. Vabijo Rupa-Peč in Gabrje-Vrh sv. Mihaela. Srečanje vodi g. Zdravko Pogorelec, lazarist z Mirenskega Gradu. Po sv. maši v cerkvi v Rupi bo družabnost v dvorani pod cerkvijo. Prisrčno vabljeni vsi. Mašni namen za 10. uro se prenese na 16. uro.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja v soboto, 30. septembra, izlet v Posočje z obiskom Gregorčičeve rojstne hiše na Vrsnem, posnikovega groba na griču Sv. Lovrenca, Kobarida in Kanala. Prijavite se čim prej na tel. 0481 390688 (Saverij R.), 0481 78061 (Ana K.), 0481 21361 (Ema B.) in 0481 882024 (Ivo T.); ob vpisu predplačilo 20 evrov.

Darovi

Za Novi glas: ob smrti drage mame daruje sin 200,00 evrov; v spomin na pok. Angelco Hladnik Špacapan Štefi 50,00 evrov.

Za Fundacijo Gorica: namesto cvetja na grob pok. ge. Angelce Špacapan in ge. Ade Gabrovec Černic daruje Franka Žgavec 200,00 evrov.

Rupa - za misijon p. Kosa: N.N. 10,00; S.Ž. iz Tržaške 50,00; N.N. 50,00; N.N. 50,00; N.N. 50,00; Ema Pelicon Maraž 20,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: ostalo od cvetja ob Sv. Rešnjem Telesu: Frnaža 58,00; Doljni konec 35,00; sestra Marjeta in mama Ivanca ob 1. obl. smrti Hermana Marušiča 50,00 evrov.

Za cerkev v Gabrjah: S.Ž. iz Tržaške 100,00; Ž.I. iz Tržaške 100,00; N.N. iz Tržaške v spomin na dragega očeta in moža 100,00; druž. Igor P. Merku' v spomin na go. Angelco Hladnik 25,00 in v spomin na g. Dragota Petarosa 25,00; Ortenzija 15,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Metoda Čevdek Paravano mami v

spomin 100,00; druž. Roman Čevdek namesto cvetja na grob Olimpije 30,00; Olga Semolič Cijan v spomin na moža Cirila ob 5. obl. za CPZ 100,00 ter za MePZ Rupa-Peč 100,00; Mario Quaggiato v spomin na mamo Olimpijo 50,00; N.N. za cvetje 10,00; Vida T.S. v spomin na svaka Danilota 25,00; Ivo F. 10,00; Iva in Paulo Paoletti za cvetje 30,00 evrov.

Za cerkev na Vrhu: N.N. 50,00 ter za cvetje 50,00; N.N. 300,00 ter za misijon p. Kosa 100,00; druž. Tuniz v spomin na Olimpijo 50,00 in za MIPZ Vrh sv. Mihaela 50,00 evrov.

Sožalje

Skupnost družin Sončnica izreka globoko sožalje Kazimirju in Manueli, Marku, Snežici in Marinki ob izgubi drage mame Ade.

Katoliško tiskovno društvo izreka svoji odbornici Snežici Černic občuteno sožalje ob izgubi drage mame Ade Gabrovec.

Člani Kulturnega centra Lojze Bratuž ob smrti Ade Gabrovec sočustvujejo s svoji pokojnice. **Zveza slovenske katoliške prosvete** izreka globoko sožalje sodelavki Snežici Černic ob smrti ljubljene mame Ade Gabrovec.

Člani Prosvetnega društva Štandrez izreka iskreno sožalje sodelavki Snežici Černic ob smrti ljubljene mame Ade Gabrovec.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 1.9. do 7.9.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 1. septembra (v studiu Andrej Baucon): Z Andrejem v poletje med popevkami, polkami in valčki. - Zanimivosti in obvestila.

Ponedeljek, 4. septembra (v studiu Andrej Baucon): Pop poletje z Andrejem. - Poletni listi včeraj in danes. - Zanimivosti in rubrike.

Torek, 5. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 6. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Puščavske rastline. - Izbor melodij.

Četrtek, 7. septembra (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

In memoriam

Klementina Humar

V Števerjanu je pred kratkim močno odjeknila vest o smrti domačinke Klementine Humar vd. Ušaj. Bila je zelo priljubljena in cenjena med domačini in na splošno med Slovenci v Gorici. Klementina je bila rojena na Grdinci v Števerjanu dne 4.2.1910 kot zadnja od dvanajstih otrok Jakoba in Frančiške Karara. V otroških letih je doživela usodo mnogih Slovencev, ki so bili prisiljeni v begunstvo ob izbruhu prve svetovne vojne. Družina se je preselila v Turin, kjer je Klementina obiskovala prve razrede osnovne šole. Po končani vojni se je vrnila na domača tla, kjer je pomagala pri delu na kmetiji in dokončala obvezno šolanje. Zatem se je zaposlila kot asistentka pri zobozdravniku dr. Coccu v Gorici in vzljubila poklic zobozdravstva. Drugo svetovno vojno je preživela na domu, kjer je opravljala zobozdravniške usluge partizanom in domačinom. Po osvoboditvi se je vpisala na hitro poklicno šolo za zobozdravstvo v Ljubljani in opravljala ta poklic v Vipavi, kasneje v Novi Gorici, kjer je tudi nekaj časa prebivala. Leta 1948 se je omožila z Jožefom Ušajem iz Gorice. V zakonu sta se jima rodila sin Ivan in hčerka Darja, ki je umrla kmalu po rojstvu. V šestdesetih letih si je družina uredila dom v Gorici, kjer je Kle-

mentina nadaljevala svoj poklic vse do upokojitve, ko je ambulantno prevzel sin Ivan. Po izgubi moža leta 1985 je Klementina močno prizadela še smrt sina Ivana leta 2003. Zadnja leta svojega življenja je pokojnica preživela v Zavodu sv. Družine v Gorici. Bila je vseskozi čila, rada je obujala spomine svoje mladosti in je bila vedno pripravljena na pogovor s komerkoli. Po krajši boleznii je umrla v domu za ostarele v Čedadu. Pogreb je bil v petek, 18. avgusta, v zelo ozkem družinskem krogu. Pokojnica počiva na glavnem goriškem pokopališču. V ponedeljek, 21. t.m., je bila za pokojno Klementino maša za dušnico v župnijski cerkvi v Števerjanu. Daroval jo je g. župnik Anton Lazar; udeležilo se je veliko ljudi.

Odprtje razstave v Gorici in Novi Gorici

Okno v svet

V petek, 1. septembra, bo ob 18. uri v galeriji Artes v Novi Gorici ter ob 19. uri v Kulturnem domu v Gorici odprtje razstave in nagrajevanje zmagovalcev likovnega natečaja Okno v svet, ki ga je v sodelovanju s Kulturnim domom iz Gorice, galerijo Artes iz Nove Gorice, Mestno Galerijo iz Ljubljane ter oglaševalsko agencijo Tmedia, priredila KB 1909 Finančna delniška družba iz Gorice. Poleg osnovnega gospodarskega poslanstva družba KB 1909 med drugim posveča posebno pozornost tudi likovni umetnosti, ki je izraz časa in okolja, v katerem deluje. Obstoječo lastno likovno zbirko znanih slovenskih umetnikov je družba KB1909 želela še dodatno ovrednotiti z deli mladih, perspektivnih primorskih ustvarjalcev. S tem namenom je lansko leto nastal nagradni likovni natečaj Okno v svet, da bi spodbudili mlade umetnike h kreativnosti in jim dali možnost, da se predstavijo javnosti, obenem pa tudi da bi primerno nagradili zmagovalce z odkupom njihovih del, ki bodo postala del stalne umetniške zbirke KB1909. Odziv na nagradni natečaj je tudi letos presegel vsa pričakovanja, saj se ga je udeležilo 30 umetnikov iz Slovenije in Furlanije-Juljske krajine ter predstavilo 61

likovnih del. Novost letošnje izvedbe je bila razširitev natečaja tudi na kiparstvo. Med udeleženci je bilo nekaj že priznanih mladih ustvarjalcev, za ostale pa je bil natečaj prava priložnost, da se predstavijo javnosti. Žirija, ki so jo sestavljali umetnostna zgodovinarica in novinarka Primorskih novic Klavdija Figelj, direktor Mestne galerije iz Ljubljane Aleksander Bassin, galerist Dragan Abram, pesnik, publicist in odgovorni urednik Novega glasa Jurij Paljk, umetnostni kritik Joško Vetrin in slikar Klavdij Palčič, je izbrala tri slikarska dela ter eno kiparsko delo, ki bodo nagrajena in odkupljena. Nagrajenci bodo poleg tega sodelovali na razstavi izbranih del stalne zbirke družbe KB 1909 septembra v Mestni galeriji v Ljubljani. Glede na izredno številno udeležbo in kakovost predstavljenih del je v pripravi tudi katalog za dodatno promocijo mladih umetnikov in družbe KB1909. Umetnikom, ki so sodelovali na natečaju Okno v svet, se KB1909 Finančna delniška družba iskreno zahvaljuje in vabi vse ljubitelje umetnosti na ogled razstave, ki bo v Kulturnem domu v Gorici in v galeriji Artes v Novi Gorici do 10. septembra 2006.

Akcija za kip Simona Gregorčiča v Gorici

Odbor Slovenske konzulte pri goriški občini, Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij, Zveze slovenske katoliške prosvete, Zveze slovenskih kulturnih društev, Kulturnega centra Lojze Bratuž in Kulturnega doma sporoča, da bo v drugi polovici oktobra letos prišlo do postavitve doprsnega kipa Simona Gregorčiča v goriškem Ljudskem parku, ki ga je izdelal Silvan Bevčar. Odbor se je odločil za akcijo zbiranja finančnih sredstev in poziva ljubitelje "goriškega slavčka", naj prispevajo v ta namen. Sredstva se zbirajo v jutranjih urah v prostorih Kulturnega doma in Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

ZAHVALA

Ob težki izgubi ljube mame
MARIJE ADE GABROVEC VD. ČERNIC
se želimo zahvaliti vsem, ki ste na katerikoli način počastili njen spomin.

Snežica, Marko, Kazimir in Marinka z družinami
Števerjan-Gorica-Moš, 17. avgusta 2006

Seminar Zveze cerkvenih pevskih zborov v Čatežu

"Naša bogoslužja bi bila res prazna in prazna, če bi teh pevcev ne imeli"

Seminar Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je letos potekal v Čateških toplicah. Teden med 6. in 12. avgustom so številni pevci združenega zbora prebili v termalnem naselju ob reki Savi. Seminar je za pevce zbora kot običajno predvsem priložnost za spojitve različnih trenutkov, tako delovnih kot osvežilnih: zeleni dolenski griči in mirno premikanje Savinega vodovja ter izleti po bližnji okolici in na Hrvaškem so udeležencem služili kot osvežujoča kulisa ob napornem, a uspelem srečanju, ki je gotovo najbolj poseben in težko pričakovani dogodek leta s strani pevcev ZCPZ.

Letos so pevci in organisti imeli kot mentorje Aleksandro Pertot, ki poučuje na Glasbeni matici v Trstu in ima bogato izkušnjo na zborovskem področju ter vodi Mešani mladinski pevski zbor GM, organista v ljubljanski stolnici Gregorja Klančiča, ki je bil letos prvič dirigent na seminarju, in izkušeno organistko z bogatim pedagoškim znanjem, prof. Angelo Tomanič, ki je mentorica organistov ZCPZ že vrsto let.

"Seminar je zelo lepo uspel. Šel je po že utečenem ritmu, kot v prejšnjih letih", nam je povedala gospa Marija Kerže, tajnica pri Zvezi in obenem organistka na seminarju prof. Tomaničeve. "Pevci so navdušeno vadili petje na triurnih intenzivnih vajah. Tako napornega ritma ni vsak pevec vajen, vsi pa so se delu radi posvetili. Istočasno je potekal tudi orgelski tečaj. Temu je sledilo nekaj novih organistov in upamo, da bomo pridobili nove moči, ki bodo spremljale naše cerkveno petje na Tržaškem."

Na obisk v Čatež smo se podali v petek, ko so se pevci pripravljali na zaključni koncert, ki je v deževnem večeru potekal v župnijski cerkvi sv. Jurija v Čatežu ob Savi. Med mašo so pevci pod vodstvom Gregorja Klančiča peli Mašo za triglasni zbor in orgle, za katerimi je sedela prof. Tomaničeva. Pri Maši je kot solistka sodelovala tudi Renata Klančič. Po bogoslužnem obredu je združen zbor pod vodstvom Aleksandre Pertot stopil pred oltar in zapel venček ljudskih pesmi v priredbi Silvestra Miheliča Dober večer. Sledil je koncert organistov Alenke Cergol, Katje Lavrenčič, Terese Giandon, Veronike Kos, Marije Kerže, Gregorja Klančiča in Tomaža Simčiča. Organisti so izvajali skladbe slovenskih in tujih avtorjev. Bogoslužni obred je vodil msgr. Franc Vončina ob somaševanju msgr. Marija Gerdola in domačega župnika Jožeta Packa. Pevce in organizatorje je v imenu krajevnih skupnosti pozdravil tudi Franc Oškerbenk.

Po koncertu je avtobus pripeljal pevce ponovno v hotel. Tam jih je čakala zadnja večerja v skupni družbi. Kot je bilo med seminarjem običajno, je tudi tokrat po večerji za-

donela slovenska pesem, ki je sklenila lep in prisrčen čateški teden.

Kaj menijo nekateri udeleženci:

Skupinska slika Združenega zbora ZCPZ in mentorjev pred oltarjem v cerkvi sv. Jurija v Čatežu ob Savi (foto IG)

Gospod Ladi Vodopivec:

"Sedmo leto že obiskujem seminar ZCPZ in letošnjo izkušnjo bi ocenil kot zelo pozitivno. Družba je bila odlična, saj se med sabo poznamo že veliko let. Poudaril pa bi vendarle pomanjkanje generacijske zamenjave. Nekaj mladih je v Čatež res prišlo, ne vem pa, koliko časa bodo pri tem vztrajali. Manjka namreč mladih glasov, ki bi z nami rasli. Navsezadnje tudi starejši udeleženci se na teh srečanjih s pevkega vidika izpopolnjujejo: mentorji so s tega vidika res kakovostni in lepo posredujejo njihovo znanje, naši pevci so vsi požrtvovalni, čeprav gre gotovo tudi med temi različiti med boljšimi in manj dobrimi. Če pa vsak ponudi svojo dobro voljo, se lahko v marsičem uspe."

Seminar je pomemben trenutek, ko se vsak zatopi v pevski milje. Gotovo se na domu to znanje nekoliko razvodeni, saj se vsak pevec ponovno vključi v svoje vsakdanje življenje. Lepo bi bilo, ko bi tovrstni seminarji potekali tudi med letom, čeprav bi težko zbrali tako številno skupino zaradi vsakdanjih obveznosti posameznega pevca."

Gospa Clara Bevilacqua:

"Pestro je bilo! Seminarja se je udeležila lepa skupina pevcev, menim boljša kot druga leta. Pohvalila bi oba pevovodja, saj smo se od njiju zelo dosti naučili, tudi kar zadeva pevke tehnike, pravilnega izvajanja in interpretacije. Vsak pevec je tako marsikaj odnesel."

Čeprav smo bili pevci v hotelu precej razpršeni, je bilo vseeno veliko trenutkov, ki smo jih skupno

doživljali, gotovo poleg vaj. Večkrat smo se namreč ustavili po večerji in v hotelski veži tudi zapeli. Izleti, ki so dodatno popestrili naš čateški vsak-

je namreč dejstvo, da se pevci, ki prihajajo iz različnih krajev tržaške pokrajine, srečajo in skupno vadijo; pozabiti pa ne smemo, da se v tem kraju tudi

dan, so nas dodatno obogatili. Seminarja se udeležujem že veliko let, trideset, če se ne motim. Veliko mi pomenijo naši ljudje, s katerimi se v tako veliki zasedbi srečujemo ob zelo redkih priložnostih. Upam, da bo seminar potekal tudi prihodnja leta in da se ga bodo udeležili tudi mlajši pevci."

Alenka Cergol:

"Seminarje sem obiskovala že kot otrok, saj so se jih moji starši redno udeleževali. V Čatežu sem sledila orgelskemu seminarju prof. Tomaničeve, udeležila pa sem se tudi pevskih vaj. Letos imam na srečo 'najstniško' družbo, saj je v Čatež prišlo še nekaj družin z otroki. To je zame izrednega pomena. Orgelski seminar prof. Tomaničeve je bil res zanimiv: že pred seminarjem nam je mentorica posredovala note, ki smo se jih morali že naučiti. Vsak dan pa smo se vozili do cerkve sv. Jurija, kjer smo vadili in orglah."

Aleksandra Pertot:

"Pevci so vaje vzeli zelo resno. Vsak dan so redno obiskovali seminar in se med delom res potrudili. Nekateri pevci prihajajo na seminar že veliko let.

Gregor Klančič

Večkrat sem jih tudi sama že vodila. Vzdušje je iz leta v leto precej podobno. Pomembno

zbor zapel tako, kot je treba, oz. kot si dirigent želi. Gotovo je seminar priložnost, da se pevci zatopijo v petje in se tako izboljšajo. 'Seminarski teden' je treba zato podkrepiti doma z dodatnimi vajami. V teden, ki smo ga preživeli v toplicah, smo sicer nekaj zgradili in kar so se pevci tržaške pokrajine, srečajo in skupno vadijo; pozabiti pa ne smemo, da se v tem kraju tudi

tovrstnih srečanj tudi sprostivena dejavnost. To je namreč odlična formula za skupno prebijanje časa in doživljanje glasbe.

Vaje so intenzivno potekale med sabo niso poznali, zato je v Čatežu docela zatopili v petje. Menim, da je tak način dela koristen. Nekateri pevci se med sabo niso poznali, zato je bila čateška izkušnja še toliko bolj dobrodošla za njihovo medsebojno druženje.

Povedati moram, da uživam pri delu z zborom. Meni se zdi, da gre tu v prvi vrsti za proces ustvarjanja: pevci spremenijo v živo obliko, kar je napisano na papirju. Iz grobe oblike smo skladbe nato dodelali v veliko bolj natančno podobo: sami pevci so bili presenečeni, da so se že v enem dnevu naučili Mašo. Gotovo je bilo treba naslednji dan dodelati celoto: ta način dela je tako potekal vseh pet dni."

Prof. Angela Tomanič:

"Vsako jutro smo se srečevali v cerkvi sv. Jurija v čateški župnijski cerkvi. Vsak je imel v jutranjih urah individualni pouk, po kosilu pa so se organisti dogovorili med sabo, da bi posamično vadili. Odziv posameznih seminaristov je bil zelo dober. Tako okolje, v katerem glasbeniki skupno živijo in se med seboj tudi glasbeno soočajo, zelo dobro vpliva na končni rezultat. Res lepo nas je sprejela tudi krajevna skupnost: cerkev je bila skozi odprta in orgle so bile vedno na razpolago."

Gospod msgr. Marij Gerdol:

"Seminarja se pravzaprav ne udeležujem vsako leto. Letos sem se pa odločil, da preživim s pevci ves teden tudi zato, ker na seminarju sodeluje kot organizator Edi Race, ki je pevovodja pri Novem sv. Antonu v Trstu, kjer imam vsako nedeljo slovensko mašo. Letos sem bil tako prost in rade volje sem se odločil za čateški oddih, ki je izredna priložnost, s katero se krepim

terpretirati moj seminarski program na pamet. S tem sem res zadovoljna. Dejstvo, da so se v petih dneh na pamet

Aleksandra Pertot

naučili venček ljudskih pesmi, ni lahko, posebno pri starejših pevcih. Vsi pa so to potezo sprejeli in jo tudi suvereno udeležili. Nastopati pod taktirko in enotno v zboru, ki poje a cappella, ni lahko."

Gregor Klančič:

"Edi Race me je naprosil, ali bi med seminarjem pripravil eno izmed maš svojega očeta, Tona Klančiča, zraven pa še en psalm in alelujo. Menim, da nam je to dobro uspelo. Pevci so zelo hitro dojemali moje napotke. Gotovo je bilo treba nekatere stvari večkrat ponavljati, sicer je to normalen proces pri takih stvareh. Nekatere pasaže so bile zahtevne, ni pa bilo nikakršnega večjega problema. Pevci so pokazali veliko pripravljenost na delo in vse moje želje so tudi izpolnili. Upam, da so bili seminaristi z mano zadovoljni. Do neprijetnih napetosti ni nikoli prišlo."

Združeni zbor ZCPZ se že več kot 40 let srečuje na podobnih seminarjih, na katerih so vedno posvečali pozornost tako sakralnemu kot prosvetnemu programu. Obenem je lastnost

družabnost med pevci, ki se marsikaj naučijo, kar gotovo pripomore k lepšemu in bolj občutenemu bogoslužju."

Gospod msgr. Franc Vončina:

"Pomembno je, da vsak pevec pozna liturgična pravila, s katerimi sodeluje pri bogoslužju. Cerkveni pevci so navsezadnje liturgični sodelavci, in to v polnem pomenu besede. Naša bogoslužja bi bila res prazna in prazna, če bi teh pevcev ne imeli. Ponavljam: dragoceni so! Naše maše so lepe ravno zaradi teh izvajalcev. Na žalost se v zadnjih časih pogosto dogaja, da imamo vedno manj pevcev: če je v cerkvi vedno manj vernikov, posledično poje s kora vedno manj glasov. Če nimamo zadostnega števila pevcev, si ne moremo privoščiti zborovskega petja, a kvečjemu ljudsko petje. Kot primer bi posredoval sveto mašo iz Rojana, ki jo vsako nedeljo v živo predvaja Radio Trst A: ne smemo si dovoliti, da bi povprečno peli. Rojanski pevci res požrtvovalno darujejo svoj čas, da bi mašo oplemenitili. Upam, da se bodo tudi mlajši rodovi zavedali tega vprašanja, drugače bo naša kulturna dediščina izginita."

Igor Gregori

Draga 2006

Korenine v preteklosti, pogled v prihodnost

Zamejska kultura, psihologija slovenskega naroda in slovenski jezik, ki mu v evropskem morju preti marsikatera čer.

To so iztočnice, na podlagi katerih bo potekala letošnja Draga. Na tiskovni konferenci, ki je v ponedeljek, 28. avgusta, potekala na sedežu Društva slovenskih izobražencev v Trstu, je osrednji prireditelj, predsednik DSI Sergij Pahor, podrobneje orisal teme in goste, ki se bodo od petka, 1. septembra, do nedelje, 3. septembra, zvrstili pod šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah.

»Draga ne ponuja rešitev, sicer glasno opozarja Slovenijo o težavah in problematikah zamejstva«, pa tudi o vprašanih, ki zadevajo vseslovensko družbo. Razumljivo je torej, da je odmev openskega kulturnega foruma že zdavnaj prekoračil mejo in postal pomembna iztočnica, ki nudi tudi v Sloveniji dodatne dialektične iztočnice. Na tiskovni konferenci so predstavili tudi zbornik lanske Drage in letošnji bilten, v katerem je tudi krajši zapis o prerano preminuli sodelavki prof. Nadji Maganji.

Drago 2006 bo odprlo predavanje prof. Mirana Košute z naslovom 60 let kulture v manjšinskem prostoru. Kulturnik se bo med svojim posegom med drugim vprašal, ali smo Slovenci v desetletjih po drugi svetovni vojni znali izkoristiti vse prednosti, da smo postavili naš zamejski kulturni milje na trdna tla. Skupina psihologov bo na sobotnem predavanju razglabljal o psihologiji slovenskega naroda, nedeljsko pa se bo na podlagi izkušenj zakoncev Erzar poglobilo v religiozno čutenje in razvoj le-tega pri slovenskem verniku v minulemu stoletju. Zvezde, vrtnice in trnje (kam in kako s slovenščino?) pa je naslov sklepnega predavanja Drage 2006, ki je prepuščeno jezikoslovcu Marku Stabeju: izvedenec bo predaval o razvoju slovenskega jezika v Evropski uniji.

»Letošnja Draga se gotovo oddaljuje od prejšnjih, sicer bo v tematskih pogledih obdržala svoje stalnice«, je dejal Sergij Pahor in dodal, da bodo v nedeljo pred popoldanskim predavanjem predstavili tudi fotografsko monografijo o pisatelju Borisu Pahorju, ki jo je pred nedavnim izdala založba Mladika. Dodati gre, da bo nedeljsko sveto mašo v šotoru Finžgarjevega doma, ob 9. uri, daroval tržaški škof Evgen Ravignani.

Pozabiti ne gre, da se bo »Draga starejših« - tako Pahor - prepletala z jesenskim delom Drage mladih, ki se je pričela že v ponedeljek, 28. avgusta.

Novost v sezoni 2006/07

Gledališka šola Slovenskega stalnega gledališča

Slovensko stalno gledališče iz Trsta ponuja v prihajajoči sezoni novo in pomembno pobudo - gledališko šolo Studio Art. Gre za letošnji tečaj, ki naj bi se nadaljeval in razvijal tudi v prihodnjih letih. Že dalj časa je bilo namreč v našem prostoru čutiti željo po resnejšem in zavzetejšem delu z mladimi na področju gledališča. Mladih gledaliških navdušencev, ki jim je tečaj namenjen, je v našem prostoru razmeroma veliko, posebno v zadnjih časih pa smo pogosto opažali premalo znanja in nekega koordiniranega dela z njimi. Zato je taka pobuda nedvomno ne samo dobrodošla, ampak tudi potrebna. Gledališka šola SSG nastaja v najširšem sodelovanju z organizacijami naše kulturne stvarnosti: omenimo naj Slovensko prosveto iz Trsta, Zvezo slovenske katoliške prosvete v Gorici in Zvezo slovenskih kulturnih društev Trst-Gorica-Videm.

Tečaj bo potekal od oktobra 2006 do konca maja 2007 v Trstu, Gorici in Špetru Slove- nov v pozno popoldanskih

urah. Praviloma bodo tečajniki sledili lekcijam v treh pokrajinah, nekaj projektov pa bo skupnih, kar bo dodatna priložnost za medsebojno spoznavanje in izmenjavo izkušenj. In kaj predvideva gledališka šola? Tečajniki bodo ob delu s posameznimi mentorji ustvarjali in doživljali gledališče v najširšem možnem smislu: aktivno bodo osvajali govorno tehniko, se posvečali umetniški besedi, spoznavali dramsko igro, se spoprijeli z gibom in govorico telesa, se poskušali v petju in plesu, brali in razpravljali o slovenski, italijanski in svetovni dramatik, odkrivali elemente scenografije in kostumografije, spremljali oblikovanje luči in zvoka in skupaj pripravili zaključno produkcijo. Poleg tega si bodo skupaj ogledali gledališke predstave v Trstu, Novi Gorici, Kopru, Ljubljani in Vidmu, srečali njihove ustvarjalce, spoznali Akademije za gledališče in šole drugih gledaliških usta-

Maja Lapornik

nov, se srečevali z igralci, režiserji... in pri tem našli še nekaj časa za ustvarjalnost mladih. Pri tem jim bodo z rednimi lekcijami vsak teden, pa še z občasnimi intenzivnimi delavnici in enkratnimi srečanji pomagali izkušeni gledališki ustvarjalci in pedagogi, kot so režiserji Boris Kobal, Sergej Verč, Marjan Bevk, Emil Aberšek, Maurizio

Soldaj, Mario Uršič, igralci Anton Petje, Boris Cavazza, Aleš Valič, Tone Kuntner, Miranda Caharja, Lidija Kozlovič, Alida Bevk, Ana Facchini, Minu Kjuder, Matejka Maver, pa Meta Hočevar, Jože Faganel, Andres Valdes, Bogomila Kravos, Gabriel Agavrioloaei in še vrsta drugih. Zamisel in koordinacija celotnega tečaja je bila zaupana Maji Lapornik, v Gorici ji bo pri organizaciji pomagala Vesna Tomšič, v Benetiji pa Marina Cerne- tig.

Na tečaj se lahko prijavi mladi od 16. do 35. leta starosti, tako tisti, ki

imajo že nekaj izkušenj, kot taki, ki jih gledališče mika, pa se mu niso še nikoli aktivno približali. Za prijavo in za več informacij naj zavrtijo telefonsko številko 040-632665 ali 347-7615287 ali pišejo na sola@teaterssg.it Prvo srečanje bo 3. oktobra 2006 ob 17.00 v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu. Rok za prijave zapade 25. septembra 2006.

In memoriam

Umrla je Milena Merlak Detela

V četrtek, 3. avgusta, je v 71. letu starosti, na Dunaju, kjer je živila, nepričakovano umrla znana pesnica in pisateljica ter kulturna publicistka Milena Merlak Detela. Pogreb ugle- dne pokojnice je bil v petek, 18. avgusta, k zadnjemu počitku pa so jo pospremili na glavno dunajsko pokopališče Aspurn. Pokojnica se je rodila v Zbiršah pri Logatcu, študirala je primerjalno književnost in psihologijo v Ljubljani, od leta 1960 pa je živila na Dunaju, kjer si je ustvarila družino s prav tako znanim pisateljem in vsestranskim kulturnim delavcem Levom Detelo. Tako pokojno Mile- no kot moža Leva mnogi poznajo tudi kot sodelavca naših zamejskih revij in listov, saj sta veliko in redno

pisala tako za Novi list in tudi, čeprav bolj sporadično za Novi glas, kot za Mladiko redno pa za tržaški radio in razne koroške slovenske liste in revije. Mileno Merlakovo smo cenili zlasti kot občutljivo pesnico, ki je izdala kar več pesniških zbirk. Njena prva zbirka Sodba od spodaj je izšla v Trstu leta 1964, kjer je leta 1976 izšla tudi zbirka Zimzelene luči. Med posebej odmevnimi je bila trojezična zbirka, v slovenščini, nemščini in angleščini Kaj je povedala noč, ki je izšla leta 1985 pri celovski Mohorjevi družbi. Mileno Merlakovo in njene- ga moža Leva Detelo mnogi poznavalci njunega dela prav zaradi prevajalskega in posredovalnega dela označujejo za prava ambasa-

dorja slovenske književnosti in kulture v Avstriji. V obratni smeri pa sta s kulturnimi kronikami posredovala informacije o slovenski ustvarjalnosti na Koroškem in Avstriji ter nemškem prostoru nasploh v našem prostoru. Za svoje literarno delo je Milena Merlak Detela prejela tudi več literarnih nagrad, med najbolj uglednimi nagrado Theodorja Koernerja za nemško leposlovno delo. V poklon pokojni pesnici objavljamo njeno pesem, ki je izšla v 49/50. številki revije SRP (Svoboda, Resnica, Pogum), junija 2002 z naslovom GREM V DRUGO SMER

Grem v drugo smer. Ne grem k vratolomnemu ovinku,

ki vodi v noč in temo. Koder poniknem navzdol in me navzgor več ne bo.

Moje oči si bodo privoščile prestop žarometno osvetljenega prostora in moje noge prašno pot mimo zelenega bora.

Grem v drugo smer. Kam in kako? Ne nazaj ne naprej. Ne ostanem na mestu. Ne bo vsega kraj. Ne bo tako kot prej.

Grem v drugo smer z drugačnim korakom, z drugo uro na roki, s počasnejšim časom v času. Brez paralel cestam hitenja in drvenja.

Grem, v drugo smer grem. Nič ne skrivam svojega koraka v temo. Luč na nebu gori. To vem.

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Oj bodi, bodi domu zvest, čeprav ubog je in teptan; iz tuje zemlje, daljnih mest domov se vrni domu vdan.

(Oj bodi domu zvest!)

Nikoli narod ne zagine, četudi ga ves svet tepta, ki poln kreposti je, vrline, poln vere v - sebe in Boga.

(Reki)

Za naš jezik

Palača ali blok?

Zadnje čase opažam, da se italijanski izraz *palazzo* prevaja s slovenskim *palača*, tudi kadar se nanaša na stanovanjsko hišo ali blok. Mogoče se na prvi pogled zdi, da je prevod pravilen in da iščem dlako v jajcu, a ni tako.

Palazzo pomeni v italijanščini:

-veliko impozantno stavbo, kjer imajo večinoma sedež javne ustanove, muzeji itd.

-vladno palačo

-sodišče

-veliko stanovanjsko hišo, (stanovanjski) blok, stolpnico

Palača v slovenščini zaznamuje samo:

-veliko, razkošno grajeno poslopje, navadno za javne namene (kraljeva palača, doževa palača, vladna palača, občinska palača, palača OZN).

Če pokukamo še v prelepi dvojezični slovar Vande Husu *Stanovanjska hiša/La casa di abitazione* (Založba Devin) bomo pod geslom *palazzina* našli slovenski prevod **večdružinska stanovanjska hiša**.

V Galeriji Gorše

26. slikarski teden v Svečah na Koroškem

Z odprtjem v Galeriji Gorše v Svečah na Koroškem se je v nedeljo, 27. avgusta, začel letošnji 26. slikarski teden, ki ga prireja tamkajšnje SPD Kočna. Tudi letos so na to uveljavljeno likovno kolonijo povabili ustvarjalce s širšega področja. Štirje so doma na Koroškem ali iz drugih avstrijskih zveznih držav, Slovenijo zastopata Dare Birsa in Dušan Kirbiš, iz Poljske je na Koroško prispel Tadeusz Marszałek, medtem ko ustvarjalce iz našega tržaškega prostora zastopa priznani umetniški kamnar Pavel Hrovatin.

Tudi letos so organizatorji poskrbeli za enotedenske likovne delavnice z otroki in mladino, pri katerih ima pomembno vlogo tudi slovenščina kot učni jezik, ter za vrsto spremnih prireditev in predstavitev. Med drugim bodo ob 20-letnici smrti akademskega kiparja Franceta Goršeta (**na sliki**), ki je v Svečah tudi preživel zadnja leta svojega življenja, v četrtek, 31. avgusta, predstavili monografijo o tem pomembnem slovenskem ustvarjalcu ter njegovem delu z naslovom KIPU GOVORILJO, ki je letos izšla pri založbi Družina v Ljubljani.

41. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2006

Park Finžgarjevega doma - Opčine (TS)
Dunajska cesta 35

Petek, 1. septembra 2006

Ob 16.30: prof. Miran Košuta
60 LET KULTURE V MANJŠINSKEM PROSTORU

Sobota, 2. septembra 2006

Ob 16.30: psih. Silva Matos, psih. Cvetko Heliodor, prof. Janek Musek, prof. Jože Ramovš
Okrogla miza: SLOVENC V VRTINCU NAGLIH DRUŽBENIH SPREMEMB

Nedelja, 3. septembra 2006

Ob 10. uri: dr. Katarina Kompan Erzar in dr. Tomaž Erzar
SLOVENSKI VERNIK MED TRADICIONALNO IN OSEBNO VERO
Ob 16. uri: prof. Marko Stabej
ZVEZDE, VRTNICE IN TRNJE (KAM IN KAKO S SLOVENŠČINO?)

V nedeljo, 3. septembra, ob 9. uri bo za udeležence Drage sv. maša, ki jo bo daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

DSI - Ul. Donizetti, 3 - 34133 Trst (Italija), tel. +39 040 370846
faks +39 040 633307, el. naslov: redakcija@mldika.com

Kratke

Avtocesta Moščenice: Trst proti plačilu?

Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan je na avdiciji 1. in 4. komisije z odbornikom Sonogom in predstavniki družbe Autovie Venete sprožil vprašanje cestnine na avtocestnem odseku od Moščenic do Trsta. Predsednik Illy je nedavno izjavil, da bi lahko dobili denar za večji strošek pri delih na veliki tržaški obvoznici s plačilom vožnje po gornjem avtocestnem predelu. S tem pa je dejansko postavil na laž to, kar je sam izjavil v volilni kampanji, ko je nasprotoval podobnemu predlogu kandidata Dipiazza v nedavni volilni preizkušnji za tržaško občino. Sonogo je sicer citiral dekret iz Osimskih sporazumov, ki prepoveduje plačilo cestnine na odseku Moščenice-Trst, vendar je dodal, da bi z dokončnim prevzemom lastnine nad avtocestnim odsekom, ki je danes še v rokah ANAS-a, družba Autovie Venete lahko vnovčene pristojbine na odseku od Sessljana do Trsta (od Moščenic do Sessljana se po izjavi Sonoga že danes plačuje z višjo tarifo, ki jo voznik plača pri izhodu v Moščenicah) uporabila za dela na celotnem omrežju avtocest v F-Jk. Odgovora na vprašanje torej ni bilo, le zagotovilo, da se pogajanja z družbo ANAS nadaljujejo.

Festival Drage mladih

Od ponedeljka, 28. avgusta, do sobote, 2. septembra, poteka FESTIVAL DRAGE MLADIH v Finžgarjevem domu na Opčinah. To je vsakoletna pobuda organizacije MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti), ki mladim daje možnost, da obiskujejo številne delavnice in tako odkrivajo lastno ustvarjalnost. Novost letošnjega Festivala je bogat večerni program, ki bo mlade in odrasle zabaval s plesnimi in gledališkimi predstavami ter koncerti. Festival se je slovesno odprl 28. avgusta z dobrodelnim odbojgarskim turnirjem. Ob koncu turnirja je bil na sporedu kulturni program s predstavitev Festivala Drage mladih (tudi za predstavnike medijev), z nastopom mažoretke iz Povirja in plesne skupine Light. Večerni program se bo nadaljeval vse tja do sobote, 2. septembra, ko bodo udeleženci delavnic predstavili, kar so se med tednom naučili. Isti dan bo tudi na sporedu zaključna okrogla miza Drage mladih z naslovom Integracija Slovenije v Evropi.

Mirko Špacapan na šoli KD Kajuh

Deželni svetnik Mirko Špacapan je pred kratkim obiskal šolo Karel Destovnik Kajuh v Gropadi. V spremstvu predsednika rajonskega sveta vzhodnega Krasa Marka Milkoviča se je seznanil s stanjem stavbe, ki je bila še do leta 2000 sedež slovenske osnovne šole. Takrat je zaradi pričetka požara v enem od dimnikov takratna Illyjeva občinska uprava šolo "začasno" zaprla, otroke pa preusmerila v Trebče ali Bazovico. Ta "začasnost" žal traja še danes in stavba nekdanje osnovne šole v Gropadi se nahaja v obupnem, zapuščenem stanju. Milkovič je izpostavil dejstvo, da je stavba zdrava in da bi lahko z relativno majhno vsoto denarja bila spet usposobljena za ponovno uporabo. V njej bi lahko v spodnjem delu dobile prostor otroške jasli, v zgornjem pa nekateri razredi npr. trebenjske osnovne šole, ki edina zagotavlja celodnevni pouk in ki je danes pretesna za potrebe številnih otrok. S tem bi mogočno in pomembno posloplje osnovne šole v Gropadi lahko znova zaživelo, saj razpolaga tudi z nadvse primernim zunanjim prostorom, pod mogočnim drevjem, za izvenšolske in pošolske dejavnosti. Špacapan se je v spremstvu Milkoviča seznanil še z nekaterimi značilnostmi gropajske vaške skupnosti, kot sta stoletni vodnjak in danes skoraj izsušeni kal nad vasjo, pa tudi s problemi teritorija, ki ga danes nihče več ne obdeluje in ki je prepuščen divji rasti grmičevja. S tem je podvržen požarom in naravnemu propadanju, saj so v preteklosti ljudje sami poskrbeli za košnjo travnikov in sečnjo drv, danes pa ozemlja samujejo in so podvržena milosti in nemilosti vremenskih ujmov. Predsednik vzhodnokraškega sveta je Špacapanu napovedal, da bo v sodelovanju z vaškimi organizacijami, Agrarno skupnostjo, Kmečko zvezo in odgovornimi upravami v Sloveniji predlagal deželni upravi načrt za smotno uporabo govedu v ekološkem smislu, kot doprinos k zaščiti teritorija.

O pomanjkanju slovenskih oznak

Deželni odbornik za kmetijstvo Marsilio je odgovoril na vprašanje svetnika SSK Mirka Špacapana o pomanjkanju slovenskih oznak na poti za slabovidne »J.Ressele«, ki ga je lansko leto uredila deželna uprava na območju Bazovice. Špacapan je sicer nameraval opozoriti na omenjeno pomanjkljivost z vprašanjem na hitri odgovor (t.i. question time) med zasedanjem deželnega sveta, a slednje se je v odbornikovi odsotnosti spremenilo v pisno vprašanje. V svojem pisnem odgovoru torej odbornik sporoča, da so njegovi uradi preteklega meseca septembra vložili na tržaško mestno upravo prošnjo za postavitev tabel, ki bi opozarjale in vodile k pešpoti. Tržaška občina je nato javila, da bo za oznake poskrbela sama in z lastnimi sredstvi. Ker je torej zadeva dejansko v rokah občinske uprave, se ob koncu odbornik Marsilio obvezuje, da bo na podlagi Špacapanovega posega nastopil pri tržaški mestni upravi z zahtevo, naj se obstoječi napisi dopolnijo s slovenskimi.

Vreme / Praznik Velikega šmarna

Veliki šmarnen je za slikovito vremsko župnijo in njeno širšo okolico od Pivke do Ilirske Bistrice, Krasa in Istre velik praznik. Velika vremska cerkev z bogatimi freskami je bila tudi letos prizorišče velikega slavlja Vnebovzeti na čast. Dopoldne sta se zvrstili dve maši, popoldan pa osrednja slovesna, ki jo je daroval sezanski novomašnik g. Martin Šuštar. Velika vremska cerkev ni mogla sprejeti vseh romarjev, zato je dokajšnje število romarjev sledilo bogoslužju zunaj. Slovesni maši so sledile litanije Matere Božje, zborovsko petje se je prepletalo z ljudskim, kar je pričaralo pravo romarsko vzdušje. Bogoslužje je s petjem oblikoval Zdrufeni zbor ZCPZ Trst, kateremu gre vse priznanje, da s svojim sodelovanjem oblikuje notni kulturni prostor. Pevcem in zborovodji gre tudi zasluga, da so po napornem enotedenskem seminarju v Čatežu z navdušenjem sodelovali tudi pri tej slovesnosti. Romarski shod je s svojo udeležbo počastil tudi ravnatelj Pastoralnega središča v Trstu msgr. Marij Gerdol. Pevci so se s pobožno mislijo pomudili tudi ob svežem grobu dolgoletnega vremskega župnika Milana Prelca. Po maši pa je sledilo prijetno druženje ob dobrotah vremskih gospodinj.

Smrt zaslužnega javnega delavca Marku Udoviču v spomin

Na svojem domu v Trstu je 11. avgusta 2006 po krajši bolezni umrl velik rodoljub, gospodarstvenik, politični in kulturni delavec dr. Marko Udovič. Rodil se je 9. januarja 1931 v Trstu. Njegov oče je bil znani podjetnik in politik dr. Peter Udovič, mati pa blaga in zavedna gospa Elvira. Marko je moral najprej obiskovati italijanske šole in se je lahko šele po drugi svetovni vojni vpisal na slovensko šolo. Obiskoval je realno gimnazijo, po maturi pa se je vpisal na tržaško univerzo, kjer je študiral matematiko in fiziko in nato politične vede. Študij je takrat opustil in se ga ponovno lotil pozneje na leposlovnih fakulteti. Doktoriral je leta 1985 z disertacijo o peticijah tržaških slovenskih demokratov od 1947 do 1954. Nekaj časa je poučeval na slovenskem trgovskem zavodu in na učiteljski v Trstu. Ob vsem tem je bil Marko Udovič zelo aktiven na kulturnem in zlasti na političnem področju. Leta 1949 je bil soustanovitelj in prvi predsednik dijaškega društva Zarja na Jadranu.

Z Markom Udovičem me je vezalo staro prijateljstvo, ki se je začelo v univerzitetnih letih na tržaški univerzi. Nisva bila kolega na fakulteti, sodelovanje in

poznavanje pa je segalo na druga področja. Tu imam v mislih leta, ko je šlo za prve bolj razgibane nastope za volitve študentskega predstavništva na univerzi. Med nami se je namreč porodila misel na samostojno slovensko pred-

stavništvo. Marko je bil že takrat angažiran v slovenskih organizacijah v Trstu, politično zlasti v Slovenski demokratični zvezi (SDZ), ki jo je vodil dr. Josip Agneletto, kulturno pa v Slovenski prosvetni matici. Ob njeni ustanovitvi je postal njen blagajnik, pozneje pa je bil njen predsednik in urednik njenih publikacij. Pisal je za tednik De-

mokracija, glasilo SDZ. Sam sem bil v istem času somišljenik goriške SDZ, ki sta jo vodila dr. Avgust Šfiligoj in dr. Anton Kacin.

Iz načrtov slovenske stranke za samostojni politični nastop Slovencev je izšla tudi zamisel na podobno pobudo na tržaški univerzi. Kmalu je prišlo do ustanovitve lastne liste, ki se je imenovala Slovenska akademska lista Adria in je po prvih poskusih doživela nekaj lepih uspehov. Vendar ni šlo brez težav. Zlasti tržaški demokratični krogi so načrtu odločno nasprotovali ter skušali narediti vse, da bi do našega samostojnega nastopa ne prišlo. Spominjam se srečanj na Markovem domu v Istrski ulici, ko nas je tedaj vidni prvak in voditelj DC Sergio Coloni skušal prepričati, da bi se takemu nastopu odpovedali in raje nastopili kako drugače pod njihovim okriljem. Pri tem je sodeloval tudi mladi Dario Rinaldi, kasneje demokratični voditelj. Kljub vsemu pa smo težave uspešno premagali.

V že omenjeni Slovenski demokratični zvezi je bil Marko Udovič nad deset let ožji sodelavec njene voditelja dr. Josipa Agneletta. Po ustanovitvi Slovenske skupnosti je vključil v novo slovensko stranko in bil aktiven tudi v njenih vodilnih organih. Na zadnjem tržaškem pokrajinskem kongresu je bil izvoljen v njen

pokrajinski svet. V Udovičevi trgovini v ulici Milano je bil navadno kraj naših srečanj. Prav tako v njegovi hiši v ul. Virgilio, kjer sem mnogokrat prenočil po obisku kake večerne prireditve in bil deležen gostoljubnosti prijazne Markove mame. Med skupne prijatelje je spadal zlasti Lojze Tul, včasih tudi Slavko Bratina. In v tej sestavi smo hodili na bližnje in daljše izlete. Največkrat smo obiskovali kraje po bližnji okolici, po Sloveniji vse tja do Hrvaške, kjer smo obiskali Zagreb. Na Primorskem smo šli večkrat do Kobarida k Mašerovim ali do župnika Antona Lazarja v Čezsoči, šli pa smo tudi do Kopra in Portoroža. Večkrat smo obiskali tudi msgr. Matijo Škabarja. Na vseh teh potovanjih je vladalo res lepo prijateljsko vzdušje.

Zadnja leta smo se srečevali zlasti na raznih prireditvah v Trstu in Gorici, večkrat na ponedeljkovih večerih v ul. Donizetti v Trstu. Pokojni Marko je bil zvest in iskren prijatelj. Po naravi živahen in prijazen, včasih tudi konstruktivno kritičen in polemičen. Gospodarsko trdno vsidran v tržaški stvarnosti je aktivno spremljal naše kulturno in politično delovanje. Delal je tudi na socialnem področju, zlasti pri Slovenskem dobrodelnem društvu v Trstu. Našim organizacijam in pevskih zborom je bil radodaren mecen. Bog mu bodi bogat plačnik. Hudo prizadeti ženi Mariji naše iskreno sožalje.

Andrej Bratuž

Opčine / 22. avgusta odprtje razstave

Pisana narava in nadnaravno slikarke Marte Jakopič Kunaver

Ptice, krajine, angeli, tankočutno doživljanje narave in nadnaravnega, žive barve, pisana radoživost in mehokoba, preplet svetlobe in sence. Priznana umetnica Marta Jakopič Kunaver je od torka, 22. avgusta, s svojimi slikami, ki so ob prazniku svetega Jerneja razstavljene v Zinkovem domu in Bambičevi galeriji Sklada Mitja Čuk na Opčinah, obarvala letošnje poletje vsem ljubiteljem likovne umetnosti.

Kot vsako leto je slovenska verska skupnost župnije Svetega Jerneja na Opčinah ob godu svojega zavetnika pripravila bogat spored verskih in kulturnih srečanj, ki so se zvrstila med 20. in 24. avgustom. Med kulturnimi pobudami se vsako leto zvrsti tudi odprtje likovne razstave. Letos bo na Opčinah razstavljala prav Marta Jakopič Kunaver iz Ljubljane. Pobudo za razstavo so

sprožili organizatorji Drage mladih. Umetnica, ki je zelo dovteta za kulturno udejstvovanje mladih - poklonila jim je namreč 30 svojih biserov, da bi si z izkupičkom prodanih del pomagali pri kritju stroškov intelektualnega foruma, ki vsako leto na Opčinah (letos tudi na Koroškem) zbirajo mlade iz zamejstva, Slovenije in zdomstva ob debatah in kovanju skupne bodočnosti slovenskega naroda. Razstava je bila že junija v Ljubljani, julija pa v Tinjah na Koroškem. Sedaj se seli še v vas, kjer se tradicionalno odvijajo študijski dnevi Draga in njihova mladinska različica, tako da si jo bodo lahko ogledali tudi obiskovalci jesenskega intelektualnega srečanja pod belim šotorom v Marijanišču, saj bo odprta do 3. septembra,

ko se bo zaključila Draga 2006. V torek, 22. avgusta, je bilo to-

rej po večerni maši (ob 19.00) ob 20.00 odprtje razstave »Preplet svetlobe in sence«. Kot rečeno, poteka razstava kar v dveh prostorih, v Zinkovem domu in v Bambičevi galeriji. Ker je razstavljenih slik precej,

je namreč organizatorjem zelo veliku dušno priskočilo na pomoč vodstvo Sklada Mitja Čuk in dalo na razpolago še lastne lepo urejene galerijske prostore. Zinkov dom in Bambičeva galerija stojita na nasprotnih straneh iste ulice, prav ob - oziroma nasproti openske župne cerkve, tako je odprtje razstave potekalo v obliki vodenega ogleda razstave, za katerega je poskrbela likovna kritičarka Jasna Merku'. Še prej pa sta pozdravila župnik Franc Pohajč in Štefan Pahor v imenu organizatorjev Drage mladih. Umetniški večer je zaokrožil tudi glasbeni spored.

BS

Festival mladinske kreativnosti Sklep 16. Drage mladih

Kot po tradiciji se Draga mladih zaključuje ob sklepu poletja na Opčinah pri Trstu. Zaključna okrogla miza bo tako v soboto, 2. septembra, ob 10.00. Tik pred tem pa bo že drugo leto tudi Festival Drage mladih, ki mladim daje možnost ustvarjanja na različnih področjih, v različnih delavnicah, z zaključnim nastopom, kjer udeleženci predstavijo publiki svoje delo. Festival se je začel v ponedeljek, 28. avgusta, ob 15.00 z dobrodelnim odbojgarskim turnirjem. Mladi so oblikovali priložnostne odbojgarske ekipe po prijateljskih ali društvenih vezeh. Turnir torej ni pretirano resen, ampak priložnost

za zabavo in medsebojno srečanje. Prvi dan se je nadaljeval s slovesnim odprtjem Festivala Drage mladih, na katerem so bili predstavitve delavnic, plesne točke in predvajanje videa o Dragi mladih. Tudi med tednom je vsak večer zabava s koncerti, plesnimi in gledališkimi točkami, pa tudi mladinsko mašo. Enkratnost pa Festivalu dajejo delavnice, ki jih je letos res za vse okuse. Tako navdušenci odrskih desk in reflektorjev pripravljajo kratko ordrsko uprizoritev s prof. Lučko Peterlin, v časnikarski delavnici mladi novinarji pišejo intervjuje in ankete z Andrejem Černicem ter pripravljajo novo

število Rasti. Šotor Drage mladih bodo letos okrasili mladi ustvarjalci likovne delavnice, ki med tednom pod mentorstvom Mateja Susiča pripravljajo dela za majhno razstavo; mladinsko mašo ter kulturne večere pa sooblikujejo udeleženci glasbeno-pestvske delavnice pod vodstvom Martine Feri in Iztoka Cergola (delavnico soorganizira Zveza cerkvenih pevskih zborov). Mladi lahko odkrivajo lastno telesno kreativnost, delo s partnerjem in pa sodobno plesno tehniko z Raffaello Petronio, v mednarodni delavnici pa poteka priprava projekta mednarodne izmenjave z debatami o manjšinah, čezmejnem sodelovanju in ustvarjanju nove Evrope. Mednarodno delavnico vodi Matteo Feruglio. Na koncu pa smo si letos zamislili še dve delavnici: video delavnico (v sodelo-

vanju z Radijskim odrom vodi Alex Purič), namenjeno tistim, ki bi se radi preizkusili v vlogi scenaristov, režiserjev in snemalcev, in pa kolesarsko delavnico, kjer se bodo kolesarji podali na nekajurni izlet s kolesi po Krasu. Delavnico vodi Saša Žerjal.

Festivala se lahko udeleži vsakdo, še posebno pa so vabljeni mladi od 14. leta starosti dalje (zgornja meja ni določena, samo za orientacijo pa naj nave demo 35. leto starosti). Možno se je vpisati v eno ali več delavnic. Večerni koncerti in gledališke predstave so odprti za širšo, tudi odraslo publiko. Točne urnike delavnic in morebitne informacije lahko dobite na številki 040/370846 (Raffaella, Patrizia) ali pa na e-mail naslovu draga_mladih@yahoo.co.uk.

Patrizia Jurinč

Na Opčinah s serijo pobud proslavili farnega zavetnika

Zaključil se je uspešen Jernejev teden

Slovesno praznovanje farnega zavetnika je globoko zakoreninjeno v naši preteklosti. Tudi na Opčinah je bil to vedno velik praznik, lahko bi rekli eden najlepših dogodkov v letu. Po slovesnih bogoslužnih obredih, to je maši s procesijo in večernicami, so nekoč prirejali tudi semenj vinske posode, lesene orodja in živine, ki se je zaključil s plesom, ki so ga prirejali vaški fantje. Po prvi svetovni vojni so se te navade izgubile, dolgo so svetega Jerneja praznovali samo še v cerkvenem krogu. Pred kakim desetletjem pa se je pojavila želja, da bi prazniku spet dali prejšnjo veljavo. Tako se je praznovanje vaškega zavetnika razširilo na večdnevne pobude, ki zajemajo poleg slovesnih verskih obredov tudi kulturne in razvedrilne prireditve.

Letos se je praznovanje začelo preteklo nedeljo z mašo in procesijo po vasi, popoldne pa so se farani zbrali okoli dobro obloženih miz pod lipami za cerkvijo in ob sproščenem klepetu in petju sledili zrebanju dobrotov že tradicionalnega Jernejevega srečolova. Ponedeljkova ponudba je vsebovala celodnevni romarski izlet v Riese, to je v rojstni kraj papeža Pija X., ter v zgodovinsko mesto Asolo. Vreme je bilo romarjem naklonjeno in lepota krajev in cerkev, ki so jih obiskali, jim je za-

pustila nepozaben vtis. Torkov popoldanski čas je bil namenjen tradicionalnemu pohodu po poteh openske župnije, zvečer pa se je lepo število ljubiteljev umetno-

sti zbralo na odprtju razstave svobodne likovne umetnice Marte Jakopič Kunaver. Pobudo za to razstavo so dali nekateri mladi, organizatorji Drage mladih, saj je umetnica namenila izkupiček prodanih slik prav njihovem delovanju. Sploh pa je bilo odprtje

razstave pomemben dogodek, saj so se okoli njega zbrale kar štiri organizacije, in sicer poleg MO-SPA in župnije še Finžgarjev dom in Sklad Mitje Čuka. Razstava je namreč razdeljena na dva dela: deset slik z religiozno vsebino je našlo svoj idealni razstaveni prostor v Zinkovem domu, ostalih osemnajst pa je na ogled onkraj ceste, v Bambičevi galeriji. Zato je bilo tudi odprtje razstave razdeljeno na dva dela. Prvi, ki se je odvijal v Zinkovem domu, se je začel s pozdravom župnika g. Pohajača in predstavitev pobude Drage mladih, za katero je poskrbel Štefan Pahor.

Sledil je uradni del programa, ki ga je uvedla mlada kitaristka Tanja Cibic, gojenka Glasbene matice iz razreda Marka Ferija. Profesorica Jasna Merku', likovna ustvarjalnica in kritičarka, je predstavila umetniško pot in značilnosti ustvarjanja Marte Jakopič

Kunaver, pri konkretni analizi slik pa se je osredotočila predvsem na religiozno tematiko. Ostale aspekte umetničnega ustvarjanja, uporabljeno tehniko slikanja, motive in barve, pa je postavila v drugem delu svojega posega, ko so se vsi prisotni preselili v Bambičevo galerijo. Tudi tam je za glasbeni okvir poskrbela kitaristka Tanja Cibic, predsednica Sklada Mitje Čuka Stanka Sosič pa je v pozdravnem nagovoru izrazila veselje, da je prišlo do sodelovanja med župnijo in Skladom, in željo, da bi do podobnih povezav prišlo še velikokrat. V sredo je bil osrednji dogodek večerni koncert v župnijski cerkvi. V uvodnem delu je štiri pesmi zapel domači pevski zbor pod vodstvom dirigenta Janka Bana in ogled številne poslušalce. Sledil je nastop gostov, solistov. To so bili sopranistka Teja Štegel, tenorist Miran Žitko in basist Aldo Žerjal. Ti so ob orgelski spremljavi organista Andreja Pegana zapeli vrsto zahtevnih religiozних skladb znanih avtorjev. Njihovi mogočni glasovi so kar odmevali od zidov cerkve svetega Jerneja, posebno ko so v zadnjih skladbah nastopili v duetu ali tercetu. V četrtek, na god svetega Jerneja, pa se je praznovanje vaškega zavetnika zaključilo z večerno mašo na prostem, pod lipami za cerkvijo. Kljub nevzpodbudnim vremenskim napovedim se je torej predvideni program praznovanja srečno zaključil in črni oblaki so počakali še toliko, da so se vaščani po maši še enkrat sprostiti v družabnem klepetu.

Lučka Susič

Darovi

Družina Korsič od sv. Ivana v Trstu daruje 75,00 evrov za postavitev spominske plošče na pročelje rojstne hiše v Trstu velikega slovenskega skladatelja Marija Kogojana namesto cvetja na grob, za pokojne: Udovič Marko, Petaros Drago in Hrvatini Matija. Ista družina daruje še 100,00 evrov za prevajanje tekstov velikega slovenskega možaka in svetniškega kandidata msgr. Ukmarja.

V spomin na dr. Marka Udoviča daruje žena Marija 200,00 evrov za društvo Rojanski Marijin dom in 200,00 evrov za rojanski cerkveni pevski zbor.

Ob deseti obletnici smrti ljubljenega sina Aleksandra Ciacchi daruje domača družina 50,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Ob spominu na svoje pokojne daruje Letizia 50,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Ob spominu na pokojnega moža Boruta Čuka daruje domača družina 50,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Ob spominu na svoje pokojne daruje družina Pelan Stopar 50,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Ob spominu na pokojno Barbaro Tigo darujejo sosede 67,00 evrov za otroški zbor Slomšek, 67,00 evrov za ŠD Zarja in 67,00 evrov za Bazovski Dom.

Jelka Teržon Šah daruje v spomin na pokojnega prof. Marka Udoviča 50,00 evrov za Marijin dom v Rojanu, 25,00

evrov za cerkev v Mavhinjah in 25,00 evrov za misijone. **Andrej in Lojzka** Bratuž darujeta v spomin na prijatelja Marka Udoviča 100,00 evrov za Cerkvni pevski zbor v Rojanu.

Obvestila

Zadruga Naš Kras, Študijski center Nediža in Inštitut za etnologijo Trst vabijo na odprtje razstave Graziana Podrecca Vas: šola, ki bo v petek, 1. septembra, ob 19. uri, v Kraški hiši v Repnu.

V četrtek, 31. avgusta, ob 20.30, v osnovni šoli v Šempolaju gostuje gledališka skupina KD »Brce« iz Gabrovice pri Komnu z glasbeno ljudsko komedijo Veselica avtorjev Rada Pregarca in Sergeja Verča.

Duhovska zveza in Združenje Hospice Adria - Onlus vabita na predavanje Pomembnost medosebnih odnosov v času bolezn. Govoril bo Pater Marijan Šef iz Ljubljane. Predavanje bo v petek, 8. septembra, ob 17. uri v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah. Sledila bo sv. maša z molitvijo za ozdravljenje ob 18. uri.

Dne 4. septembra, ob 20.30, bo v komorni zbor Ave iz Ljubljane, ki ga vodi Andraž Hauptman nastopil v stolnici sv. Justa v Trstu. To v okviru ciklusa koncertov Settembre musicale, ki ga organizira Cappella civica. Na sporedu so skladbe Gallusa, Schuberta, Schumannna, Gruberja, Sibeliusa, Stanforda in Sandstroma. Zbor bo šel v jeseni na Finsko, v njem pojeta tudi dva zamejca.

S posrečeno formulo je občina ponovila uspeh Musei di sera-muzeji zvečer

V mesecu, ko večina ljudi gre na dopust, je občina Trst poskrbela za poperite večerov tistih, ki ostanejo doma s posrečeno kulturno pobudo »Musei di sera-Muzeji zvečer«. Uspela formula vodenih ogledov za spoznavanje vsebine zbirk nekaterih mestnih muzejev in koncertov na prostem v suggestivnem okviru Lapidarija ob katedrali svetega Justa je po trinajstih letih že postala vsakoletna tradicija. Na srednjeveškem tržaškem griču, med antičnimi ploščami, spomeniki in kapiteli, ki pričajo o pretekli zgodovini tega kraja med zelenjem vrtov »kapetana«, so se dvakrat tedensko odpirala zanimiva okna na

običajne, umetnost, zgodovino in legende antičnih narodov in tržaške srednjeveške dediščine. Za simbolično ceno vstopnice je imel obiskovalec na voljo več možnosti ogleda in koncert, ki ga prireja Dom Glasbe. Raziskovalci mestnih muzejev so spremljali skozi tematske poti, ki vrednotijo muzejske zbirke in posamezne predmete. Med možnimi vodenimi obiski je egiptovska zbirka vsako leto na vrhu lestvice zanimanja, zato so letos uvedli tudi dodatno »pot«, ki ponuja podrobno analizo mumij tržaškega muzeja z rekonstrukcijo njihovih izvornih podob. Na to temo je nastal dvd (vsi, ki jih na poseben način zanima egiptovska kultu-

ra, so ga lahko nabavili pri blagajni), ki vsebinsko obravnava tudi poglavje interpretacije hieroglifov. Novost letošnjih tematskih sklopov je bil tudi pregled o razvoju pisave pri antičnih narodih. Med že tradicionalnimi pobudami sta bila še poglobljanje o starorimski kulturi in vodeni sprehod skozi mestni Lapidarij za odkrivanje številnih pričevanj o arhitekturi in zgodovini Trsta v daljni preteklosti.

Obiskovalci so si lahko ogledali razstavljene predmete tudi samostojno izven vsakršne tematske poti ali si privoščili le koncertni večer v neobičajnem, suggestivno razsvetljenem okvi-

ru vrtov muzeja. Glasbene pobude so bile raznolike, od resne do jazz ali etno obarvane gla-

sbe, z nastopi domačih glasbenikov in gostov iz Italije in tujine (nastopil je na primer jazz orkester Glasbene mladine iz Zagreba). Ni manjkalo zanimi-

vih ponudb, kot je bil večer z opusom tržaškega skladatelja Romana Borsattija, ki ga hrani mestni gledališki muzej Schmid. V okviru monografskih poklonov je vreden omembe tudi poklon Gorjuni Kramerju, ki ga je izvrstno podal kvartet Gornji Kramer, v katerem igra tudi tržaški kitarist Marko Feri. Vreme je letos žal precej nagajalo organizatorjem, ki so morali priložnostno preseliti koncertno dogajanje v Winckelmannov ke-

notaf, a se niso zaradi tega odpovedali nobenemu od predvidenih koncertov. Poleg ogledov in koncertov so tržaški muzeji privabili številne obiskovalce tudi z drugimi pobudami; v istem okviru so na primer ponovili Heliosseo, suggestivno »glasbeno svečanost« ob vzhodu sonca po noči sv. Lovrenca na trgu pred katedralo. Navdušenci fotografije pa so lahko ujeli najlepše trenutke teh poletnih večerov in Lapidariju in se tako udeležili natečaja na temo; najboljše posnetke so nagradili na zaključnem večeru. Direktor Mestnih muzejev Adriano Dugulin je ob izteku pobude izrazil zadovoljstvo prirediteljev, saj so pestri večeri ponovno doživeli dober odziv in so potrdili svojo priljubljenost kot prikupni, »drugačni« način doživljanja muzejskega okvira. **RP**

Dolina/Ločeno zbiranje odpadkov na domu Nova storitev za občane

«Kdor proizvaja več smeti, naj tudi več plača!» Po slednjem načelu, ki sledi smernicam Zakonskega odloka št. 22/97 ali tako imenovanega odloka Ronchi, je dolinska občinska uprava sprejela načrt o ločenem zbiranju odpadkov. Prva je v tržaški pokrajini izbrala pot o ločenem zbiranju smeti na domu in tako postopala proti problemu, ki postaja tudi za manjšo občino vse bolj pereč. Sicer je namera še iz časa volilne kampanje, v teh dneh pa je zadeva prišla do svojega srečnega zaključka. Občinski uslužbenci namreč že dostavljajo približno 2.500 gospodinjstvom v dolinski občini nove zaboj, po teritoriju pa je o načrtu stekla podrobna informacijska kampanja. Javnosti so »ambiciozni načrt«, tako se je o njem izrazila dolinska županja Fulvia Premolin, predstavili v sredo, 23.

avgusta, na županstvu. V uvodnem predstavitvenem posegu je županja Premolinova pou-

plastiko in druge nenevarne snovi nameščeni po vsem občinskem ozemlju, na občini pa si na-dejajo, da bo tudi s pomočjo in soudeležbo občanov odstotek krepko prerastel polovico. Gospodinjstvom bodo brezplačno dodelili tri zaboje, je novost podrobno predstavil odbornik za storitve Igor Tul, ki je od vsega začetka sledil projektu. Najmanjši 40-litrski modre barve bo za papir in karton, rumeni 120-litrski zaboj pa bo za steklo, plastiko in pločevinke. Oba bo občinska služba brezplačno izpraznila vsaka dva tedna ob predpisanih urah na domu. Tretji 120-litrski zaboj pa je namenjen vsem ostalim odpadkom. Smeti bodo odnašali dvakrat tedensko ali po potrebi, ko

bo zaboj poln. Slednja storitev bo proti plačilu, in sicer manj za kot en evro na izpraznitev (sicer morajo na občini točno ceno še določiti). V vsak zeleni zaboj bodo vgradili mikročip z vsemi podatki gospodinjstva, tako da bo imela služba jasen pregled nad zadevo. Podobne načrte zbiranja odpadkov na domu so po Italiji že dodobra preizkusili in pokazali so zelo dobre rezultate. Odbornik in županja sta večkrat jasno poudarila, da se davek na smeti po tej metodi ne bo zvišal, pač pa se bo občutno znižal. Veliko zanimanje za načrt sta izrazila tudi Miljska občina in Tržaška pokrajina, ki že sodelujeta z dolinsko upravo, da bi pripravili svoj program za zbiranje odpadkov. »Živimo v potrošniški družbi, kjer velja načelo enkratne uporabe in kjer se večja proizvodnja neuporabnih odpadkov, zato mislim, da vlaganje truda v vedno večjo predelavo lahko predstavlja temeljni element pri ohranjanju okolja in še posebno našega zdravja,« je zaključila Premolinova. **MR**

Globoko užaloščeni ob smrti

dr. MARKA UDOVIČA

izražamo ženi Mariji iskreno sožalje. Pokojnega Marka bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

ROJANSKI CERKVENI PEVSKI ZBOR

ZAHVALA

Prevz. g. škofu Evgenu Ravignaniju, msgr. Francu Vončini in vsem somaševalcem, rojanskemu cerkvenemu zboru ter ostalim pevcem Zveze, dirigentu prof. Bogdanu Kralju, malim pevcem zbora Kraški cvet in s. Karmen, org. prof. Tomažu Simčiču, govornikom ter nepregledni vrsti sorodnikov, prijateljev in znancev, ki so zbrano spremljali mojega dragega

DR. MARKA UDOVIČA

k večnemu počitku, naj Bog stotero povrne.

HVALEŽNA ŽENA MARIJA

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

A veste, kaj je glasba »narodnjakov«?

Trodnevni tečaj v Kopru. Nobena novost, vsakič, ko ta koreografinja organizira kaj na Obali, se pustim speljati v svet zvokov in ritmov iz oddaljenih dežel. Med vožnjo prelevam besede, ki mi jih je napisala v elektronskem dopisu. Naj plesno družjenje postane tudi nekaj več, mogoče soočenje z drugim, možnost, da soplesalkam zares pogledaš v oči, ne pa, da drsi tvoj pogled po njih brez sporočilnosti. In zdaj sem tu. Vse si čistimo stopala, ki so po dveh urah vsa prašna, pa čeprav zgleda leseni pod dobro pološčen. In pogovarjamo se. Nekaj Primork, nekaj Ljubljancank, par Štajerk. In zamejka. Različni naglasji, različne besede, različne tujke, ki jih nisem vajena vključevati v slovenske stavke. Štajerka govori nekaj o tem, da je »besetjala« nočitev na Obali. Koreografinja vtakne v slovensko besedišče besedo »Auftakt«, predtakt. Tržačanki je vse to tako tuje. Naključja so v življenju vedno prisotna, tokrat je bil to radijski program uro pred pričetkom plesne vadbe, v katerem je Lev Detela recenziral novo izdajo neke zgodovinske knjige o štajerskih gradovih. Kulturno zelo blizu Gradcu. Vse tisto »beset-zanje« in »Auftakti« niso nobeno čudo.

Ob meni Nives. Kako čudno: ime snežne beline za to dekletko z bujnimi črnimi lasmi, ki se v plesu vedno ziblje s tako eleganco, kot bi drsela na vodi. Pred nekaj meseci je na plesno delavnico prišla s partnerjem in nekajletnim sinom, ki sta se z voščenkami, slikanicami in lesenimi bobni igrala na sosednji terasi s pogledom na morje. Danes je Nives razigrana. Pripoveduje o junijskem obisku Maroka, o krajih, o ljudeh, o glasbi po lokalih, ki je »podobna taki, kot so jo pri nas nekoč vrteli »narodnjaki«, a se spominjate?« Že spet mi misli odbrzijo na pretekla leta, ko sem opazovala in slišala, kako Ljubljancani govore o priseljenih Bosancih in Makedoncih. Nives pripoveduje dalje o malih dekletcih, ki se v

Maroku prostituirajo, o njihovih telesih, ki »sejkajo«, ki se tresejo v posebnih tehnikah trebušnega plesa. Govori o teh nemočnih »bejbikah« in čeprav sem navajena na slang, me slovenizirani angleški izrazi ne nehajo presenečati.

Predvsem pa se nezavedno sprašujem, kaj je v meni italijanskega in kaj slovenskega. Normalno mi je predstaviti se plesnim kolegicam; stisk roke, svoje ime, normalno bi se mi zdelo, da se v tako neformalnih okoliščinah tikamo. A po več dneh je v zraku še vedno tisti »Vi«, sama sem še vedno »gospa Valenčič«. Misli mi takoj odbrzijo par let nazaj, ko je prijateljica na poklicnem ažuriranju v Ljubljani obiskovala večerni tečaj nemščine. Dvajset- do štiridesetletnik, stalno večmesečno vikanje: »Posodite mi prosim...«, »Kje pa ste Vi zaposleni« ipd.

Nedvomno učinkujem preveč mediteransko. Prav jaz, ki veljam v italijanskem okolju za bolj zadržano. V Trstu se je zlahka dogajalo, da ti je kolegica posodila kak kos oblačila (majčko, trenirko...), v primeru, da si ga pozabil. In obratno. Smeje pomisliti, da bi bilo nekaj takega s kolegicami iz Ljubljane nepojmljivo. S Štajerkami že. Navsezadnje spoznavam, da so Štajerci

res tako odprti kot Primorci. Vem, da imajo te občasne delavnice nek pozitiven stranski učinek: za nekaj ur me postavijo v sredo vrstnic (saj res, Ljubljancanke in Štajerke bi rekle »kolegic...«) iz različnih slovenskih mest. Čutim se istočasno del te celote, kot pa v določenih trenutkih nek tujek, ki ne zna povedati cene hlač v tolarjih. Pa saj je evro že tu.

Pol ure in sem spet doma čez mejo. V sebi zavest, da predstavljaš nek hibrid. Povezanost s slovenskim jezikom in kulturo in povezanost z italijanskim načinom življenja, kulturo, ki vključuje tudi bolj odprto izražanje čustev. Koreografinja med razlago nežnega obrata: »Lepo Vas prosim, bodite manj slovenske!« (...)

Komentar

Skrivnost in pomanjkljivosti Drnovškove katarze

Slovenska javnost že nekaj časa presenečena zre v spreminjajočo se duhovno podobo predsednika države dr. Janeza Drnovška in v pozitivno energijo, ki veje iz nje. Tudi sam slutim, da ga je verjetno soočenje z lastnim možnim koncem pretreslo v temeljih in da je v tem usodnem trenutku naredil obračun s svojim dosedanjim življenjem. Pri tem se je kritično spopadel tudi z vrednotnim sistemom, ki mu je bil doslej vodilo življenja, ter poskuša, obogaten z novimi spoznanji, pomesti s svojega oltarja vse lažne bogove ter nanj postaviti nove in svoje življenje tudi na novo osmisliti. Gotovo gre za globoko doživetje, ki ga je treba spoštovati in ki ni dano vsakomur ter je lahko za človeka prava Božja milost, pa naj pri tem preživi svojo bolezen ali pa ne. Med njegovimi nastopi iz tega obdobja so mi padle v oči med ostalim tudi njegove izjave, »da imajo tisti, ki so izkoristili obdobje tranzicije in si veliko nakradli, slabo vest« (Mag, 5.7.2006), in da »moramo ustvarjati vzdušje, s katerim bi pripomogli k pravičnejšim rešitvam različnih problemov, od socialne do ekologije...« (Delo, 29.5.2006). Glede velikega tranzicijskega ropa preprostih in

naivnih ljudi s strani tranzicijskih (večinoma rdečih) tajkunov se mi zdi Drnovškova sodba medla. Od njega bi namreč pričakoval jasno in odločno obsodbo tega, za nemoralno legalnostjo zakrinkanega grabeža dočerašnjega družbenega premoženja. Tako zaradi položaja, ki ga zaseda, kot tudi zaradi svoje nove duhovne podobe, s katero se nam želi predstaviti v javnosti. Kajti ob taki medlosti in moralni permisivnosti ljudi na čelu države ne bomo ustvarili prav nobenega vzdušja za pravičnejše reševanje perečih družbenih problemov. Končno se je vse to zgodilo pod njegovo vladavino in ob njegovi veliki brezbrzičnosti. Zato bi pričakovali od njega, da se nam bo najprej on sam za vse to opravičil, vsaj zdaj, če si prej tega ni upal storiti, in da bo potem to tudi ostro obsodil. (Kot bi to moral storiti tudi bivši predsednik države Milan Kučan!).

Naj predsednika Drnovška ob tej priložnosti ponovno spomnim zgolj na enega od umazanih dejanj tega tranzicijskega ropa, in sicer na okradene varčevalce nekaterih Hranično kreditnih služb (HKS), o čemer je bil v preteklih letih že večkrat po-

drobno obveščen. Recimo o tem, da so bile pri HKS Sicura oropane tudi matere samohranilke in take z invalidnimi otroki, pa ljudje, ki so varčevali za starost, zdravljenje, študij

otrok in reševanje stanovanjskih vprašanj. In da se je pri nekaterih izguba prihrankov končala tragično, z živčnimi zlomi, infarkti, možganskimi kapmi ipd. Predsednik je bil seznanjen tudi s številnimi in do danes javno še neizpodbitimi argumenti stroke, da je bila, ob

neodgovornih lastnikih HKS, sokriva za to tragedijo tudi država s svojo nedorečeno zakonodajo, z njenim nedoslednim izvajanjem ter z nepravčasnim in neučinkovitim obveščanjem javnosti. Zaradi tega bi morala prevzeti nase del odgovornosti in nesrečnikom poravnati razliko nad bednimi zneski, ki so jih prejeli iz stečajne mase Sicure. Kajti tudi bivši predsednik evropske komisije Romano Prodi je v svojem pismu varčevalcem podčrtal, da so slovenske oblasti »kot prve odgovorne za zagotovitev korektnega izvajanja zakonov o bančnem nadzoru in zaščiti varčevalcev.« Pri tem pa so, očitno, zatajile, ker bi sicer ljudje ne izgubili svojih prihrankov. Ni mi znano, da bi predsednik države, kot tudi s položaja človeka, ki naj bi mu po novem resnici in pravica postali svetinji. Kajti ne

gre pri tem za kaka plehka dnevnopolitična nakladanja, do katerih bi se lahko upravičeno ogradil z molkom, ampak za rane, ki so globoko zarezale v življenje družin in posameznikov in so še danes odprte in do katerih ne bi smel biti nihče brezbrizen. Še vedno ima možnost, da to popravi, in da zastavi svojo vplivno besedo za pravičen boj nesrečnih varčevalcev. Slednji so namreč, prepušeni samim sebi, morali iti nad lastno državo s sodstvom, ki pa je zaradi kroničnih zaostankov in v mnogih primerih tudi zaradi zližanosti s centri moči vse bolj neučinkovito in nezanesljivo. Zavedam se, da bi to pomenilo tolči po lastni kroni in po kroni ljudi, ki so do včeraj skupaj z njim vodili slovensko politiko, vendar nas brez doslednejšega in korenitejšega predsednikovega odnosa do teh črnih madežev naše bližnje preteklosti njegova katarza ne bo prepričala in tudi sicer ne more človek tako poceni postati svetnik.

Milan Gregorič

Na Bovškem prvi avtodomski kampi
Enostavno, poceni in ekološko

Le še kakšne ozke doline v Zgornjem Posočju, nad katerimi se dvigajo dva tisočmetrske stene, nemara edine, premorejo v letošnjem vročem poletju koticke sence, kristalno čiste in mrzle studenčnice ter svežega zraka. To ugotavlja vse več turistov, ki se bolj odločajo za tako imenovani avtodomski turizem, za katerega pripravljajo letos prve kampe v Sloveniji.

Po prvih tukajšnjih dilemah, ali gre le za modno muho oz. trenutno komercialno nišo avtodomskih industrije, so tisti, ki imajo izkušnje z avtokampi, razmeroma hitro spoznali, da gre za posebno prednost ponudnikov, ki bodo to uvedli prvi. Statistike kažejo, da se število avtodomov namreč v Evropski uniji vsako leto poveča za 20 – 30 odstotkov. Naraščanje avtodomskih gostov v običajnih kampih je v zadnjih letih opazno tudi v Posočju, zlasti na Bovškem. To ni presenetljivo, saj je območje s svojo ponudbo neokrnjenega naravnega bogastva, možnostjo aktivnih počitnic, bogato kulturo in zgodovino ter domačo kulinariko, tem gostom pisano na kožo. Da pa bi se tovrstni obiskovalci počutili dobrodošle, je lanske jeseni Občina Bovec pričela izvajati projekta Avtodomski turizem. Tako se prvi v Sloveniji lotevajo načrtnega upravljanja avtodomskega turizma.

Projekt je uspešno kandidiral na razpisu EU v okviru programa čezmejnega sodelovanja, Sklada za male projekte Phare Slovenija / Italija. Jedro projekta je zasnova in izvajanje strategije razvoja avtodomskega turizma, ki predstavlja pomembno dopolnitev turistične ponudbe Zgornjega Posočja in okolice ter možnost širitve sezone v pomladne in jesenske mesece. Početniški trendi se namreč gibljejo v smeri krajših in bolj pogostih izletov bližje domu, pri čemer je omenjeno območje med Krnom, Triglavom in Kaninom zanimiva destinacija, saj leži ob meji Slovenije, Italije in Avstrije. Poleg izgradnje sodobnega postajališča z možnostjo parkiranja in oskrbe prehodnih avtodomskih gostov v teh kotlinah se pri izvajanju strategije povezujejo tudi v mrežo avtodomskih postajališč tromenje.

MM

Novice iz Deželnega sveta

Prispevki tudi za otroške vrtce v slovenskih občinah

Na zadnjem zasedanju deželnega odbora je odbornik Gianfranco Moreton, ki odgovarja za javna dela, predlagal razdelitev sredstev za obnovo otroških vrtcev v deželi FJK. Predlog so v odboru soglasno sprejeli.

Izmed slovenskih občin so prispevek dobili v Občini Dolina (96.000), v Beneški Sloveniji v Špetru Slovenov za otroški vrtec v Azli (180.000), v Sovodnjah (135.000) ter v Šent Lenartu (198.000).

Slovenski deželni svetnik SSK Mirko Špacapan se je odborniku Moretonu zahvalil za pozornost tudi do potreb otrok v slovenskih občinah, obžaloval pa je, da je za občino Špeter bila sprejeta samo ena prošnja, odvržena pa druga, ki se je nanašala na prispevek za slovenski dvojezični šolski center. Slednja ni prišla v poštev menda samo zaradi tega, ker je občina Špeter predstavila dve prošnji, Dežela pa v teh primerih vzame v poštev samo eno. Špacapan je Moretonu dejal, da je slovenski dvojezični šolski center nujno potreben obnovenih del, in se mu je zato priporočil za prihodnjo razdelitev sredstev po 4. členu zakona št. 1 iz leta 2005, ki uvaja deželne prispevke za otroške vrtce.

Deželna sredstva za obnovitvena dela v slovenskih občinah

Deželni svetovalec SSK Mirko Špacapan obvešča, da je na podlagi deželnega zakona št. 60 iz leta 1976 deželni odbornik za kulturo Antonaz razdelil prispevke za obnovo in popravilo zgodovinskih umetniških objektov v deželi FJK. Občina Dolina bo tako lahko obnovila leseno streho nad prižnico v cerkvi sv. Urha, v Barnasu v občini Špeter v Beneški Sloveniji pa so dobili denar za popravilo lesenega križevnega pota, v Bardu pa za popravilo orgel v cerkvi sv. Florjana.

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebene podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

To številko smo poslali v tisk v torek, 29. avgusta, ob 14. uri.

Zaradi sporov in polemik v vrhovih politike in oblasti

Slovenija izgublja ugled in verodostojnost

V mesecu avgustu, ki naj bi bil predvsem čas počitnic in oddiha, je bilo v Sloveniji veliko dogodkov, ki bodo zagotovo zaznamovali tudi prihodnje odnose in gibanja v državi. Na tisti del javnosti, ki spremlja najpomembnejše, kar se dogaja v vrhovih politike in oblasti, je mučno in boleče odjeknila izjava zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla, vsebovana v pismu Jožefu Jerovšku, predsedniku parlamentarne odbora za zunanjo politiko, "da imajo posamezna dejanja aktualne politike daljnosežne in škodljive posledice, nekatera pa imajo celo značilnosti politične zarote, ki naj bi omajala vlado in vplivala na ugled Slovenije." Razčlenil je afero, v kateri je podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Karel Smolle, domnevno na osnovi zaupnega gradiva, ki ga je na nepojasnjeno in nezakonit način pridobil v slovenskem zunanjem ministrstvu, v nekem intervjuju dejal, "da je slovenski veleposlanik v Avstriji Ernest Petrič na sestankih s predstavniki avstrijske vlade, koroških Slovencev in drugih pomembnih akterjev v zgodbi reševanja problema dvojezičnih kašipotov na avstrijskem Koroškem zastopal stališče, da bo Slovenija namenila več denarja iz državnega proračuna tistemu delu manjšine, ki bo podprl za manjšino sporen predlog avstrijske vlade." Rupel je naštetje navedbe odločno zanimal in dodal, "da je Smolle skoval konstrukt o izdaji slovenske manjšine v Av-

striji iz lastne domišljije in nasilne ambicije." Javnost zaskrbljuje primer humanitarnega aktivista in strokovnjaka za rasne zadeve v Afriki, Toma Križnarja. Predsednik države dr. Janez Drnovšek ga je imenoval za svojega pooblaščenca, ki naj bi posredoval za prenehanje nasilja v sudanski pokrajini Darfur. Pri tem ni opravil postopka, ki je za imenovanje takšnega predstavnika predviden. Križnarju tudi ni zagotovil diplomatskega potnega lista, državni poglavar pa se o primeru ni posvetoval z zunanjim ministrstvom ali ga o zadevi vsaj seznanil. Potem pa se je zgodilo, kar je bilo v najbolj neugodni varianti mogoče pričakovati. Tomo Križnar je nezakonito vstopil v Sudan, ker ni imel vizuma, tam pa je prišel pred sodišče. Obsojen je bil na dve leti zapora, in sicer zaradi nezakonitega prehoda čadsko-sudanske meje in vohunjenja. Njegovo vohunjenje naj bi dokazovali filmi, ki jih je posnel, razne fotografije in listine.

Slovenska oblast se je znašla v zadregi in osramočena pred domačo in tujo javnostjo. Zunanje ministrstvo in Urad predsednika države obtožujeta drug drugega, da je kriv za zaplete v omenjenem primeru, vendar si prizadevata skupaj z odvetniki in nekaterimi mednarodnimi posredniki doseči osvoboditev humanitarnega aktivista. Predsednik države dr. Janez Drnovšek bo morda odpoto-

val na obisk k sudanskemu predsedniku, pri katerem bi posredoval za izpustitev slovenskega zapornika. Sicer pa je v Sloveniji veliko težav zaradi duhovno spremenjenega državnega poglavarja, ki s predsednikom vlade ne vzdržuje stikov, potrebnih za usklajevanje politike in ukrepov, ki

se tičejo države na domači in mednarodni ravni. Dr. Janez Drnovšek sicer pojasnjuje svoje poglede in stališča glede mnogih vprašanj, tudi tistih, ki zadevajo bližnje lokalne volitve, vendar izključno prek svoje spletne strani. Zato morda ni slučajno, da nekateri časnikarji omenjajo možnost ali celo nujnost, da Državni zbor predsednika republike obtoži pred ustavnim sodiščem, ki bi mu lahko odvzel funkcijo.

Močno odmeva tudi zapis dr. Tineta Velikonje, upokojenega zdravnika kirurga, o zdravljenju

predsednika države dr. Janeza Drnovška in Lojzeta Peterleta, poslanca v evropskem parlamentu. V prilogi revije Zaveza, Mi med seboj, ju je pozval, naj opustita tako imenovano alternativno medicino (zdravilce) in naj se zdravita izključno z uradno, to je klasično medicino. Če tega ne bo sta napravila, sta kmalu zapisana smrti, je opozoril. Na zapis so sledile obtožbe, češ da je upokojeni kirurg prekršil predpise o varovanju osebnih podatkov in tiste o medicinski etiki. Duhovi v Sloveniji pa so še zmeraj vzburjeni.

Zdravniška zbornica Slovenije je 25. avgusta soglasno sklenila, da je dr. Tine Velikonja z objavo zdravniških podatkov o dr. Drnovšku in poslanca Peterletu kršil kodeks medicinske etike in deloval strokovno neprimerno.

Nasprotna stališča o preiskavi zoper Mitjo Ribičiča

Višje sodišče v Ljubljani je zavrnilo pritožbo vrhovnega državnega tožilca Andreja Polaka v zadevi Mitje Ribičiča kot neutemeljeno. To pomeni, da preiskave zoper osumljenega nekdanjega visokega oficirja Ozne za Slovenijo zaradi kaznivga dejanja hudo delstva proti civilnemu prebivalstvu ne bo. Policija je ob tem sporočila, da preiskovanje povojnih pobojev še ni končano. Po mnenju nekdanjega generalnega državnega tožilca Antona Drobniča, "je sramotno, da v demokraciji Sloveniji po šestdesetih letih niti en zločinček še ni odgovarjal za poboje." V Uradu generalne državnice tožilke Barbare Brežigar pa so sporočili, da so dokazi zadoščali za uvedbo preiskave zoper Mitjo Ribičiča.

Marijan Drobež

Energija

V Sloveniji bi z varčevanjem lahko zmanjšali porabo elektrike za 30%

Tudi v Sloveniji poraba električne energije hitro narašča, tako da domače zmogljivosti jedrske elektrarne Krško, hidroelektrarn in termoelektrarn ne zadoščajo več. Država mora zato elektriko uvažati. Obnovili so tudi razprave o tem, če ne bi kaza-

lo zgraditi še eno jedrsko elektrarno. Strokovnjaki pa opozarjajo, da bi z večjim varčevanjem potrošnje elektrike lahko zmanjšali. Po njihovem mnenju in izračunih je s primernejšim ogrevanjem, umivanjem, kuhanjem in razsvetljevanjem prostorov porabo

mogoče zmanjšati vsaj za 30 odstotkov. Sicer je v Sloveniji okrog 640 tisoč gospodinjstev, vsako od njih pa porabi letno v povprečju 3400 kWh električne energije, 70 kubičnih metrov zemeljskega plina, 67 kg propanbutana, 865 litrov kurilnega olja, 2500 kWh to-

plotne energije, 2,2 tone lesa in 300 kilogramov premoga. Spriče energetskega problema, tudi zaradi naraščanja cen nafte, postajajo čedalje pomembnejši obnovljivi viri energije. V Sloveniji je dovolj odpadnega ali iz drugih razlogov neuporabnega lesa, imenovanega lesna biomasa, ki je lahko zanesljiv in trajni vir toplote oz. energije. Zaradi tega so strokovnjaki in razna podjetja začeli pospeševati izrabo lesne biomase kot domač, obnovljiv in okolju prijazen vir energije. **M**

Prireditve v počastitev pesnika Simona Gregorčiča ob 100-letnici smrti

Na Gradišču odkritje obeležij Gregorčiča in Tominca

Na Goriškem in tudi drugod v Sloveniji potekajo razne prireditve in proslave v počastitev pesnika, imenovanega tudi "goriški slavček", Simona Gregorčiča ob 100-letnici njegove smrti. V Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici je na ogled razstava listin, knjig in drugih stvaritev ter drugačnih dokumentov, ki obravnavajo pesnika, od njegovega rojstva do smrti. Gradivo so posodili zasebniki ter društva, organizacije in ustanove, ki ohranjajo spomin in izročila velikega slovenskega pesnika, duhovnika in domoljuba. Predstavljene so tudi Zbrane poezije "goriškega slavčka", ki jih je odbor slovenskih izseljencev v Argentini izdal leta 1945. Na ogled so nadalje pesmi goriške pesnice Ljubke Šorli, ki jih je

slednja ob obletnicah Gregorčičevega rojstva oz. smrti, 1.

na skupnost z Gradišča nad Prvačino in Mestna občina Nova

avgusta leta 1944, izdala v Tolminu ter 13. septembra leta 1956 v Gorici. Drugo razstavo o pesniku sta pripravili Krajev-

Gorica. Na ogled je v predverju poslopja mestne občine. Osrednja slovesnost v počastitev Simona Gregorčiča, ob 100-

letnici smrti, z naslovom Daritev bodi ti življenje celo, pa bo v soboto, 2. septembra. Namenjena bo tudi 140-letnici smrti slikarja Jožefa Tominca, po mnenju likovnih izvedencev največjega slikarja-portretista v devetnajstem stoletju. V spominskem parku, na zemljišču, kjer sta oba velikana Primorske živela, delala in bila njegova lastnika, bodo odkrili doprsna kipa Simona Gregorčiča in Jožefa Tominca. Omenjamo, da je "goriški slavček" živel na Gradišču več kot 21 let, slikar Tominca pa je pokopan na tamkajšnjem pokopališču. Slovesnost na Gradišču nad Prvačino, v soboto, 2. septembra, se bo pričela ob 20. uri in bo sodila v spored praznovanja občinskega praznika novogoriške občine. Na Gradišču bodo razstavili tudi izdaje Gregorčičevih pesmi in reprodukcij slik slikarja Jožefa Tominca. **M**

Kratke

Proti prenašanju kamnov v napisu Naš Tito na Sabotinu

V novi številki Primorskega rodoljuba, glasila društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske, je objavljen tudi komentar o znanem "prenašanju kamnov" na Sabotinu, s čimer se ukvarjajo tisti posamezniki (med njimi so tudi nekateri politično in čustveno v nekdanji jugoslovanski režim usmerjeni udeleženci iz sosednjega območja v Italiji), ki bi na omenjeni gori radi ohranili napis Naš Tito, in tisti, ki takemu obeležju nasprotujejo.

Omenjeno delovanje, ki traja že dalj časa, je ocenil Lucijan Pelicon, odgovorni urednik Primorskega rodoljuba. Poudarja, "da je bila polemika o tem, ali bo na Sabotinu napis Naš Tito ali pa bo ta gora postala park spomina oziroma park miru, predolga in nepotrebna. Če bi se vsaka stran nekoliko zamislila, bi najbrž prenehali prenašati tiste kamne. Na vsak način to nasprotovanje ni v duhu primorske tradicije. Spomnimo se primorskega odpora tujcu, ki je povezoval vse Slovence ne glede na mnenja in nazore. Potrebni smo sprave. To pa ni prepričevanje, kdo ima bolj prav in kdo je boljši, sprava je pomiritev in razmislek o lastnih zmotah in stranpoteh. Mnogi smo to jalovo razpravo zavračali, posebno zaradi tega, ker imamo v društvu TIGR druge naloge in cilje, med katerimi je predvsem gradnja spomenika braniteljem slovenske zemlje na Cerju."

Zaposlovanje v tujini: največ Slovencev dobilo delo v Angliji

Slovenija je z vstopom v EU pridobila tudi nove in velike možnosti za zaposlovanje svojih državljanov v tujini, v drugih članicah evropske povezave. Izkušnje kažejo, da je izbira delovnih mest čedalje večja, plače in delovne razmere pa so po večini boljše kot v Sloveniji. Podatki kažejo, da se je po vstopu v EU največ Slovencev odpravilo iskat službo v Anglijo oz. Veliko Britanijo. Od maja leta 2004 pa do sedaj se je v omenjeni državi zaposlilo okoli 300 delavcev raznih poklicev oz. dejavnosti. Veča se tudi zaposlovanje Slovencev na Irskem.

Naši delavci v Angliji pravijo, da pri iskanju zaposlitve niso imeli težav. Tam imajo na voljo veliko delovnih mest.

Posamezniki so prvo službo sprejeli kot slabšo izbiro glede na njihovo usposobljenost in poklic, vendar so že čez nekaj mesecev dobili zeleno zaposlitev. Življenjski stroški v Veliki Britaniji pa so veliki. Plača milijon tolarjev mesečno se sicer v primerjavi s Slovenijo zdi velika, vendar je za najem sobe ali stanovanja v Londonu treba plačati polovico zaslužka, to je pol milijona tolarjev. Zaradi tega mnogi naši delavci največkrat najamejo sobo, ker je najem stanovanja zanje predrag.

Nova politična stranka v Novi Gorici za vse, ki so bili doslej odrinjeni in razočarani

Obstoječa Lista, imenovana Mavrica, ki ima svoje svetnike v mestnem svetu v Novi Gorici, ter mladi podjetniki iz Nove Gorice so ustanovili novo politično stranko z imenom Kresnica. Za njeno ustanovitev so zbrali potrebnih 200 podpisov volilcev. Pobudniki stranke so zapisali, "da Kresnica vstopa zadrnja v politični prostor novogoriške mestne občine. Prihajamo z željo, da skupaj uresničimo projekt preporoda Nove Gorice in širše okolice mesta. Stranka je ustanovljena z namenom, da postane stičišče sorodno mislečih in čutečih ljudi, ki želijo soustvariti boljše in pravičnejšo prihodnost. Razširili bomo prostor skupnega dialoga, kamor bomo povabili vse, ki so bili doslej odrinjeni in večkrat razočarani." Nova politična stranka lokalnega značaja bo določila svoje kandidate za svetnike oz. svetnice prihodnjega mandata mestnega sveta v Novi Gorici in tudi za novega župana mestne občine.

Minikalkulatorji za preračunavanje iz tolarjev v evre

Banka Slovenije je s tujim podjetjem AB line podpisala pogodbo za nakup 700 tisoč minikalkulatorjev ali evrokalkulatorjev. Stali bodo 301.000 evrov oz. 0,43 evra en komad. Brezplačno jih bodo poslali vsem gospodinjstvom v državi, hkrati z navodili, kako minikalkulatorje uporabljamo pri preračunavanju iz tolarjev v novo evropsko valuto, evro.

Omenjeni nakup minikalkulatorjev je del informacijske kampanje pred načrtovanim prevzemom nove valute v Sloveniji, 1. januarja leta 2007.

Gala operni koncert na trgu obeh Goric

V sredo, 6. septembra, bo ob 20.30 na skupnem trgu med Gorico in Novo Gorico pred svetogorsko železniško postajo gala koncert opernih arij, ki jih bodo izvajali člani in gostje Orkestra, zboru opere in baleta Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora. Dirigent koncerta bo Lorenzo Castriota Skanderberg, medtem ko bo zborovodja Robert Mraček. Nastopili bodo solisti Katarina Pergar, Sabina Cvilak, Petya Ivanova, Andreja Zakonjšek, Irena Petkova, Valentin Enčev, Miro Solman Busolin, Jaki Jurgec, Valentin Pivovarov in drugi. Na sporedu skoraj dve uri trajajočega koncerta bodo arije iz Nabucca, Rusalke, Seviljskega brivca, Macbetha, Trubadurja, Samsona in Dalile, Carmen, Rigoletta, Čarobne piščali, Traviate in drugih znanih oper.

V primeru slabega vremena bo koncert v novi športni dvorani v Novi Gorici. Preprodaja vstopnic poteka v turističnih agencijah v Gorici in Novi Gorici, lahko pa kupite karte tudi preko interneta in sicer se povežete na naslov www.eventim.si ali kličete na številko: 0481-530036.

Slovenska zamejska skavtska organizacija uspešno izpeljala pomembno pobudo

5. slovenski zamejski jamboree: duh mušketirstva prepletel številne skupne dogodivščine

Vtisi in spomini na jamboree Doživetja iz dežele mušketirjev

Kristina, Dobrosrčna lisica, voditeljica veje IV - Trst: Naša četa je taborila na podtaboru 2 skupaj s TS3, TS4 in RMV. Z voditeljskega zornega kota mislim, da smo, kljub slabemu vremenu v drugi polovici jamboreeja, dobro izpeljali program in da smo se med seboj dobro ujeli. Ko sem spraševala izvidnike in vodnice, kako jim je bil tabor všeč, so dejali, da so se na njem zelo zabavali in spoznali veliko novih prijateljev. **Simon Peter, Bistrootki gams, Izvidnik iz Gorice:** Jamboree je bil za nas izvidnike enkratna izkušnja. Čeprav smo na začetku imeli na našem podtaboru kar nekaj problemov glede praktičnih vidikov vodenja tabora, saj smo taborili skupaj z Agesci (različni načini vzdušje na taboru. Tako je bilo z mano. Nekaj dni po začetku jamboreeja, ko sem se ukvarjal le z računalnikom, vpisnimi polami in taborinami, sem končno stopil na travnik in ... zavaloh sem tabor: začutil sem tisti značilni vonj po vlažni travi in platinu. Po skupnem tabornem ognju sem si ogledoval vedre in vesele obraze udeležencev, poslušal sem, kako so spraševali svoje voditelje, ali se lahko še malo zadržijo ob ognju, ker se nikakor ne morejo ločiti od novih prijateljev. Prisluhnil sem njihovem glasnemu petju, ki ni prihajalo iz grla, pač pa iz srca. To mi bo najbolj ostalo v spominu: petje in velika energija, ki so jo ti mladi oddajali. Nič drugega,

ki smo jih v preteklosti s skavti pripravili in izpeljali, a skupnega tabornega ognja nisimo še nikoli izkusili. Povabilo na letošnji Jamboree je bilo nekaj čisto novega, ki me je že ob prvem pogovoru z Jadranko popolnoma prevzelo. Nekateri so bili mogoče glede odločitve o prisotnosti na jamboreeju nekoliko skeptični, češ da smo si preveč različni. Rodova uprava pa je bila trdno prepričana, da bosta sodelovanje in udeležba na taborjenju popolnoma uspešna. Tako se je tudi izkazalo. Seveda je med obema organizacijama kar nekaj razlik. Kljub temu nam je uspelo s strpnostjo in predvsem s spoštovanjem do bližnjega soustvariti naš podtabor in celoten Jamboree. Nepozabna izkušnja, ki je vsakogar obogatila in ki jo bomo z veseljem še ponovili.

nobena zamuda, težava ali vremenska ujma. **Veronika, Sestra Kresnica, podstarosta Rodu modrega vala:** Veliko je bilo akcij,

li. **Tanja, Klepetava sova, popotnica iz Gorice:** Jamboree je bil zame naravnost enkratna izkušnja. Kljub slabemu

BESEDA NAČELNIKOMA: Erik Ferfolja - Iznajdljivi lev in Jadranka Cergol - Vestna dvira

"Veee...slaj!" S tem klicem smo podri zadnji zbor 5. slovenskega zamejskega jamboreeja. Po celodnevem pospravljanju in potovanju domov ter že tradicionalnem večernem raztovorjenju opreme smo se lahko tudi voditelji odpravili vsak na svoj domov, v posteljo, ki je nismo videli že dva tedna in je skoraj preveč udobna sedaj, ko smo se navadili na mehko naravne blazine-travnika. Za trenutek pa se zaustaviva ob tem, kar se je pravkar končalo. Jamboree. Peti. Zamejski. Spomin najprej odpluje v preteklost, na dan, ko smo se na deželnem občnem zboru odločili za podvig, ki nas bo v naslednjih mesecih povsem prevzel, podvig, ki nas bo zaradi naših različnosti razdelil, a zaradi naše enakosti - skavitizma - še bolj povezal. Ogleidi krajev, dogovarjanja z občino in načrtovanje programa se sedaj zdijo že daljna preteklost, kljub temu da se je vse to dogajalo le pred nekaj meseci. Z mislijo se sprehodiva po travniku na predhodnici, ko zgradbe niso bile še postavljene in smo vsi lahko šele ugibali, kako bo vse skupaj potekalo. In že pride na misel prvi dvig zastave, ko je bil jambor že postavljen, prvo umivanje pod na novo postavljenimi tuši, prvo kosilo na mizi in stolihi, na katerih smo ravnokar končali zadnjo vezavo. Otvoritvena slovesnost, skupni taborni ogenj in sklepna slovesnost, na kateri je število udeležencev stopnjevalo do osupljive številke 500 na zaključnem zboru. Za konec pa še zadnje snemanje zastave, kjer sta sodelovala najstarejši in najmlajši udeleženci. Da ne bo pomote, vse ni bilo tako idilično, vendar kaj in zakaj ni bilo, je stvar skupnega preverjenja voditeljev, ki bo nastopila, ko se navdušenje končno poleže in smo lahko zares racionalni. V tem morju spominov in misli pa je težko izbrati tiste, ki bi pomenili uspeh ali neuspeh jamboreeja. Zato se za trenutek ustaviva pri tistih, katerim je bilo vse skupaj namenjeno - pri otrocih. Na misel nama pridejo njihovi nasmehi, ko je končno posijalo sonce po skoraj tednu dni dežja, kako se italijanski izvidniki skušajo naučiti čim več slovensčine v desetih dneh, voditeljica Agesci, ki vzpodbuja naše izvidnike k petju pesmi Krokodilčki (sedaj že mednarodnega hita), skavti in taborniki, ki skupaj gradijo močni taborni ogenj, odrasli skavti, ki se z neizmernim navdušenjem vračajo v mlada leta in podžvižgajo trenutke, ko so oni oblikovali slovenski skavitizem v Italiji, ter gledajo na nas "iz ptičje perspektive", in še mnogo takšnih in drugačnih trenutkov, ki so se jim/nama usidrali v spomin. In prav to je tisto, za kar smo se celo leto trudili in kar smo načrtovali ter se zaradi tega srečevali. Na 5. slovenski zamejski jamboree bo verjetno letelo še nekaj kritik ljudi, ki se ne strinjajo z odločitvami, ki smo jih sprejeli. Ko se ozreva nazaj, pa sva prepričana, da je bil jamboree korak v pravo smer. Skavti skušamo namreč vedno gledati daleč in potem še dlje. Ravno to smo na jamboreeju uresničili.

Lesk doma pripravljene sabeljnih vihiranje modrih plaščev z belimi križi sta dobrih deset dni razvnela Terske doline. Občina Tipana se je ob koncu julija in začetku avgusta spremenila v francosko monarhijo kralja Ludvika XIII. in kraljice Ane avstrijske. Na plan so stopili najbolj priljubljeni junaki tistega obdobja, kraljevi mušketirji, seveda. Aramis, Portos in Atos so se skoraj dva tedna sprehajali po gričevnatem in hribovitem svetu Terskih dolin. Klobuki z značilnim perjem in vzkl "Vsi za enega, eden za vse" so obudili mušketirske vrline, na katere bi bil ponosen sam romanopisec Alexander Dumas.

Raznolikost in heterogenost mušketirjev in vajencev, ki so naselili občino Tipano, je bila tolikšna, da sta imela kralj in kraljica veliko dela, ker sta želela obiskati vse podložnike. **Kaj je jamboree?** 5. slovenski zamejski skavtski jamboree (27. julij - 6. avgust),

ter številnih sorodnih organizacij. Zamejski jamboree je namreč nevsakdanji dogodek. Na njem se zberejo člani Slovenske zamejske skavtske organizacije s Tržaškega in Goriškega. Navadno so bili jamboreeji namenjeni samo veji izvidnikov in vodnic, to je mladim med enajstim in šestnajstim letom starosti. Pred letošnjim je bil zadnji zamejski jamboree leta 1995 v Češko pri Bovcu. Ostali trije so se zvrstili v Pinedu (leta 1976), v Logu pod Mangartom (leta 1979) in v Globasnici na Koroškem (leta 1984). Letošnji jamboree je bil poseben, ker je bil prvič odprt tudi najmlajšim članom, volčičem in volkuljicam (otrokom od osmega do desetega leta starosti) in starejšim roverjem in popotnicam (mladim med sedemnajstim in dvajsetim letom starosti). Letošnji jamboree je poleg tega gostil številne skupine drugih organizacij. Poleg že ustaljenega sodelovanja s slovensko skavtsko organizacijo ZSKSS so bile na letošnjem skupnem taborjenju prisotne tudi druge organizacije, s katerimi je bilo doslej manj skupnih pobud. Skavtski jamboree je obogatila skupina tabornikov Rodu modrega vala, 3. goriška četa italijanske skavtske organizacije AGESCI in italijanski klan iz Trsta (San Giorgio). Zastopniki slovenske organizacije ZSKSS so bili roverji in popotnice iz Novega mesta. Letošnji jamboree je bil najštevilnejši doslej.

ki ga je organizacijski trop ambientiral v mušketirsko Francijo, je razgibal in popestril polletje številnih mladih. Šlo je namreč za velik dogodek, ki ga je v duhu Dumasovega gesla oblikovalo več stotin članov zamejske skavtske organizacije

reeja. Poštne oznake so bile vse dvojječne. Ob tej priložnosti so bile izdane tudi razglednice in poštne znamke. **Kako je bilo na jamboreeju?** Jamboree je bil ločen na več podtaborov po starostnih vejah. Žal, organizatorji tega niso mogli predvideti, je vse skoz vsem udeležencem nagajalo zelo muhasto vreme, ki

ugrabljeno ogrlico, rešili so ugrabljenega kralja, se urili v mušketirskih veščinah ter s svojo hudomušno in živahnim himno presenetili vse udeležence jamboreeja. Starejša veja izvidnikov in vodnic je taborila najdlje, celih deset dni. Sami so doživljali pustolovščine, tako kot so jih mušketirji v kraljevski Franciji. Najprej so si postavili najnujnejše objekte v novih bivalnih prostorih. Spoznavaali so okolico z raznimi delavniciami ter se med dvonedežno igro zabavali po bližnjih travnikih in gozdovih. Volčiče in volkuljice ter izvidnike in vodnice, ki so se najbolj izkazali, sta kralj in kraljica na dveh skupnih tabornih ognjih povišali v mušketirje. Najstarejši udeleženci jamboreeja, roverji in popotnice, so prvi del tabora prepeščali. Osvojili so goro Stol ter se nato podali do Plestišča. Tam so se ustalili in nekaj dni posvetili služenju, t.j. pomoči ljudem, ki živijo na vasi, in ostalim vejam, ki so tam taborile. Jamboree se je sklenil z zadnjim skupnim zborom okoli jambora, kjer so se v lepem nedeljskem popoldnevu zbrali vsi udeleženci 5. slovenskega zamejskega jamboreeja.

Strani je pripravil Andrej Černic - Navihani tiger

5. slovenski zamejski jamboree v številkah

Kje? Terske doline. Občina Tipana: vasi Plestišča, Prosdin in ravina Buona

Kdaj? 27. julij - 6. avgust

Podtabori Jamboree je sestavljalo 7 podtaborov. V treh podtaborih so domovali najmlajši volčiči in volkuljice, dva podtabora so si porazdelili mladi iz veje izvidnikov in vodnic, starejši roverji in popotnice so se po prvem, potovalnem delu tabora ustalili v enem podtaboru, en podtabor pa je bil namenjen gostom.

Število udeležencev Jamboreeja se je udeležilo približno 500 skavtov, tabornikov, starejših skavtov in gostov. Volčičev in volkuljic je bilo 52, izvidnikov in vodnic 134, roverjev in popotnic 31, gostov 138, pomočnikov 31, voditeljev 70. Naštetim udeležencem je treba priložiti še nejavljene in neprijavljene obiske.

Gostujoče enote Veja IV Agesci Gorizia 3 (25 mladih IV in 6 voditeljev), taborniki Rodu modrega vala (18 članov in 8 voditeljev), klan San Giorgio iz Trsta (3 člani in en voditelj) ter klan iz Novega mesta (6 članov in en voditelj).

Zanimivosti 1) Na letošnjem jamboreeju so prvič skupaj taborili skavti iz organizacije SZSO in taborniki Rodu modrega vala. 2) Prvič so tudi skupaj na pobudo SZSO taborili zamejski skavti in italijanski skavti iz organizacije AGESCI. 3) Na jamboreeju se je delil prvi dvojječni žig v videmski pokrajini. 4) Prvič je na skavtskem taboru SZSO deloval blog, ki je vsak dan postregel s svežimi novicami in slikami.

Poletno središče Štandrež 2006

Pisan ples črk in števil ob indijanskem nadihu

Ko po Velikem šmarnu začenja poživljajoči se počitniški izvir neustavljivo usihati in se s prehitimi koraki bližajo truda polne šolske ure, se v štandreški osnovni šoli Fran Erjavec v jutranjih urah muči lepa skupina domačih solarjev, pa tudi tistih otrok, ki bodo v prihodnjem šolskem letu obiskovali pouk v tej obsoški vasi. Že vrsto let namreč štandreška župnija sv. Andreja, z župnikom Karlom Bolčino, štandreški rajonski svet, s predsednikom Marjanom Breščakom, domača športna društva, Juventina, Mak in Šilec, prirejajo poletno središče v sodelovanju didaktičnega ravnateljstva Gorica, ki daje na razpolago šolski učilnici.

Letos se je to svojevrstno dopoldansko letovanje v vaškem okolju skrčilo na dva tedna: začelo se je v četrtek, 17. avgusta, in se bo končalo v petek, 1. septembra. Program poteka kot običajno po že preverjenih tirnicah. Do desete ure so otroci v šolskih klopih v družbi učiteljice Majde Zavadlav in Mirke Bric, ki sta spet sprejeli povabilo, da bi vodili te neobremenjujoče šolske ure (koliko njenih kolegic bi bilo pripravljenih iti predčasno v šolo?). Najmlajše privlačno, kot le ona

zna, vodi po prečudni deželi črk učiteljica Zavadlav, ki jo otroci poznajo že iz zadnjega letnika vrtca zaradi njenih pravljicnih ur predšolskebralne vzgoje. Skorajšnji pr-

voščolčki se tudi ob prikupni pesmici, gibu in mimičnih kretnjah seznanjajo s črkami pevkami (a, e, i, o, u), ki jih z velikimi tiskanimi črkami pridno zapisujejo na liste, vsakega izmed teh pa skrbno spravijo v svojo delovno mapo. Poleg tega zapisujejo že cele besede, rišejo vodoravne in navpične črte in se vneto spogledujejo s številkami do deset. Veliko rišejo, dopolnjujejo, lepijo; napravili bodo tudi kažistran. Za zdaj edini drugošolec rešuje poletne domače vaje (teh je le-

tos k sreči manj kot prejšnja leta!) in vadi pisanje, saj je med počitnicami počivala tudi desnica. Ko smo jih v petek obiskali, je mali Patrick imel rojstni dan, šest let. Zato so mu vrstniki voščili in zapeli priložnostno pesmico. Vsem je ponudil sladke do-

brote. S tretje- četrto- in petošolci je učiteljica Bric. Z njimi ponavlja predvsem slovenski jezik; s pogovori, pisanjem spisov o počitnicah in drugih temah, z obnavljanjem in s slovničnimi vajami skuša priklicati v spomin otrok predelane vsebine. Potožila je, da je izražanje zmeraj revnejše in nepravilno. Včasih je v središču utrjevala predvsem znanje italijanščine, zdaj pa se mora zaustavljati pri obubožanem slovenskem jeziku. Okoli desete trideset, po oku-

sni malici, za katero kot vedno skrbi rajonski svet, otroci zapustijo šolsko poslopje in v spremstvu mladih animatorjev, Roberte Marussi, Carol Frandoli, Nicol Kerpan, Grete Zavadlav in Petra Povšiča, se spremenijo v vedoželjne male Indijance, ki spoznavajo indijanske navade in si postavljajo šotore. Dva dni (22. in 23. avgusta) so pod vodstvom Sare Hoban s plesom in pesmijo spoznavali ta otrokom zelo priljubljeni indijanski svet in izdelali tipično glasbilo.

V četrtek, 24. avgusta, jih je predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak s kombijem peljal na vrtojbski mejni prehod. Tu so si ob razlagi uslužbenca Cervija navdušeno ogledali konje in ovce v počivališču. Gospod Špacapan iz Bilj jih je v zadnjih dneh seznanil z aeromodelizmom. Krona letošnje ponudbe središča bo 4. septembra, ko bodo mali in veliki odšli na sproščujoč izlet v Mirabilandio, kjer bo zabave na pretek. Morda jim bo v zadnjih dneh uspelo uresničiti tudi spust po Soči vzdolž Pevskega parka. Ta vznemirljivi stik s soškimi vodami, pod izkušenim vodstvom članov Šilca, jim je v petek, 25. avgusta, preprečilo spremenljivo vreme. Zapisu moramo pristaviti še pripombo učiteljice Zavadlav. Javno je želela pohvaliti letošnje animatorke, ki se znajo zelo zavzeto in spretno ukvarjati z otroki in so v veliko pomoč učiteljicam. Vsi »letoviščarji« jih imajo zelo radi.

Iva Koršič

Slovensko deželno gospodarsko združenje Letošnji Okusi Krasa v znamenju kruha

Med 20. oktobrom in 12. novembrom bo skupina gostiln in restavracij s tržaškega in goriškega Krasa ponovno privabila v lastne obrate vse ljubitelje tradicionalne kraške kuhinje. V okviru prireditve Okusi Krasa 2006 bodo na voljo pristni kraški krožniki, pripravljani po starih receptih in tudi z inovativnimi prijemi. S pomočjo preizkušene sodelavke Vesne Guštin bomo lahko spoznali in okusili vedno sveže in po-

sebne specialitete iz krajevne kulinarčne dediščine. Letos v ospredju pa bo kruh, domači kraški kruh v vseh variantah in seveda vse, kar je sladkega v kraški kuhinji, od štrukljev do potice, presn'ca in drugih domačih sladlic. Lepa skupina pekarn od Doline do Sovodenj bo v tem obdobju pripravljala in ponujala v lastnih obratih - ob kruhu - bolj znane in tudi redke krajevne pekarske specialitete. Njihov kruh bomo seveda dobili tudi v gostil-

nah Okusov Krasa. Kot vedno bodo z gostinci Slovenskega deželnega gospodarskega združenja sodelovali konzorciji in odbori, ki skrbijo za promocijo lokalnih tipičnih proizvodov. V jedilnikih in na mizah bodo prisotni odlična kraška vina, med, sir in dolinsko oljčno olje. Druga novost letošnjih Okusov Krasa pa bo Kotiček tipičnih proizvodov, poseben prostor v vseh sodelujočih gostilnah in pekarnah, kjer bo predstavljen izbor teh proizvodov v sodelovanju s konzorciji čebelarjev, oljkarjev Tergeste dop, sirarjev Moisir in vin Kras. Okusi Krasa, ki jih organizira SDGZ s finančno podporo tržaške trgovinske zbornice,

predvidevajo tudi niz spremenljivih tematskih, kulturnih in umetniških dogodkov. Ob Barkovljanki bodo predstavili v Trstu v prostorih Trieste Exposchool Okuse Krasa skupaj z obnovljeno turistično spletno stranjo Okusi Trsta in okolice. Na Opčinah pa v okviru posebne prireditve, ki jo prireja rajonski svet za Vzhodni Kras. V sodelujočih gostilnah pa si bodo sledili razni umetniški dogodki, razstave, nastopi, degustacijski večeri ipd. Prve dni oktobra bodo na razpolago brošure s posameznimi jedilniki in sporedi raznih prireditev. Za informacije lahko kličete na tel. 0406724824 ali pogleda na spletno stran www.triesteturismo.net.

Davorin Devetak

Peš po Korziki (16) Med morjem in gorami

Z idealne razgledne točke sva pogledovala daleč proti obzorju. Galeria je bila le še skupek malih pikic daleč spodaj, morje pa kot neskončno gladko drsalisče. Naprej sva se odpravila šele, ko sta se do razgledne točke povzpela tudi Herman in Helga, ki sva ju srečala in prehitela že kmalu po izhodu iz Galerie. Tam sta sedela na ravno odsekani kamniti plošči in se uživajoče nastavljala sončnim žarkom, ki sta jih v minulih dneh pogrešala še veliko bolj kot midva. Obkrožena sta bila s premočenimi cunjami, ki sta jih sušila razgrnjene na skalah toplih od sonca, tako kot domačini na Madagaskarju in še kje. Ob drugem srečanju smo se le na hitro pozdravili, potem pa sva šla naprej, da bi lahko tudi onadva zaužila magičnost razkošne vedute sama, tako kot sva jo vse do tedaj uživala midva. Pot naju je še nekaj časa vodila navkreber, do vrha dnevne etape, od koder se je videlo nazaj proti Galerii, pa tudi naprej, proti Girolati, kamor sva bila namenjena, in proti zaščitenemu območju naravnega parka Scandola, prvega francoskega nacionalnega parka z zaščitenim območjem na kopnem in na morju,

in ranljive kot mravlje ali mušice. Daleč pod seboj sva zagledala skupino mladih nemških pohodnikov, ki tudi niso bili večji od premikajočih se pik. Imeli so več kot pol ure prednosti, tako da jih do Girolate nisva ujela.

Na zadnji tretjini spusta se je začelo trpljenje. Sestop naju je vse bolj zdeloval, zaradi bližine obale pa tudi razgled ni bil več nič posebnega. V nogah sva imela že več kot šest ur hoje in počasi nama je postajalo vseeno, kam in kako postavljava stopala, kar je lahko zelo nevarno za kakšen zvin ali kaj podobnega.

"Upam, da nama bo v Girolati lepo. V vseh vodilih sem o njej prebiral same "oh in splohe". En dan čofotanja v morju in ležanja na plaži bi se nama še kako prilegel," sem začel govoriti, da bi pozabil na hojo in dolgočasno povnavljajoče se korake.

"Če se da do vasi res le peš ali z morja, in v njej ni avtomobilov, potem zna biti vse skupaj res zanimivo," je pripomnila Jana.

"Ja, mene tudi zelo zanima, kaj naju čaka. Upam, da bo prava hipjada."

Le nekaj sto metrov pred vasjo sva si privoščila še zadnji postanek, saj sva bila tako utrujena, da bi se

Pogled na težko dostopno Girolato

ki je bil ustanovljen že leta 1975. Če sva se med vzponom na večjem delu poti prebijala skozi goste grmovje in pod krošnjami mladih, le par metrov visokih dreves, sva imela med sestopom po skalnatem gorskem hrbtu ves čas na razpolago fantastičen razgled, tako da je bilo Janino razpoloženje iz koraka v korak boljše. Prvi dve tretjini spusta do Girolate sta bili res "d'best". Počutila sva se kot polbogova. Nikogar ni bilo nad nama (razen vran spremljevalk in tu pa tam kakšnega galeba), pod nama pa prelep zaselek v zalivu in na vse strani razpršena flota počitniških jadrnic, ki so se nama zdele od tam gori majcene

brez nekajminutnega počitka in dodatne energije v obliki oreščkov in suhega sadja do morja privlekla v zelo slabem stanju.

"Da bi se kakšen buržuj s katere od barkač zasidranih v zalivu, naslajal ob pogledu na dve od sonca skurjeni in pod težkim tovorom ujeti trupli ter zmajeval z glavom nad sadomazo obliko preživljanja počitnic?! Ne, tega veselja ne bi privoščil nikomur," sem tuhtal, ko sva se začela po petminutni pavzi pokončnih glav in strumnega koraka spuščati proti prvim hišam v zaselku.

/ dalje
Nace Novak

Razmišljanje

Resnica ni nikoli samo ena

V naši demokratični družbi so protesti in protestne manifestacije vsakdanja praksa, saj ima vsak državljan in vsaka skupina vedno pravico javno izraziti svoje mnenje. Tako smo že od mladih nog navajeni protestnih shodov in raznih manifestacij, ki spremljajo odmevnejše dogodke na domači in mednarodni sceni. Priznati si moramo, da so protestne manifestacije največkrat zelo odmevne, malokdaj pa tudi učinkovite. Ko gre za skrajne skupine, so protestni shodi včasih tudi nekoliko nasilni, neredko pride do izgredov in do spopadov s policijo.

Pred nedavnim so se v Postojni policisti spopadli s člani skupine No-border in sicer pred zbirnim centrom za tujce. Manifestacija, ki naj bi bila po napovedih samo miren protest proti zapiranju pribežnikov, se je kaj kmalu izrodila v rušenje ograje pred centrom, sledili so besedni in fizični spopadi s policisti, ki

so se končali z nastopom specialnih enot. Slednje so prijele nekaj mladih protestnikov, jih zaprle in povabile pred sodnika za prekrške. Mladi protestniki, ki so poškodovali ograjo, naj bi bili predvsem tuji državljani, v glavnem Italijani in Avstriji, v slovenskih medijih pa je nastop posebnih policijskih enot izzval val kritik in pomslekov.

Sama mislim, da je precej žalostno, ko mora država uporabiti silo proti svojim državljanom, tak nastop pušča vedno v nas vseh nekoliko grenkobe in razočaranja, strahu in jeze. Sama sem dolgo let živevala v Italiji in podobni nastopi policije zame ne pomenijo nič novega. Z zrelostjo pa sem začela nanje nekoliko drugače gledati. Predvsem so sprožili v meni razmislek, ali so nasilje, vpitje, fizični spopadi in rušenje res edino sredstvo, s katerim državljani lahko izrazimo svoje nezadovoljstvo. Pravzaprav mislim, da je

nasilju navadno represija in da se samo s stankami in povorkami ne da graditi novih odnosov v družbi. Obsodba policijskega nasilja je v demokratični družbi pravilna in nujna, ne sme pa postati enostranska in pozabiti, da je treba obsojati nasilje samo po sebi ne glede, kdo je povzročitelj. Tudi mladi protiglobalisti bi po hudih incidentih, kot je bila smrt protestnika v Genovi, lahko razumeli, da brez mirnega dialoga ni poti v boljši svet.

Čas je, da mladi, ki so pravzaprav nositelji sprememb, dokončno razumejo, česa je svet potreben. Vojn in konfliktov je na svetu preveč, od mladih pričakujemo razumevanja, mirnega dialoga in dobrih pobud. Naučimo se vendar govoriti z vsemi, tudi s tistimi, ki jih imamo za sovražnike. Sama sem bila v mladosti precej hitre jeze, kaj kmalu sem odločila, da z nekom razgovor ni mogoč, in prepogostokrat sem poznala samo oster besedni spo-

pad. Ampak tako življenje je neznosno, neznosno za posameznika, za družbo, za narod in za človeštvo. Kako boš nekoga prepričal, da ne sme gledati na pribežnike kot na sovražnike, kot na drugačne ljudi, če sam nočeš razumeti, da je on drugačen, da drugače misli kot ti. Morda je v besedah sogovornika vsaj kanček resnice, morda bo razgovor pripeljal različno misleče ljudi do skupnih pobud. Predvsem pa: lahko je napasti, še lažje je opravljati, najteže je poprijeti za delo in pomagati s konkretnimi pobudami. Denar, ki ga bodo mladi nakazali sodniku za prekrške za popravilo postojnske ograje, bi bil v Afriki ali v Aziji dragocen, morda bi z njim rešili celo otroško življenje. Tako pa je protest za seboj pustil samo jezo, grenkobo, obe strani, vsaka s svojo resnico pa sta še bolj daleč vsakebi.

Pred nekaj leti, se spominjam, je v Ljubljani potekal protestni shod proti vstopu v koalicijo voljnih v zvezi z vojno v Iraku. V Ljubljani sem bila slučajno, zaradi opravkov, ko sem na trgu pred Maximarketom zagledala množico ljudi, ki so tiho stali pred parlamentom in s povešenimi glavami kljubo-

vali mrazu in utrujenosti. Pomislila sem, kakšna manifestacija je pravzaprav to, saj sem bila v Italiji vajena žvižgov, psovk, vpitja in glasne glasbe. Vprašala sem jih, zakaj so tam, in pokazali so mi edini plakat-belo rjuho z rdečim napisom: nočemo denarja, ki bi bil umazan s krvjo iraških otrok. Ob plakatu sta stala tudi edina dva policista, tudi onadva v tišini, sredi množice, saj sta bila tudi onadva del tega mirnega, tihega naroda. Tedaj sem te ljudi, ki so znali s tišino izraziti svoje ideje, iz srca vzljubila, pozabila sem na obveznosti in mrz in ostala z množico. Veliko je bilo mladih, veliko je bilo starejših, toda ni bilo čutili sovražstva, bila je samo prošnja in želja, velika. Tako velika, da ji je tedaj tudi Ropova vlada vsaj delno prisluhnila, toliko, kolikor se je pač dalo v zakulisju velikih meddržavnih interesov. V meni je tedaj, vse do danes ostala v spominu manifestacija, kakršne v Italiji, od prvih študentskih protestov vse do danes, nisem nikoli videla. In v tisti tišini sem marsikaj razumela o sebi in o svetu, ki je okoli mene in ki ga v resnici ljubim.

Suzi Pertot